

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANA BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE İLKOKUL
DÜZEYİNDE UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK PAYDAŞ
GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

ŞEYMA YILMAZ

DANIŞMAN: PROF. DR. MUSTAFA CİNOĞLU

KİLİS

2023

ÖZET

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE İLKOKUL DÜZEYİNDE UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK PAYDAŞ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

Şeyma YILMAZ

Eğitim Bilimleri Ana bilim Dalı

Kilis 7 Aralık Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Danışman: Prof. Dr. Mustafa CİNOĞLU

Sayfa:115

Yıl:2023

Bu araştırmanın temel amacı COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitime yönelik ilkokul düzeyinde sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin ve velilerin görüş ve önerilerini tespit etmektir. Araştırmada nitel araştırma yönteminden faydalanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubu, Kilis ilinde bulunan 45 sınıf öğretmeni, 45 öğrenci ve 45 veli olmak üzere 135 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından 3 ayrı çalışma grubuna ayrı ayrı hazırlanmış içerisinde demografik özelliklerin ve görüşme sorularının yer aldığı “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” uygulanmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi uygulanmıştır. Yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen verilere göre, sınıf öğretmenleri uzaktan eğitimi en çok eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayabilmek adına avantajlı görürken; süreçteki en büyük sıkıntının çeşitli sebeplerden ötürü derslere katılımın az olması olarak görüşlerini bildirmişler ve bu sorunlara çözüm olabilecek çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Çalışmaya katılan ilkokul öğrencileri ise uzaktan eğitimi en çok mekân ve zaman açısından esneklik sağlamasından dolayı avantajlı görürken; internet bağlantısından kaynaklı kesintilerin yaşanması ve yeterli teknolojik araç-gerece ulaşamamasını sınırlılık olarak ifade etmişler ve buna yönelik önerilerini belirtmişlerdir. Veliler ise uzaktan eğitimi, eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayabilmesi noktasında avantajlı görüp, internet erişiminin olmaması ve teknolojik araç-gereçlerin yetersizliğini olumsuzluk olarak belirtmişler, sürece yönelik çeşitli önerilerde bulunmuşlardır.

Anahtar Sözcükler: Covid-19 pandemisi, Uzaktan eğitim, Sınıf öğretmeni, Öğrenci, Veli

ABSTRACT

DISTANCE EDUCATION AT PRIMARY SCHOOL LEVEL DURING THE COVID-19 PANDEMIC PERIOD ANALYSIS OF STAKEHOLDER OPINIONS ON

Şeyma YILMAZ

Department of Educational Sciences

Kilis 7 Aralik University, Graduate Education Institute

Supervisor: Prof. Dr. Mustafa CİNOĞLU

Page:115

Year:2023

The main purpose of this research is to determine the opinions and suggestions of elementary school teachers, students and parents on distance education, which is focused on the implementation during the COVID-19 Pandemic period. Qualitative research method was used in the research. The study group of the research consists of 135 participants, 45 elementary school teachers, 45 students and 45 parents in Kilis. As a data collection tool in the research, the "Semi-Structured Interview Form", which was prepared separately by the researcher for 3 different study groups, was applied, including demographic characteristics and interview questions. Content analysis was applied in the analysis of the data. According to the data obtained as a result of the interviews, while the elementary school teachers see distance education as the most advantageous in terms of providing continuity in education; They stated that the biggest problem in the process was the low participation in the courses due to various reasons, and they made various suggestions that could be a solution to these problems. The elementary school students who participated in the study, on the other hand, saw distance education as the most advantageous because it provides flexibility in terms of space and time; They stated that the interruptions caused by the internet connection and the lack of access to sufficient technological tools and equipment are limitations and they have stated their suggestions for this. Parents, on the other hand, saw distance education as advantageous in terms of providing continuity in education, stated the lack of internet access and the inadequacy of technological tools as negatives, and made various suggestions for the process.

Keywords: Covid-19 pandemic, Distance education, Elementary school teacher, Student, Parent

ÖNSÖZ

COVID-19 Pandemisi tüm dünyada olduğu gibi ülkemizi de etkisi altına alarak toplumsal yaşamı derinden etkilemiştir ve pandemiden korunabilmek adına alınan tedbirler neticesinde eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayabilmek için uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitim, eğitim sistemimizde kendine önemli bir yer edinmiştir. Bu çalışma ile, Covid-19 Pandemi döneminde ilkökul düzeyinde sınıf öğretmenleri, öğrenci ve velilerin uzaktan eğitime yönelik görüş ve önerilerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Lisansüstü eğitim sürecinde bana her zaman destek olan ve akademik anlamda bilgi ve değer kazandıran, rehberlik eden değerli danışman hocam Prof. Dr. Mustafa CİNOĞLU'na teşekkür ederim.

Bu çalışma için değerli görüşlerini benimle paylaşarak yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım Prof. Dr. Ayhan DİKİCİ ve Dr. Öğr. Üyesi Figen YILDIRIM'a teşekkür ederim.

Hayatımın hemen her anında olduğu gibi bu süreçte de her zaman yanımda olan, desteğini ve ilgisini esirgemeyen, beni hiçbir zaman yalnız bırakmayan sevgili eşim Hayrettin YILMAZ'a ve varlığıyla güç veren, hayatıma gelişiyile şans getiren biricik oğlum Poyraz YILMAZ'a en derin duygularıyla teşekkür ediyorum.

Eğitim hayatım boyunca en büyük desteğim, yol gösterenim olan beni yetiştiren, destekleriyle ve varlıklarıyla bana güç veren annem Çiler YILMAZ ve babam Hasan YILMAZ'a her zaman yanımda oldukları için sonsuz teşekkür ediyorum.

12/01/2023

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tez çalışmasının kendi çalışmam olduğunu, tezin planlanmasından yazımına kadar bütün aşamalarda bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu tezdeki bütün bilgileri akademik ve etik kurallar içinde elde ettiğimi, kullanmış olduğum tüm bilgiler ve yorumlar için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi, hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili bu beyanıma aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

ŞEYMA YILMAZ

İÇİNDEKİLER

	sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ.....	iv
İÇİNDEKİLER	v
TABLolar DİZİNİ.....	viii
KISALTMALAR.....	ix
GİRİŞ.....	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
1.1. PROBLEM DURUMU VE ALT PROBLEMLER.....	3
1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ.....	4
1.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI.....	5
İKİNCİ BÖLÜM	
2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR.....	6
2.1.1. Eğitim.....	6
2.1.1.1. Covid-19 pandemisinin toplumsal yaşam ve eğitim üzerindeki etkisi.....	8
2.1.1.2. Eğitim ve teknoloji.....	18
2.1.1.3. Uzaktan eğitim.....	20
2.1.1.4. Türkiye’de eğitim alanında yaşanan teknolojik gelişmeler ve uzaktan eğitimin tarihçesi.....	22
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	43
2.2.1. Uzaktan Eğitim ile İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar.....	43
2.2.2. Uzaktan Eğitim İle İlgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar.....	47
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
3.1. YÖNTEM.....	48
3.1.1. Araştırma Modeli	48
3.1.2. Çalışma Grubu.....	49
3.1.3. Veri Toplama Araçları.....	51
3.1.4. Veri Toplama Süreci.....	52

3.1.5. Veri Analizi.....	53
3.1.6. Geçerlik Ve Güvenilirlik.....	53
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	
4.1. BULGULAR.....	55
4.1.1. COVID-19 Pandemi döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitimin Avantajlarına Yönelik Bulgular.....	55
4.1.1.1. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri.....	55
4.1.1.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri.....	58
4.1.1.3. Velilerin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri.....	60
4.1.2. COVID-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitimin Dezavantajlarına(Sınırlılıklarına) Yönelik Bulgular.....	62
4.1.2.1. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik görüşleri.....	62
4.1.2.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik görüşleri.....	66
4.1.2.3. Velilerin uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik görüşleri.....	69
4.1.3. COVID-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitime Yönelik Öneriler.....	71
4.1.3.1. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri.....	71
4.1.3.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri.....	73
4.1.3.3. Velilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri.....	74
BEŞİNCİ BÖLÜM	
5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	77
5.1.1. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş ve Önerilerine İlişkin Sonuçlar	77
5.1.2. İlkokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş ve Önerilerine İlişkin Sonuçlar.....	80
5.1.3. Velilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş ve Önerilerine İlişkin Sonuçlar	81
5.2.ÖNERİLER.....	83
KAYNAKÇA.....	84
EKLER.....	93

ÖZGEÇMİŞ.....	102
----------------------	------------

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 1: Dünya Tarihinde Yaşanmış ve Tüm İnsanlığı Etkisi Altına Almış Salgın Hastalıklar.....	11
Tablo 2: Türkiye’de Raporlanan COVID-19 Pandemisinin Vaka ve Ölüm Sayıları.....	13
Tablo 3: I. Dönem (1923-1955) Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişim.....	23
Tablo 4: II. Dönem (1956-1975) Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişim.....	24
Tablo 5: I. Dönem (1976-1995) Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişim.....	25
Tablo 6: I. Dönem (1996-.....) Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişim.....	26-28
Tablo 7: Araştırmaya Katılan Sınıf Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri.....	49
Tablo 8: Araştırmaya Katılan İlkokul Öğrencilerinin Demografik Özellikleri.....	50
Tablo 9: Araştırmaya Katılan Velilerin Demografik Özellikleri.....	51
Tablo 10: Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimin Avantajlarına Yönelik Görüşleri....	55
Tablo 11: İlkokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitimin Avantajlarına Yönelik Görüşleri...	58
Tablo 12: Velilerin Uzaktan Eğitimin Avantajlarına Yönelik Görüşleri.....	61
Tablo 13: Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitimin Dezavantajlarına (sınırlılıklarına) Yönelik Görüşleri.....	62-64
Tablo 14: İlkokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitimin Dezavantajlarına (sınırlılıklarına) Yönelik Görüşleri.....	67
Tablo 15: Velilerin Uzaktan Eğitimin Dezavantajlarına (Sınırlılıklarına) Yönelik Görüşleri.....	70
Tablo 16: Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Önerileri.....	71-72
Tablo 17: İlkokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Önerileri.....	73
Tablo 18: Velilerin Uzaktan Eğitim Sürecine Yönelik Önerileri.....	75

KISALTMALAR

ABD	:Amerika Birleşik Devletleri
AEK	:Açık Öğretim Kaynaklar
AKADEMA	:Anadolu Üniversitesi Açık Anadolu
ATADEMİX	: Atatürk Üniversitesi İnternet Üzerinden Açık Kurslar
ATAUZEM	:Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma
ATAÖF	:Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi
AUZEF	Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi
BDE	:Bilgisayar Destekli Eğitim
Dr.	:Doktor
DynEd	:Yabancı Dil Eğitim Sistemi Merkezi
DYÖÖ	:Deneme Yüksek Öğrenme Okulu
EBA	:Eğitim Bilişim Ağı
EGİTEK	:Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü
EİTİA	:Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi
FATİH PROJESİ	:Fırsatları Araştırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi
FRGM	:Film Radyo Grafik Merkezi
FRTEB	:Film, Radyo, Televizyonla Eğitim Bakanlığı
İHAK	:İnternet Üzerinden Herkese Açık Kurslar
İTÜ	:İstanbul Teknik Üniversitesi
İÜ	:İstanbul Üniversitesi
KACEP	:Kolay Erişim Sağlanabilen Ücretsiz Çevrim İçi Dersler
KKTC	:Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti
LGS	:Lise Giriş Sınavı
MEB	:Milli Eğitim Bakanlığı
M.S.	:Milattan Sonra
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi
ÖFM	:Öğretici Filmler Merkezi
Prof.	:Profesör
TDK	: Türk Dil Kurumu

TOJDE	:The Turkish Online Journal Of Distance Education
TOJET	:The Turkish Online Journal Of Educational Technology
TBMM	:Türkiye büyük millet Meclisi
TRT	:Türkiye Radyo ve Televizyon Kurumu
TÜBİTAK	:Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu
TÜRKSAT	: Türksat Urdu Haberleşme Kablo TV ve İşletme Anonim Şirketi
TV	:Televizyon
UZEM	:Uzaktan Eğitim Merkezi
VB.	: Ve Benzeri
YAYKUR	:Yaygın Yüksek Öğrenim Kurumu
YÖK	:Yüksek Öğretim Kurumu
Y.Y.	:Yüz Yıl
WEB	:World Wide Web

COVID-19 PANDEMİ DÖNEMİNDE İLKOKUL DÜZEYİNDE UZAKTAN EĞİTİME YÖNELİK PAYDAŞ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ

GİRİŞ

İnsanlar yaşamlarını devam ettirebilmek ve içinde bulundukları toplum şartlarına uyum sağlayabilmek için devamlı olarak artan ve çeşitlenen bireysel ve toplumsal ihtiyaçları karşılayabilmek zorundadır. Tarih boyunca toplumsal ve kişisel gelişimin temel noktası kabul edilen ve insan hayatının her alanında ihtiyaç duyulan eğitim, bireyin kişisel ve toplumsal açıdan ihtiyaç duyacağı bazı beceri ve bilgilerle donatabilmekte büyük rol oynamaktadır. En genel anlamıyla bireylerin davranış ve yeteneklerini şartlar ve imkânları doğrultusunda geliştirebilme süreci olarak tanımlayabileceğimiz eğitim anlayışı içinde bulunan dönemin şartları gereği değişim gösterebilmektedir.

İnsan yaşamının en büyük hazinelerinden biri olan bilginin paylaşılmasında ve güncellenerek kategorize edilmesine yadsınamayacak derecede büyük fayda sağlayan bir unsur olarak karşımıza çıkan teknoloji alanında yaşanan hızlı gelişmeler, hemen hemen dünya üzerindeki bütün toplumların eğitim sistemleri üzerinde yarattığı etkiyle yeniden yapılanmalara gidilerek değişim ve gelişmelere uyumlu bir eğitim sistemi oluşturulmasına neden olmuştur.

Özellikle tarihsel süreç içinde farklı dönemlerde yaşayan ve yaşamakta olan, demografik ve toplumsal yapının şekillenmesinde büyük etki bırakan sosyal, ekonomik ve sağlık boyutunda yaşanan bir takım olumlu ya da olumsuz durumlar eğitim alanında büyük etkiler yaratmıştır. Özellikle son zamanlarda ortaya çıkan ve sağlıktan, ekonomiye, üretimden turizme kadar hemen hemen her alanda etki bırakan COVID-19 Pandemisi eğitim alanını da önemli ölçüde etkilemiştir ve eğitim sistemimizin yeniden şekillenmesine neden olmuştur.

COVID-19 Pandemisinden korunabilmek için alınan tedbirler neticesinde, eğitimde devamlılığı sağlayabilmek adına uygulanmasına ağırlık verilen ve tarihsel süreçte teknolojik alanda yaşanan gelişmeler ile farklı boyutlara taşınan uzaktan eğitim hem ülkemizde hem de tüm dünya genelinde toplumsal açıdan kendine önemli bir yer edinmiştir. Eğitim-öğretim sürecinin teknolojik araçlardan faydalanılarak aynı veya farklı zaman dilimlerinde gerçekleştirilmesine fırsat tanıyan uzaktan eğitim, eğitim sürecinin

kesintisiz olarak devam etmesine fırsat sağlamıştır.

Eğitim üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde uzaktan eğitime yönelik pek çok araştırma ile karşılaşmıştır. Ancak daha önceden yapılan uzaktan eğitime yönelik araştırmalar incelendiğinde Kilis ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin, ilkokul öğrencilerinin ve velilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerinin araştırıldığı bir çalışma ile karşılaşılmamıştır. Bu nedenle Kilis ilinde görev yapan sınıf öğretmenlerinin ilkokul öğrencilerinin ve velilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini belirlemek ve uzaktan eğitim sürecine yönelik önerilerini tespit etmek amacıyla bu araştırmanın yapılmasına gerek duyulmuştur.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. PROBLEM DURUMU VE ALT PROBLEMLER

Araştırmanın içeriğine ait ana problem ve alt problemler aşağıda yer almaktadır.

Araştırmanın Ana Problemi: COVID-19 Pandemi döneminde ilkokul düzeyinde uygulanan uzaktan eğitime yönelik paydaş görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Alt Problemleri:

1. COVID-19 Pandemi döneminde ilkokul düzeyinde uygulanan uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik paydaş görüşleri nelerdir?
2. COVID-19 Pandemi döneminde ilkokul düzeyinde uygulanan uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik paydaş görüşleri nelerdir?
3. COVID-19 Pandemi döneminde ilkokul düzeyinde uygulanan uzaktan eğitime yönelik öneriler nelerdir?

1.2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bilim ve bireylerin yaşamları boyunca karşılaştıkları problem durumlarına karşı çözümler üretebilmelerine yardımcı olacak her türlü araç gerecin, yöntemin ve çeşitli uygulamaların geliştirilmesi ve uygulanması olarak ifade edebileceğimiz teknoloji alanındaki gelişme ve değişimleri takip edebilmek ve bu sürece uyum sağlayabilmek adına, eğitim sistemimiz içinde bulunduğumuz çağın gerektirdiği gelişme ve değişimleri takip ederek yenilenmelidir.

Eğitim-öğrenim ortamlarında internet kullanımının kendine önemli bir yer bulması ve tüm dünyayı etkileyen COVID-19 Pandemisine tedbiren alınan bazı önlemler neticesinde eğitim sistemimizde, yeniden şekillenme ve eğitim-öğretim ortamlarında çeşitliliği sağlayabilmek adına uzaktan eğitim gibi birçok sistemin kullanımı yaygınlaşmıştır. COVID-19 Pandemisinin küresel anlamda yarattığı etkiler neticesinde salgından korunabilmek amaçlı alınan tedbirler doğrultusunda eğitim-öğretim sürecinde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitim, zamana ve mekâna bağımlılık durumunu ortadan kaldırarak insanların eğitim-öğretim ihtiyaçlarını karşılamada sürekliliği

sağlayan bir uygulamadır.

Ülkemiz genelinde ilk olarak 1924 senesinde John DEWEY'in hazırladığı “Öğretmen Eğitim Raporu” ile gündeme gelen ve ilk kez 1927 yılında kavramsal olarak hayatımıza girmeye başlayan ve günümüze kadar gelişim göstererek, özellikle COVID-19 Pandemisine bağlı olarak uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitim konusunda toplum olarak ne kadar pratiğe sahip olduğumuz ve olmamız gerektiği noktası dikkat edilmesi gereken bir konudur. Yapılan bu araştırmanın ise üç temel amacı vardır;

1. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüş ve önerilerinin incelenmesi
2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüş ve önerilerinin incelenmesi
3. Velilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüş ve önerilerinin incelenmesi

1.3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

İnsan yaşamının hemen hemen her alanında var olan ve devamlılık göstererek bireylerin kendilerini gerçekleştirebilmelerinde en önemli unsurlardan biri olan eğitim; insanları hayata hazırlayarak toplum içinde yaşayabilmeyi öğreten bir araç olarak değerlendirildiğinde, bireyleri ve toplumları derinden etkileyen, bilimsel ve teknolojik anlamda yaşanan değişimlere ve gelişmelere uyum sağlaması ve sistem olarak kendini geliştirerek yenilmesi gerekmektedir. Bilim ve teknoloji alanında yaşanan değişim ve gelişmelere bağlı olarak eğitim-öğretim alanında farklı uygulamaların geliştirilerek kullanılmaya başlanması eğitim sistemlerinin yeniden şekillenerek öğrenme-öğretme ortamlarında çeşitliliğin oluşmasına neden olmuştur.

Özellikle COVID-19 Pandemisi gibi tüm dünyayı etkisi altına alarak toplum hayatını derinden etkileyen küresel problemler birçok sektörde olduğu gibi eğitim uygulamaları üzerinde de derin izler bırakmaktadır. Özellikle son zamanlarda yaşanan COVID-19 Pandemisine bağlı olarak alınan bir takım tedbirler neticesinde eğitim sistemimiz içerisinde önemli bir konuma gelen uzaktan eğitim eğitimde devamlılığı sağlayabilmek adına büyük bir önem arz etmektedir.

İnsanların günümüz tarihine kadar çeşitli nedenlerden ötürü zaman zaman tercih ettiği

uzaktan eğitimin bir anda tüm dünya genelinde insan hayatının merkezine yerleşerek eğitim sistemini yeniden şekillendirmiştir. COVID-19 salgınına bağlı olarak, eğitim sisteminin yeniden şekillenerek tüm dünya genelinde insan hayatının bir anda merkezine yerleşen uzaktan eğitim; insanların günümüz tarihine kadar çeşitli nedenlerden ötürü zaman zaman tercih ettiği bir uygulama olmasından ötürü sürecin verimli bir şekilde sonuçlanmasında bireylere büyük sorumluluklar düşmektedir. Özellikle sürecin işleyişinde önemli rollere sahip olan öğretmenler, öğrenciler ve velilerin uzaktan eğitim konusunda sahip oldukları bilgi ve beceri düzeyleri, sürecin başarılı bir şekilde tamamlanmasında en önemli etkenlerden biridir.

Sınıf öğretmenleri, öğrenciler ve velilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini, düşüncelerini ve sürece yönelik önerilerini incelemek amacıyla yapılan bu araştırma;

1. Uzaktan eğitimin öneminin ortaya çıkarılması,
2. Bu çalışmadan elde edilen verilerin Milli Eğitim Bakanlığına uzaktan eğitim sürecinin işleyişine yönelik tavsiye oluşturmaları,
3. Sınıf öğretmenleri, öğrenci ve velilerin uzaktan eğitimin avantaj, dezavantaj ve sürece yönelik çözüm önerilerinin incelenmesi,
4. Uzaktan eğitimin önemini ortaya koyacak olan çalışmalarda araştırmacı ve literatüre katkı sağlayabilmesi açısından önem taşımaktadır.

1.4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

Araştırmanın varsayımları aşağıda yer almaktadır.

1. Verileri toplamak için kullanılan demografik bilgi ve görüşme sorularının yer aldığı ve her çalışma grubu için ayrı ayrı hazırlanmış “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları”nın ilkökul düzeyinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin ve öğrenci velilerinin görüş ve önerilerini belirleyebilecek nitelikte olduğu varsayılmıştır.
2. Demografik bilgi ve görüşme sorularının yer aldığı ve her çalışma grubu için ayrı ayrı hazırlanmış “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formları” sonucunda toplanan verilerin gerçeği yansıttığı varsayılmaktadır.

İKİNCİ BÖLÜM

2.1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR

2.1.1. Eğitim

İnsanların yaşamlarını devam ettirebilmek ve içinde bulundukları toplum şartlarına uyum sağlayabilmek için devamlı olarak artan ve çeşitlenen bireysel ve toplumsal ihtiyaçlarını karşılayabilmek zorundadır. İnsan hayatının her alanında ihtiyaç duyulan eğitim, tarih boyunca toplumsal ve kişisel gelişimin temel noktası kabul edilmiştir ve bireyi, kişisel ve toplumsal açıdan ihtiyaç duyacağı bazı beceri ve bilgilerle donatabilmekte büyük rol oynamaktadır. Toplumsal kültürün aktarılmasında kişilerin topluma uyum sağlayarak sosyalleşmesinde ve ekonomik kaynakların etkili bir biçimde kullanılmasını sağlamaktadır.

Eğitim, bireylerin kendi yaşantıları sonucunda kasıtlı olarak, içinde bulundukları toplumların beklentilerine uygun bir şekilde kalıcı öğrenmelerle davranışlarda değişikliklerin yaşanması sürecidir (Ertürk, 1988). Eğitim, öğrenmenin gerçekleşebilmesini sağlayacak olan süreci ve bu süreci sağlayacak olan amaç teknik, değerlendirme gibi unsurların bütünlük içinde sistemli bir şekilde etkileşimi sonucunda oluşan davranışlardır. İnsanların kendilerini gerçekleştirmelerinde en önemli unsur olan eğitim sayesinde içinde bulundukları toplumsal kültürü, toplumun benimsediği genel yargılar, gelenek ve görenekleri de öğretmekte ve bunlarla özdeşleşerek hayatını anlamlandırmaktadır (Kırık, 2014).

Yenice ve diğerleri (2003)'e göre ise ailelerde başlayarak bireylerin yeteneklerini açığa çıkararak geliştirebilmesinde önemli bir yere sahip olan eğitim belirli bir plan ve düzen dâhilinde okullarda devam ettirilmektedir. Eğitim, insan hayatının her anında var olan ve devam eden bir süreci ifade eder (Oğuz, 2021). Türk Dil Kurumuna göre ise bireylerin edindikleri bilgiler, beceriler ve düşünceleriyle kişilik gelişimlerinde doyuma ulaşarak içinde yaşadıkları toplumda kendilerine bir statü edinmelerinde yardımcı olmaktadır.

Eğitim insan yaşamında doğum ile başlayarak ölüme kadar devam eden bir olguyu ifade etmesinin yanı sıra, kişisel, kültürel ve sosyal boyutlar gibi pek çok alandan etkilenen bir kavram olmasından dolayı net bir şekilde tanımının yapılması zordur. İnsanların içinde bulundukları toplumun benimsediği değerleri, davranış biçimlerini, yetenek ve

tutumlarını geliştirebildiği süreci ifade etmektedir. Tarih boyunca farklı zaman ve dönemlerde, daha önceden benimsenen eğitim anlayışına farklı yönlerden yeni anlayışlar getirilerek geliştirilmeye çalışılmış toplumsal problemlerden biri olarak karşımıza çıkmıştır.

Yaşamları boyunca varlıklarını sürdürebilme mücadelesi içinde bulunan insanlar, hemen her alanda yaşamlarına yenilik ve değişiklikler getirmişlerdir. İhtiyaçlarını karşılayabilmek için doğayı kontrolleri altına alarak kullanmaya başladıklarında medeniyetler ortaya çıkmıştır. Ateşin keşfinden, demirden araç gereçler yapımından tutun da hayvanların evcilleştirilmesine kadar yaşamın hemen hemen her alanında yaşanan değişiklikler, insanların zamanla karmaşık bir hal alan ilişkileri insanları hep yeni düzenleme ve değişiklik ihtiyacına yöneltti. Yazının icadı da insanların toplumsal hayattaki yeni ve farklı arayışlarının sonucudur diyebiliriz. Değiştirilen ve geliştirilen pek çok bilginin korunması için yazı da geliştirilerek insanlara öğretilmiştir. Eğitim kavramının kurumsallaşmasında ilk adım olmuştur. İnsanların bilgilerini deneyimlerini ve toplumsal kültürü aktarabilmek için bir araç olarak görülen eğitim bu yönde geliştirilmiştir.

İnsanlar yapıları gereği hayatlarını devam ettirebilmek için yaşamı boyunca hemen her alanda öğrenmeye ihtiyaç duyarlar. Bu nedenledir ki eğitim kavramı insan yaşamının önemli faaliyetlerinden biri olarak kabul edilebilir. Bireysel ve toplumsal yaşamda önemli bir yere sahip olan eğitim bireyi ve toplumu hayata hazırlamada insan davranışlarının açıklanmasında önemlidir. Eğitim alanında kendini yetiştirmiş birçok eğitimci ve düşünür, insan yaşamının önemli bir parçası olan eğitimi farklı şekillerde açıklamaya çalışmışlardır. Eğitim insanlık tarihi kadar eskiye dayanan bir tarihe sahiptir. Eğitimin insanlığın var olduğu en eski devirlerden içinde bulunduğumuz günümüz tarihine kadar gereksinim duyulan ve insanları, dünya üzerinde yaşayan diğer bütün varlıklardan ayıran aklın, işlenebilmesinde ve geliştirilebilmesinde rol oynayan en önemli araçtır. Eğitim sayesinde insanlar içinde yaşadıkları toplumda benimsenen farklı kültür, gelenek, görenek, inanç ve alışkanlıkları daha çabuk benimser ve davranışlarını ona göre şekillendirir. Bundan da anlaşılacağı gibi eğitim, bireyi yaşama hazırlayan, toplum içinde yaşayabilmeyi öğreten bir araçtır. Eğitim aynı zamanda insanların günlük yaşamlarında gerekli olan bilgi, beceri, tutum ve davranışlarını geliştirip aktarabilen araçtır.

2.1.1.1. COVID-19 Pandemisinin toplumsal yaşam ve eğitim üzerindeki etkisi

İnsanlar toplum olarak tarihsel süreç içinde, farklı zamanlarda bölgesel olarak birçok kez deprem, heyelan, orman yangınları ve sel gibi, varlıklarını tehlikeye atan doğal afetlerin yanı sıra küresel anlamda tüm insanlığı tehdit edebilecek boyutlara ulaşabilen bulaşıcı ve salgın hastalıklar ile karşı karşıya kalmışlardır. Çeşitli hastalıklara sebep olan mikroorganizmaların insanların vücutlarına girerek yerleşmesine “bulaşma - enfeksiyon”, yerleşme ile birlikte ortaya çıkan hastalığa ise “bulaşıcı hastalık - enfeksiyon hastalığı” denilmektedir ve bulaşıcı hastalıkların bazıları toplum sağlığını ciddi bir şekilde etkileyebilecek şekilde salgınlara dönüşebilir (Arık, 1991).

Enfeksiyonel bir hastalığın insanlar arasında, normalde beklenen yayılma sıklığından daha çok görülmesine salgın denilmektedir ve hastalığın görüldüğü vaka sayısının, normal seviyede beklenen vaka sayısından fazla olması gerekmektedir (Hacımustafaoğlu, 2018). Dünyanın birçok ülkesi veya kıtasında geniş bir alana yayılarak etki gösteren bu salgın hastalıklara genel olarak pandemi denilmektedir. Pandemiler, virüsün yayılma hızı ve insanların sağlık durumları üzerindeki etkilerine bakılarak bir takım koruyucu önlemler alınması ve bu önlemlerin artırılması için Dünya Sağlık Örgütü tarafından ilan edilir. Tarihsel süreç içinde yaşanmış ve yaşanmakta olan, dünya çapında milyonlarca insanı enfekte ederek hayatlarını kaybetmelerine sebep olmuş olan salgın hastalıklar aynı zamanda sosyal hayat, ekonomi, sağlık ve eğitim alanları üzerinde birçok olumsuzluğa neden olmakla beraber toplumsal yapının ve demografik yapının değişip yeniden şekillenmesinde büyük bir küresel sorun olmuştur. Tarih boyunca zaman zaman bütün medeniyetleri etkisi altına alarak insanlık tarihinin seyrini değiştiren büyük salgın hastalıklara ve insanlar üzerindeki etkilerine baktığımızda;

M.S. 165 – 180 yıllarında Yakın Doğu seferinden dönen Romalı askerler tarafından ülkelere taşınan ve birçok insanın ölümüne sebep olan Antonie Vebası, ilk büyük salgın olarak tarihe geçmiştir ve milyonlarca insanın ölümüne sebep olmuş olan bu salgın aynı zamanda genel olarak tarımsal ve ticari faaliyetlerin azalmasına ve bunun neticesinde ekonominin olumsuz yönde etkilenmesine neden olmuştur(Sayar,2020).

Kırsal kesimlerden kent merkezlerine yaşanan göçler ile toplumsal yapıda dengesizlikler yaşanmıştır ve bu olumsuz durum bazı alanlarda avantaja dönüşmüştür. Buna bağlı olarak

şehirlerde yeni iş kolları ortaya çıkmıştır.

Birinci veba salgını olarak tarihte yerini alan M.S. 541 – 750 yılları arasında etkisini gösteren ve 8. Yy. kadar etkileri devam eden Mısır kaynaklı Jüstinyen Vebası da milyonlarca insanın ölümüne neden olarak Doğu Roma İmparatorluğunun “Karanlık Çağı”nı başlatmıştır (İstek,2017). Doğu Roma İmparatorluğundan da bütün dünyayayayılarak Avrupa Tarihi üzerinde büyük bir etki yaratarak ekonomi ve nüfusun genel yapısını olumsuz etkilemiştir.

1347 – 1351 yılları arasında Asya da başlayıp yine tüm dünyayı etkisi altına alan ve tahmini olarak 200 milyon insanın hayatını kaybetmesine neden olan 2. Veba Salgını (Kara Ölüm olarak bilinir.) Avrupa’nın ekonomik durumu ve sosyal temellerini değiştirecek nitelikte büyük bir etki yaratmıştır (Aslan,2020).

Veba salgınının yayılma hızını yavaşlatabilmek adına İtalya ve Almanya’nın önde gelen soyluları ve tüccarları, veba evleri oluşturarak karantina uygulamışlar, vaka – ölü sayılarını ayrıntılı olarak kayıt altına almışlardır (Afacan ve Avcı, 2020).

15. ve 17. Yy ’da Amerika kıtasının keşfedilmesi, Avrupa’nın zenginleşmesi ve küreselleşmesine yol açmış olmasının yanı sıra tedavisi bilinmeyen çiçek ve kızamık gibi hastalıklarla da tanışılmasına neden olmuştur. Dünya üzerinde milyonlarca kişinin ölümüne neden olan çiçek hastalığının, nüfus yapısının etkilenmesiyle birlikte azalan nüfusa bağlı olarak keşfedilen yeni topraklar kolonileştirilmiş ve bu kıtadaki zenginlikler Avrupa’ya aktarılmıştır.

1629 – 1631 yılları arasında İtalya’da ortaya çıkan, nüfusu büyük bir oranda etkileyecek kadar kişni ölümüne sebep olmanın yanı sıra, işgücünün azalması ve geride kalan insanların yaşam standartlarının artmasına sebep olan İtalyan Vebası, geniş bir alana etki etmiştir. Vebanın hızlı bir şekilde yayılma göstermesinin en önemli sebepleri, insanların birbirleri ile temaslarıdır ve devletler salgının etkisini azaltabilmek adına tedbirler almışlar ancak bilime dayalı çözümler olmaması nedeniyle alınan önlemler salgını önlemede ve hızını azaltmada yetersiz kalmıştır (Birsell ve Malazizi, 2021).

1817 – 1923 yılları arasında Hindistan’da başlayan, kirli su ve yiyeceklerden bulaştığı düşünülen, dünya üzerinde neredeyse bütün ülkeleri etkisi altına alan ilk Kolera

Pandemisi, sağlık sisteminden ticari faaliyetlere kadar pek çok alanı etkilemiştir. Özellikle nüfustaki artış, gler, kanalizasyon sistemlerinin olmaması, hastalığı, pandemi haline gelmiştir.

İspanyol gribi olarak bilinen (H1N1) İnfluenza Salgını ise 1918 – 1919 yıllarında dünya nüfuzunun 3'te 1'ini etkileyerek küresel bir felaketle sonuçlanarak, milyonlarca insanın ölümüne neden olmuş bir enfeksiyon hastalığı olarak tarihte yerini almıştır. Ekonomik ve sosyal açıdan pek çok alanda olumsuz etkileri olmuştur(Temel ve Ertin, 2020).

1968 – 1970 yılları arasında Hong-Kong'da ortaya çıkan grip salgını, (Hong-Kong Gribi – H3N2) dünya genelinde birçok insanın ölümüne sebep olmakla birlikte ekonomik anlamda olumsuz etkilerinin çok görülmesine karşın okullardaki eğitim- ğretim süreci ve işyerlerinde kalifiye eleman konusunda yaşanan olumsuzlukların etkisinin büyük olduğu söylenebilir (Erol,2021).

Yakın tarihte yaşanmış olan pandemiler arasında gösterebileceğimiz HIV- AIDS hastalığı ilk olarak 1981 yılında ABD'de görülmüş ve milyonlarca insanı etkileyerek çok sayıda insanın ölümüne neden olmuştur ve Afrika kıtası başta olmak üzere birçok ülkenin ekonomisini ağır bir şekilde etkilemiştir (Erol,2021). Ayrıca AIDS hastalığı bulunan bir birey, toplumdaki diğer insanlar tarafından damgalanma ve dışlanma yaşayacakları endişesiyle bir takım psikolojik sorunlar yaşamakla birlikte içinde bulunduğu topluma sosyal anlamda uyum sağlamada sıkıntı yaşamışlardır (Başoğlu vd., 2020).

2002 – 2003 yılları arasında şiddetli Akut Solunum Sendromu olarak kendisini gösteren Çin kaynaklı SARS, birçok insanı enfekte eden ve öldüren küresel bir salgındır (Akyol,2005). Finansal anlamda, birçok ülkenin ticaret, eğlence sektörü ve turizm gibi alanları olumsuz yönde etkilenmişlerdir.

Domuz gribi olarak bilinen H1N1 salgını ise ilk kez 2009 – 2010 yılları arasında dünya çapında binlerce insanın hastalanmasına ve hayatını kaybetmesine sebep olmasından dolayı Dünya Sağlık rgt tarafından küresel salgın olarak ilan edilmiştir ve hastalık, yayıldığı birçok ülkenin ekonomik alanda büyük kayıplar yaşamasına neden olmuştur (Erol,2021). Yaşanan bu hastalığın insanlar arasında hızla yayılmasını engelleyerek kontrol altına alabilmek için tıbbi alanda alınan bir takım önlemlerin yanında, evlerde karantina, kurumlarda ve seyahatlerde de kısıtlamalar uygulanmıştır (ırakoğlu, 2011).

2014 – 2016 yılları arasında görülen Gine kaynaklı EBOLA salgını binlerce insanı enfekte etmiş ve hayatlarını kaybetmelerine neden olmuş viral enfeksiyondur ve EBOLA salgını görüldüğü birçok ülkede işgücünden kaynaklanan kayıplara bağlı olarak ekonomiyi, sağlık çalışanlarını enfekte etmesi nedeniyle sağlık sektörünü, aile bireyleri ve çocukları etkilemesinden dolayı okullardaki eğitim – öğretimi, seyahatlere getirilen kısıtlamalar nedeniyle turizmi, işçiler arasında yaşanan kayıplar nedeniyle tarımsal üretimi ciddi manada olumsuz yönde etkilemiştir (Karatay vd.,2015). Hayvanlar ile temas sonucu insanlara geçen ve insanlar arasında hızlı bir şekilde yayılan EBOLA hastalığına karşı aşı bulunamadığından, kişisel önlemler almak gerekmektedir.

2015 yılında Arap Yarımadası kaynaklı olan ve COVID-19'dan önce görülen son salgın hastalık ise MERS'tir (Ay, 2020). MERS bütün yaş grupları üzerinde aynı etkiyi gösterebilen bulaşıcı bir hastalıktır ve çok sayıda insanın ölümüne sebep olmuştur. Ölümlerin yanı sıra turizm, konaklama, ulaşım ve taşımacılık sektörlerini de ekonomik açıdan olumsuz etkilemiştir.

Dünya tarihinde yaşanmış ve tüm insanlığı etkisi altına almış salgın hastalıklar tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1:Dünya tarihinde yaşanmış ve tüm insanlığı etkisi altına almış salgın hastalıklar

SALGIN HASTALIKLAR	YILLAR	BAŞLANGIÇ NOKTALARI	ÖLEN KİŞİ SAYISI
ANTONİNE VEBASI	M.S. 165 – 180	ROMA	5 MİLYON
SÜSTİNYEN VEBASI	M.S. 541 – 750	MISIR	30 MİLYON – 50 MİLYON
2. VEBA SALGINI (KARA ÖLÜM)	1347 – 1351	ORTA ASYA	200 MİLYON
ÇİÇEK HASTALIĞI	1520 VE SONRASI	AMERİKA KITASI	56 MİLYON

Tablo 1:Dünya tarihinde yaşanmış ve tüm insanlığı etkisi altına almış salgın hastalıklar (devamı)			
İTALYAN VEBASI	1629 – 1631	İTALYA	1 MİLYON
KOLERA PANDEMİSİ	1817 – 1923	HİNDİSTAN	1 MİLYON VE ÜZERİ
İSPANYOL GRİBİ (INFLUENZA SALGINI)	1918 – 1919	İSPANYA	40 MİLYON – 50 MİLYON
HONG KONG GRİBİ	1968 – 1970	HONG KONG	1 MİLYON
AIDS / HIV HASTALIĞI	1981 VE SONRASI	AFRİKA KITASI	25 MİLYON – 35 MİLYON
SARS	2002 – 2003	ÇİN	770
DOMUZ GRİBİ – H1N1	2009 – 2010	AMERİKA KITASI	200.000
EBOLA	2014 – 2016	GİNE	11.000
MERS	2015 VE SONRASI	ARAP YARIMADASI	850
COVID-19	2019 VE DEVAM ETMEKTE	ÇİN	6.658.669(16.12.2022)

Kaynak: https://tr.wikipedia.org/wiki/Salg%C4%B1nlar_listesi web adresinden elde edilen verilerden yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 1’de, dünya tarihinde yaşanmış ve tüm insanlığı birçok yönden etkisi altına almış salgın hastalıkların ilk olarak ortaya çıktığı yerler ve hastalığa bağlı olarak hayatını kaybeden insanların sayısı yaklaşık olarak verilmiştir.

Dünya tarihinde yaşanan, toplumlar üzerinde farklı boyutlarda birçok alanı etkileyen, milyonlarca insanı enfekte eden ve ölümlere sebep olan salgın hastalıkların bir yenisi de

günümüz tarihinde yaşanmaktadır. COVID-19 veya başka bir deyişle KORONAVİRÜS adı verilen bu hastalık tüm dünya ülkelerini ve insanlığı etkisi altına alan küresel bir salgın olarak kabul edilmiştir.

Covid-19, 2019 yılının Aralık ayında Çin’de, şiddetli solunum şikâyetleri bulunan bir grup insanda yapılan araştırmaların sonucunda ortaya çıkmıştır(Korkmaz ve Budak,2020). Bölge de bulunan hayvan pazarı ve deniz ürünlerinden kaynaklandığı düşünülen bu hastalık, hasta insanların hapşırması ve öksürmesiyle birlikte etrafa yayılan küçük damlacıkların ağız, göz veya burundan teması sonucunda vücuda girmesiyle çok hızlı bir şekilde yayılan, tüm insanlığı kısa bir zaman diliminde etkisi altına alan ve Daha şimdiden milyonlarca insanın hayatını kaybetmesine neden olan, büyük bir pandemidir (Budak ve Korkmaz, 2020). Dünyanın yeni bir salgın hastalığa hazırlıksız olması, bu yeni tip virüsün sürekli mutasyona uğramasından dolayı hakkında gerekli bilgiye sahip olunamaması ve buna bağlı olarak virüse karşı alınacak önlemlerin, tedavi yöntemlerinin gecikmesi bu salgın hastalığın pandemiye dönüşmesine neden olmuştur (Üstün ve Özçiftçi, 2020).

Türkiye’de raporlanan COVID-19 vaka ve ölüm sayıları tablo 2’de verilmiştir

Tablo 2:Türkiye’de raporlanan COVID-19 vaka ve ölüm sayıları

TARİH	VAKA SAYISI	VEFAT SAYISI
11 MART 2020	1	-
17 MART 2020	98	1
1 OCAK 2021	2.220.855	21.093
1 OCAK 2022	9.518.782	82.495
13 KASIM 2022	17.005.537	101.400

Kaynak: <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html> web adresinden elde edilen verilerden yazar tarafından oluşturulmuştur.

Tablo 2’de Türkiye’de COVID-19 vakasının ilk kez 11 Mart 2020’de görülmesiyle birlikte 13 KASIM 2022 tarihine kadar ki geçen süreçte raporlanmış toplam vaka ve vefat sayılarını her yılın başına tekabül eden kadar toplam verilere yer verilmiştir.

İnsanoğlunun tarihte karşılaştığı birçok salgın hastalıkta olduğu gibi şu anda varlığını

sürdüren COVID-19 Pandemisi de dünya üzerinde etkisi altına almış olduğu bütün ülkelerde yarattığı kriz durumuyla, sağlık hizmetleri, ekonomi, üretim, turizm, ticaret, sosyal yaşam, insanlar arası ilişkiler, işgücü ve eğitim alanlarını önemli ölçüde etkilemiştir. Binlerce insanın işsiz kalması, farklı alanlara hizmet eden çok sayıda sektörün işlevini yerine getirememesi, ülke ekonomisi açısından dalgalanmaların yaşanması ve daralması, sağlık sisteminin çökmesi, binlerce öğrencinin okuldan uzak kalarak eğitim-öğretim sisteminin işlevini yerine getirememesi gibi etkileri birçok ülkede hissedilmiştir (Ünlü ve Çiçek, 2021).

Ülkemizde, COVID-19 vakasının görülmesiyle birlikte sağlık hizmetleri, sosyal yaşam, insanlar arası ilişkiler, işgücü, konaklama, seyahat, üretim, turizm, ticaret ve bunlara bağlı olarak ekonomi ve eğitim alanında salgın hastalığın etkilerinin görülmeye başlamasıyla birlikte hem hastalığın yayılma hızını önlemek hem de toplumsal ve ulusal düzeydeki bu etkilerini azaltabilmek adına; maske, izole, karantina, sosyal mesafe, sokağa çıkma kısıtlamaları, esnek çalışma, evden çalışma, dönüşümlü çalışma, HES kodu uygulaması, okullarda temizlik denetimleri, şehir içi ve şehirlerarası ulaşım ve taşıma kısıtlamaları, restoran, lokanta, cafe vb. yerlerde hazır paket uygulaması, sokak ve caddelerde sigara içme yasakları ve ceza uygulamaları ve okullarda zaman zaman eğitim – öğretime ara verilmesi gibi bir takım önemli kararlar alınmış ve hızla uygulanmaya başlanmıştır.

Sürekli olarak mutasyona uğrayan koronavirüsün neden olduğu COVID-19 salgın hastalığının, insanlar arasındaki yayılma hızını düşürmek, ölüm riskini azaltabilmek ve salgına karşı mücadele edebilmek için alınan ve alınmaya da devam eden yeni önlemlerin en fazla etkilediği kurumlardan birisi ise eğitim kurumlarıdır. Ülkemiz de diğer ülkelerde olduğu gibi vaka sayılarını kontrol altında tutarak pandemiden en az etkiyle kurtulabilmek için eğitim – öğretim takvimlerini tekrardan planlayıp düzenleyerek eğitime kısa bir ara verilmesinin gerekli olduğunu bildirmiş ve zaman zaman geçici bir süreliğine kurumları kapatmıştır. Eğitim – öğretimin aksamaması için ise uzaktan eğitim uygulanmaya başlanmıştır. MEB (2020) ve MEB (2021)'nin Covid-19 pandemi döneminde uzaktan eğitim sürecine yönelik yayınladığı haber ve duyurular şu şekildedir;

6 Mart 2020 tarihinde küresel anlamda yaşanmakta olan koronavirüse karşı okullarda eş zamanlı olarak hijyen uygulaması başlatıldı.

10 Mart 2020 tarihinde yapılan bir basın açıklamasıyla okullarda ve kurumlarda COVID-19'a karşı alınması gereken tedbirlere yönelik bilgilendirme yapılarak öğrencilerin ve öğretmenlerin, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı çalışan personellerin zorunlu haller dışında yurt dışına gitmelerini gerektirecek projelere, uluslararası düzeyde gerçekleştirilecek toplantılara vb. etkinliklere katılmamaları istenmiştir.

12 Mart 2020 tarihinde COVID-19 nedeniyle okullarda ve kurumlarda gerçekleştirilen sosyal etkinliklerin hepsi iptal edildi.

19 Mart 2020 tarihinde, Milli Eğitim Bakanımız Ziya SELÇUK, konuk olarak katıldığı bir programda 23 Mart 2020 tarihinde başlanması planlanan uzaktan eğitim uygulamasına ait detayları kamuoyu ile paylaştı.

21 Mart 2020 tarihinde uzaktan eğitim uygulaması için gerekli EBA TV Kanal frekansları, kanalların yayın akışları açıklandı.

23 Mart 2020 tarihinde Ziya SELÇUK' un, TRT – EBA kanallarından ilk dersi vermesiyle birlikte uzaktan eğitim süreci başladı.

25 Mart 2020 tarihinde Bilim Kurulu toplantısında alınan kararlar neticesinde uzaktan eğitim uygulamasının 30 Nisan 2020 tarihine kadar devam edeceği açıklanmıştır.

30 Mart 2020 Pazartesi günü uzaktan eğitim uygulamalarında artık canlı sınıf uygulamasının başlayacağı açıklanmıştır. Lise ve yükseköğretim sınavlarına hazırlanan 8. ve 12. sınıf öğrencilerine canlı sınıf uygulaması için pilot çalışma başlatılmıştır.

Uzaktan eğitim de canlı sınıf uygulamasıyla derslerin etkileşimli bir şekilde işlenmesine olanak sağlanmıştır.

Ayrıca sene sonunda yapılacak olan LGS sınavına hazırlıkta destek sağlayabilmek adına 8. sınıflar için TRT – EBA kanalından soru çözümleri içeren bir program hazırlanmıştır.

Milli Eğitim Bakanımız, 81 ilin milli eğitim müdürlerinin katılımıyla bir toplantı düzenleyerek, toplantıda uzaktan eğitim konusunda bilgiler paylaşmış, karşılıklı fikir alışverişinde bulunmuşlardır.

6 Nisan 2020 tarihinden itibaren velilere eğitim – öğretim, sağlık, çocukların gelişimleri vb. konularında bilgi vererek, rehberlik etmek amacıyla TRT ve EBA kanalından her gün bir uzmanın katılımı ile “BİZDEN” adlı bir programın yayını başlamıştır. Milli Eğitim Bakanımız Ziya SELÇUK ilk yayınında programa konuk olarak katılmış ve çocukların gelişimi ile ilgili bilgi vermiştir.

09 Nisan 2020 tarihinden itibaren öğretmenlerin ve okul idarecilerinin kişisel ve mesleki açıdan gelişimlerini desteklemek amacıyla, her eğitim- öğretim döneminde 17 hizmet içi eğitim programının uzaktan eğitim uygulamasına uygun olarak yapılacağı açıklanmıştır.

23 Nisan 2020’ de Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı ve Milli Eğitim Bakanımız TRT ve EBA kanallarından 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramını kutladılar ve TBMM’nin 100. yılı olması dolayısıyla çocuklara seslenerek onlara bilgi verdiler. Ayrıca TRT ve EBA TV’den çocuklara özel hazırlanmış programlarla yayın akışı sağlandı.

25 Nisan 2020 tarihinden itibaren kullanılmaya başlanabilecek “Özelim Eğitimdeyim” isimli mobil uygulamayla uzaktan eğitim döneminde, özel eğitim ve gereksinimi olan özel çocuklara eğitsel içerik ve gelişimlerini destekleyen nitelikte etkinlikler sunulacak olup veliler içinde onlara rehberlik edecek bilgilendirme videolarına yer verilmiştir.

Öğretmen Yetiştirme ve Geliştirme Genel Müdürlüğünün hazırladığı “Öğretmenler Türkiye İçin Söylüyor” adlı kampanya ile 81 ilde görev yapan müzik öğretmenleri seslendirdikleri müzikleri Youtube kanalından yayınlarak hem öğrencilerimize hem de vatandaşlarımıza salgın sürecinde umut aşılamaya çalıştılar.

29 Nisan 2020 tarihinde, kabine toplantısında alınan kararlar uzaktan eğitim uygulamasına 31 Mayıs’a kadar devam edilmesinin gerekliliğini bildirmiştir.

30 Nisan 2020 tarihinde EBA’ya ders içeriklerinin yanı sıra EBA’dan giriş yaparak oyun oynayacakları, okuma yapabilecekleri ve sanal gezi yapabilecekleri “teneffüs Zamanı” adlı bir uygulama eklenmiştir.

31 ağustos 2020 tarihinden itibaren uzaktan eğitim uygulamasıyla yeni eğitim – öğretim yılına başlanacağı 21 Eylül’den sonraki zamanlarda kademeli bir şekilde yüz yüze eğitimin başlayacağı açıklandı.

21 – 25 Eylül 2020 tarihleri arasında uyum programı uygulanmış olup; okul öncesi ve ilkokul 1. sınıf öğrencileri haftanın 1 günü yüz yüze eğitim gerçekleştirdiler. 28 Eylül – 2 Ekim tarihleri arasında ise haftanın 2 günü yüz yüze eğitime geçildi. Ders saati 30 dakika olarak belirlendi.

12 Ekim 2020 daha önceden açık olan ilkokul 1 ve okul öncesi kademelerine ek olarak 2., 3., 4., 8. ve 12. sınıflarda, köy okullarının tüm kademelerinde yüz yüze eğitime geçildi.

23 Kasım 2020 Pazartesi günü Sayın Cumhurbaşkanımızın başkanlığında gerçekleştirilen kabine toplantısının görüşleri doğrultusunda uzaktan eğitimin 4 Ocak 2021'e kadar devam etmesi kararı alınmıştır.

24 Kasım 2020 tarihinde Milli Eğitim Bakanımız 81 şehrin temsilcisi rolünde bulunan öğretmenler ile çevrim içi olarak toplantı düzenledi.

31 Ocak 2021 tarihinde yapılan bir açıklamayla öğretmenlere yönelik düzenlenecek olan Öğretmenlik Mesleği Gelişim Programı 8 – 12 Şubat tarihleri arasında çevrim içi olarak düzenlenmiştir ve programın İlk günü Milli Eğitim Bakanımız, EBA üzerinden öğretmenlere seslenmiştir.

15 Şubat 2021 Pazartesi gününden itibaren tüm köy ve seyrek nüfuslu yerleşim yerlerinde bulunan okullar ile anaokulları tam zamanlı yüz yüze eğitime başlamıştır. 1 Mart tarihinden itibaren ise ilkokullar ve ilkokul çatısı altında bulunan anasınıfları ve özel eğitim sınıfları haftanın 2 günü olmak üzere kademeli olacak şekilde yüz yüze eğitime başlayacak, 8. ve 12. sınıflar ise idare ve öğretmenler tarafından belirlenen saat ve günlerde yüz yüze eğitime geçmişlerdir.

3 Mart 2021 COVID-19 risk haritasına göre riskli şehirlerde ki ilkokullar hafta da 2 gün, düşük riskli ve orta riskli şehirlerdeki ortaokul 5. 6. ve 7. sınıflar da hafta da 2 gün olmak üzere yüz yüze eğitime geçmiştir. Ders saatlerinin 30'ar dakika teneffüslerin ise 10'ar dakika olacağı belirtilerek kalabalık sınıfların gruplara ayrılarak farklı günlerde eğitim verebileceği belirtilmiştir.

14 Nisan 2021 tarihinde gerçekleştirilen kabine toplantısında 15 Nisana 2021 tarihinden itibaren okulöncesi, 8. sınıf ve 12. sınıflar dışındaki bütün kademelerde uzaktan eğitim uygulaması tekrardan başladı.

23 Nisan 2021 Ulusal egemenlik ve Çocuk Bayramında TBMM Başkanı Mustafa ŞENTOP ve Ziya Selçuk 81 ildeki öğrenciler ile çevrim içi olarak buluştu.

31 Mayıs 2021 tarihinde kademeli olarak gerçekleştirilecek normalleştirme kapsamında alınan tedbirler çerçevesinde 1 Haziran tarihinden itibaren; ilkokullar ve okulların bünyesinde bulunan anasınıfları haftanın 2 günü, köy ve seyrek nüfusa sahip yerleşim yerlerinde bulunan okullarda ise haftanın 5 gününü kapsayacak şekilde tam zamanlı isteğe bağlı yüz yüze eğitime geçilmiştir. Ortaokul ve liseler ise haftanın 2 günü yapılmak şartıyla 7 Haziran tarihinden itibaren isteğe bağlı yüz yüze eğitime başlamıştır.

2.1.1.2. Eğitim ve teknoloji

Tarih boyunca içinde bulunulan dönemin şartları esas alınarak kişilere benimsedikleri eğitim felsefelerine dayanarak eğitim kavramını farklı şekilde tanımlamışlardır (Ayas vd., 2014). İnsanların yaşanan olaylar karşısında olgun ve yaratıcı düşünerek daha yapıcı ve güçlü bir duruş sergilemesinde etkin rol oynayan eğitim bireylerin doğuştan getirdikleri bir takım gizil güç ve yetenekleri geliştirmesinde büyük bir öneme sahiptir (Alkan, 1987). İçinde bulunduğumuz 21. yy'da yaşanan bilim ve teknoloji alanındaki değişim ve gelişmelere uyum sağlayabilmek için eğitim sistemimizde kendini geliştirerek yenilenmesini gerektirmektedir (Topçu, 2009). Bir ülkenin teknolojik anlamda bulunduğu konum o ülkenin gelişmişlik düzeyini belirleyen kriterler arasında kendine yer bulmaktadır. İyi bir eğitim almış donanımlı bireyler teknoloji alanında yaşanan değişim ve gelişmelerde kilit noktası olarak görülmektedir (Fisher vd., 1996). TDK (2021)'na göre teknoloji kavramı insanların çevrelerini denetleyerek değiştirebilmek adına araç gereçler geliştirmesi ve bu araç gereçlere ait bilgiler bütünüdür. Alkan (1997)'a göre ise teknoloji, bireylerin eğitimle kazandıkları bilgi ve becerileri daha iyi kullanabilmelerine yardımcı olmaktadır. İşman (2008)'a göre ise teknoloji, insanların ihtiyaçlarını gidermek adına kullandığı bilgileri organize ederek kolaylık sağlar.

İnsanlar yaşamlarında pek çok problemle karşılaşmaktadır. İnsanların karşılaştıkları problemlere karşı çözüm üretebilmelerinde onlara yardımcı olabilecek her türlü yöntem, uygulama araç ve gerecin geliştirilip uygulanmasına teknoloji denilebilir (Kaya, 2006). Teknolojik alanda yaşanan ve yaşanmaya devam eden gelişmeler her alanda olduğu gibi eğitim sisteminde de etkisini göstermektedir. Rıza (1997)'ya göre eğitimde teknolojinin

kullanımıyla eğitimin her safhasında nitelik ve etkililiğin artmasını sağlayacak ve eğitim ile ilgili karşılaşılan problemlerin çözümünde yararlanılabilecektir. Alkan (2011)'a göre ise eğitim teknolojisi, eğitim ortamının eğitimin niteliğine göre düzenlenmesidir. Teknolojinin eğitime entegre edilmesindeki amaç, öğrencilerin daha nitelikli bir eğitim alarak donanımlı birer birey olarak yetişmeleri için eğitim-öğretim sürecini destekleyerek eğitim ortamlarının zenginleştirilmesidir. Eğitim-öğretim sürecinde öğretici, teknolojinin kendilerine sunduğu bireysel farklılıkları dikkate alan kaynak ve uygulamalarla öğrencilerin daha iyi bir eğitim alarak üst bilişsel becerilerin gelişimini sağlamaktadırlar. Eğitimin gerçekleştirildiği ortamların teknolojik kaynaklarla desteklenmesi eğitimde kalitenin artmasını sağlamaktadır. Yaşanan teknolojik gelişmeler eğitim-öğretimde teknolojinin kullanımını zorunlu hale getirmekte ve gün geçtikçe daha da yaygınlaşmaktadır.

Geleneksel yöntemlerle gerçekleşen eğitimin niteliği ve verimliliğinin teknolojiden faydalanılarak gerçekleştirilen eğitime göre kaliteli bir öğrenmenin gerçekleşmesinde daha etkisiz olduğu görülmektedir. İşman (2015)'a göre eğitimde teknolojinin kullanımıyla; bütün öğrencilere eğitimde eşit ve çeşitli birçok imkân sunarak istenilen yaşta istenilen zamanda ve yerde öğrenebilme imkânları sunmaktadır. Teknoloji sayesinde öğrenciler bilgilere birincil kaynaklardan ulaşabilmekte ve kendi yetenek ve ilgilerine en uygun teknik ve öğrenme yöntemlerini seçerek kaliteli ve başarılı bir öğrenme gerçekleştirmek ve kişisel gelişimlerine katkı sağlayabilmektedirler. Öğrenmede kullanılan yöntem ve teknikteki çeşitlilik, öğrencilerin kendi öğrenme hızlarında yaratıcılıklarını geliştirerek yeni bilgiler üretmelerini sağlamaktadır. Öğrenciler birbirleriyle bilgileri kolaylıkla paylaşabilir böylece farklı düşüncelere eleştirel açıdan bakarak düşünebilme ve problem çözebilme becerilerini geliştirebilirler.

Eğitimde teknolojik programlardan faydalanılması, geleneksel yöntemlere göre öğrencilerin öğrenme ortamlarında daha aktif rol oynamalarına fırsat tanıyarak derslere olan ilgi ve motivasyonun artmasına fırsat tanıyabilir. Ancak bütün bunların gerçekleşebilmesinde teknolojinin eğitimde aktif olarak uygulanabilmesinde öğretmen ve öğrencilerin beceri açısından donanımlı ve yeterli düzeyde bilgi sahibi olması gerekmektedir. Yurdakul (2011)'a göre teknolojik gelişmelerin eğitim-öğretim ortamıyla entegrasyonu kurum yapısı, yöntem ve öğretim şeklinden etkilenen bir süreci

kapsamaktadır. Engler (1972)'e göre ise öğreticiler, öğrenciler ve etkileşimin sağlanmasında, eğitimde teknolojik kaynakların kullanımının etkisi büyüktür. Teknolojik kaynak ve uygulamaların eğitim ortamlarında kullanılmasıyla zenginleştirilen, öğrenciyi merkeze alan öğrenme ve öğretme süreci, öğrencilerin üst bilişsel becerileri desteklenmekte, daha kalıcı ve etkili öğrenmelerin gerçekleşmesini sağlamaktadır.

2.1.1.3. Uzaktan eğitim

Son zamanlarda teknoloji açısından geldiğimiz noktada yaşanan değişim ve gelişmeler, sağlık alanından ulaşıma, iletişimden sanayiye birçok farklı alanda etkisini sürdürmekle beraber aynı zamanda eğitim- ğretim alanında da etkisini yoğun bir şekilde gözler önüne sermektedir. İnternet kullanımının geniş kitlelere ulaşmış olması ve hızla gelişerek eğitim- ğretim ortamlarında da kendine önemli bir yer edinmiş olması, eğitim sistemlerinin yeniden şekillenmesinde ve öğrenme ortamlarında çeşitliliğin sağlanarak uzaktan eğitim gibi çeşitli sistemlerin kullanımının yaygınlaşmasına neden olmuştur.

Küreselleşen iletişim teknolojilerinin sebep olduğu internet, televizyon ve bilgisayar gibi bilişim sistemlerindeki büyük gelişmeler, eğitim- ğretim alanında farklı uygulamaların kendine yer bulmasına neden olmuştur. Mektuplaşma yoluyla başlayan, ülkemizde ve tüm dünya genelinde toplumsal açıdan önemli bir konuma sahip olan uzaktan eğitim, teknolojik alanda yaşanan gelişmeler ile farklı boyutlar kazanmıştır.

Uzaktan eğitim; eğitim kurumlarının belirli bir düzen dâhilinde amaca uygun olarak hazırladıkları ders programları, çerçevesinde öğrencilerin eğitimlerini kendi kendilerine gerçekleştirebilmelerine yardımcı olmayı hedefleyen bir sistemdir. Başka bir deyişle öğrenen ve öğreten eğitimli kişilerin eş zamanlı veya farklı zaman dilimlerinde teknolojik araçlardan faydalanan eğitim sürecini tamamlamalarına yardımcı olan bir eğitim sistemidir (Dinçer ve Doğanay, 2016).

İnsanların uzaktan eğitim sisteminden faydalanabiliyor olmaları, içinde bulunduğumuz çağa ve teknolojik gelişmelere adapte olduklarının göstergelerinden biri olarak kabul edilebilir. Günümüzde bir anlamda yaşam boyu öğrenebilme kavramına değer katarak öğrenmeyi kültür haline getirmektedir. Bununla beraber 2019'da ortaya çıkan ve çok az bir zaman diliminde bütün yeryüzünü etkileyerek pandemiye dönüşen COVID-19 salgını nedeniyle birçok hizmet alanı, internet altyapısı ve uzaktan eğitim ile işlevlerini

sürdürmeye devam etmişlerdir. Pandemiden en fazla etkilenen alanlardan biri ise eğitim sektörüdür. Bu nedenledir ki tüm dünya genelinde, bütün eğitim kurumları bu süreci uzaktan eğitimden faydalananarak eğitim-öğretim sürecini kesintisiz bir şekilde devam ettirmeye çalışmış, eğitim programlarını bu yönde yeniden şekillendirmişlerdir.

Özellikle eğitimin, bireysel ve toplumsal açıdan üstlendiği pek çok görev ve sorumluluğu vardır. Okul hayatından mesleki gelişimimize kadar hayatımızın hemen hemen her alanında öğrenmeye duyduğumuz gereksinimimizin ne sebeple olursa olsun yaşamımız boyunca devam edecek olması eğitim programlarının amaçlara ve hedeflere göre değişiklik gösterebileceğini ortaya koymaktadır. Pandemi sürecinde bu devamlılığın sağlanabilmesi adına uzaktan eğitim, en güçlü alternatif olarak sistemimizde yerini almaktadır. Bütün devletler COVID-19 Pandemisi sebebiyle sağlık alanında alınan tedbirlere paralel olarak eğitimde devamlılığın sağlanabilmesi için uzaktan eğitim uygulamasına geçilmesine karar vermişlerdir (Telli ve Altun, 2020).

Günümüze kadar çeşitli nedenlere bağlı olarak zaman zaman tercih edilebilen uzaktan eğitim, öğrenim gören öğrenci sayısındaki artışlar, öğretici konumundaki yetişmiş kişilerin sayılarının azlığı ve insanları kendilerine en uygun yer ve zamanda şartları doğrultusunda eğitim ihtiyaçlarını karşılayabilme, hem de kısa bir zamanda büyük bir kitlelere ulaşabilme isteği insanların farklı eğitim modellerini keşfetmeye yönelmesiyle ortaya çıkmış bir kavramdır.

Covid-19 Pandemi sürecinde eğitimde devamlılığı sağlayabilmek adına uygulanmasında daha çok ağırlık verilen uzaktan eğitim sürecinin, bireylerin görüşleri doğrultusunda olumlu ve olumsuz noktaları gündeme gelmiştir. Uzaktan eğitimde öğrenme sürecinin şekillenmesiyle alakalı başta öğretmen ve öğrenciler olmak üzere velilerinde sürecin olumlu ve olumsuz yönlerine ilişkin düşünceleri, arzuları, yaşadıkları ve yaşanması muhtemel olan problem durumlarını sistemin kalitesi ve işleyişine yönelik önerilerini inceleyen pek çok çalışma bulunmaktadır.

Kızıldaş ve Özdemir (2021), sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüş ve düşüncelerini inceleyebilmek için 38 sınıf öğretmeninden oluşan bir araştırma grubu ile olgu bilim araştırma yöntemine göre yapmış oldukları araştırma sonucunda uzaktan eğitimin olumlu, olumsuz yönlerini ortaya koymuş ve sürecin daha verimli olabilmesi

için uzaktan eğitime yönelik öneriler ortaya koymuşlardır. Öğrencilerin internet bağlantısından kaynaklı olarak yaşanan erişim problemleri nedeniyle derslere aktif olarak katılamadıklarını ve velilerin uzaktan eğitim sürecine, bu süreçte kullanılan uygulama ve teknolojik araç-gereçlere yönelik bilgi ve beceri eksikliklerinin olmasının çocuklara yardımcı olabilmeleri noktasında sıkıntılara sebep olduğunu ortaya koymuşlardır. Bunların yanında, uzaktan eğitimin, öğrencilerin öğrenebilme olanaklarını artırdığı ve geliştirdiği, öğrendiklerini tekrar edebilmeleri noktasında fayda sağladığını belirtilmiştir.

Demir ve diğerleri (2021), sınıf öğretmenlerinin Pandemi döneminde uygulanan uzaktan eğitime yönelik görüşlerini inceleyebilmek amacıyla, Karaman ili merkez ilçesinde görev yapmakta olan 24 sınıf öğretmeninden oluşan çalışma grubuna, yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulamışlardır. Yapılan araştırmalar ve görüşmeler sonucunda elde edilen veriler analiz edildiğinde, uzaktan eğitim sürecinde öğretmen-veli-öğrenci işbirliğinin önemi üzerinde durmuşlar, teknolojik araç gereçlerin temin edilememesi ve uygulamaları kullanabilme noktasında bilgi ve beceri eksikliğinden kaynaklı problemlerin yaşandığı sonucuna ulaşmışlardır. Derslere katılımın az olması, öğrencilerin birbirleri ile etkileşim ve iletişimin sınırlı olması, derslere odaklanabilme ve dikkati toplayabilme noktasında öğrencilerin sıkıntı yaşadıkları verilerine ulaşmışlardır. Ancak tüm bu ve benzer sorunların, internet alt yapısının iyileştirilmesi, teknolojik araç-gereçlerin temini, ders içeriklerinin uzaktan eğitime göre yeniden düzenlenmesi, uzaktan eğitime yönelik verilecek olan kurs ve seminerlerle çözülebileceği, daha verimli bir eğitim-öğretim ortamının sağlanabileceğini belirtmişlerdir.

2.1.1.4. Türkiye’de eğitim alanında yaşanan teknolojik gelişmeler ve uzaktan eğitimin tarihçesi

Ülkemizde, eğitim alanında kullanılan teknolojik kaynakların eğitim alanında uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi bu alanda yaşanan reformların dikkate alınmasıyla incelenmektedir. Buna göre;

I. Dönem (1923-1955): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

- II. Dönem (1956-1975): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi
- III. Dönem (1976-1995): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi
- IV. Dönem (1996-.....): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

Tablo 3: I.Dönem:1923-1955 Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi:

I.Dönem:1923-1955 Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi	
1923	Cumhuriyetin ilan edilmesi ve Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kurulması
1924	1924 Anayasasının hazırlanması Tevhid-i Tedrisat kanunun çıkarılması Amerikalı Flozof John Dewey'in ülkemizde yaptığı incelemeler neticesinde Türk Eğitimi Üzerine Öneriler ve Rapor" adlı raporu oluşturması
1927	Milli Eğitim Bakanı (Mustafa Necati Bey'in Muhabere Yoluyla Eğitim(Uzaktan Eğitim))'den bahsetmesi
1928	Latin Alfabesinin kabulü ve Millet Mekteplerinin kurulması
1939	Milli Eğitim Şurasında yaygın eğitim düşüncesinin ele alınması
1940	Köy Enstitülerinin açılması
1941	"Ziraat Takvimi" isimli ilk eğitsel içerikli radyo yayınının yapılması
1951	(ÖFM) Öğretici Filmler Merkezinin kurulması
1952	İstanbul Radyosunun halka yönelik eğitici programlar hazırlaması "Radyo ile Eğitim Merkezi" nin oluşturulması
1953	MEB kararı ile FONO Açık Öğretim Kurumunun oluşturulması Okuma odalarının oluşturulması
1954	"Koyun Saati" adlı Eğitsel Radyo Programının yapılması

Kaynak: Araştırmada yer alan veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolastırılmıştır.

Tablo4: II. Dönem (1956-1975): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

II. Dönem (1956-1975): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi	
1956	Ankara Üniversitesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsünde bankada görev yapan personele yönelik mektupla eğitim uygulamasının başlaması
1957	Milli Eğitim Şurası “Yaygın Eğitim” üzerine inceleme yapması
1958	Milli Eğitim Bakanlığına bağlı “Mektup ile Öğretim Merkezi” kurulması
1961	Mektup ile Öğretim Merkezinin mesleki teknik konularda hazırlık kurslarının başlatılması
1962	Radyo Eğitim Merkezinin kurulması (film Radyo Grafik Merkezi olarak değiştirilmiştir.
1964	Eğitsel yayınların yasal sorumluluğunun TRT’ye verilmesi ve TRT radyosunun plan çerçevesinde eğitsel içerikli yayınlar gerçekleştirmeye başlaması
1966	Sunulan eğitim hizmet ağını genişletebilmek adına Mektup ile Öğretim ve Teknik yayınlar Genel Müdürlüğü’nün kurulması
1973	1. Eskişehir İktisadi ve Ticari ilimler Akademisinin kurulması 2. Televizyon ve Eğitim Enstitüsünün açılması(Anadolu Üniversitesi)
1974	1. Türkiye Radyoları ortak radyo yayınlarının başlaması 2. Mektup yoluyla Yükseköğretimin sağlanması görevinin Mektup ile Öğretim Merkezi’ne verilmesi 3. YAYKUR’un kurulması 4. Mektupla yükseköğretimin sağlanabilmesi görevinin YAYKUR’a verilmesi 5. (Deneme Yüksek Öğretmen Okulu) DYÖÖ’nun kurulması

Kaynak: Araştırmada yer alan veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolandırılmıştır.

Tablo5: III. Dönem (1976-1995): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

III. Dönem (1976-1995): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi	
1976	Televizyon ile öğretimin YAYKUR'un eğitim uygulamasına eklenmesi
1978	Açık öğretim uygulamasına yönelik iki bölümden oluşan raporun oluşturulması
1980	Okul Radyosu ve Televizyon Okulunun yaygın eğitimi desteklemesi
1981	"Sürekli ve Açık Öğretim Yapabilme" hakkının çıkarılan bir kanunla yasalaşması
1982	"Sürekli ve Açık Öğretim Yapabilme" hakkının Eskişehir Anadolu Üniversitesi'ne verilmesi
1984	Eğitim-öğretim ortamlarında bilgisayar kullanımı için çalışmaların başlatılması
1986	Anadolu Üniversitesi Batı Avrupa'da uzaktan eğitim uygulamasına başlaması
1989	Açık Öğretim Fakültesine bağlı Anadolu Üniversitesinde (Bilgisayar Destekli Eğitim)BDE bölümünün kurulması
1990	MEB ve Dünya bankasının işbirliği ile Bilgisayar Laboratuvarı ve Deneme Okullarının oluşturulması projelerinin tasarlanması
1991	Fırat üniversitesinin ilk defa e-posta yolu ile uzaktan eğitim gerçekleştirmesi
1992	Milli Eğitim Bakanlığına bağlı FRTEB bünyesinde Açık Öğretim Lisesinin kurulması
1993	Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde Uzaktan Eğitim Anabilim Dalının oluşturulması
1995	Eğitim-öğretimde kullanılabilmek üzere CD-ROM imalatına başlanması

Kaynak: Araştırmada yer alan veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolatırılmıştır.

Tablo 6: IV. Dönem (1996-.....): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

IV. Dönem (1996-.....): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi	
1996	1. İstanbul Bilkent Üniversitesinin video-konferans sistemiyle ABD'deki ofisinden ders verilmesi 2. Orta Doğu Teknik Üniversitesinin, internet ile uzaktan eğitim uygulamasını başlatması 3. İstanbul Teknik Üniversitesinde UZEM'in kurulması ve teknoloji entegrasyonlu eğitim faaliyetlerinin yürütülmeye başlanması
1997	1. Açık İlköğretim Okulunun açılması 2. Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulunun açılması
1998	1. ODTÜ'nün internete dayalı eğitim programları tasarlaması 2. Temel Eğitim Projesi ile okullara bilgisayar laboratuvarlarının kurulması 3. Öğretmenlere bilgisayar programlarının kullanımı ile ilgili hizmet içi eğitim kurslarının düzenlenmesi 4. Bilişim teknolojileri dersinin eğitim sistemimizde yer almaya başlaması
1999	1. ODTÜ'de Bilişim Konferansının düzenlenmesi 2. Üniversiteler arası Uzaktan Eğitim ile Yükseköğretimin gerçekleştirilebileceğine Yönelik Yönetmeliğin Resmi Gazete'de yayınlanması 3. Eskişehir Anadolu Üniversitesinde Uzaktan Eğitim ile Tezli lisansüstü Eğitim programının başlaması
2000	1. Türkiye'de uluslararası düzeyde yabancı dilde akademik boyutlu ilk uzaktan eğitim dergisi TOJDE'in yayınlanması 2. Bilgi Üniversitesinin resmi anlamda Web tabanlı uzaktan eğitim uygulamasını başlatması 3. Sakarya Üniversitesinin Ön Lisans düzeyinde uzaktan Öğretim Projesi başlatması

Tablo 6: IV. Dönem (1996-.....): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi(devamı)	
2001	MEB ve Anadolu Üniversitesinin işbirliği ile İngilizce Öğretmenliği Lisans Programının Açık Öğretim Fakültesinde başlaması
2002	TOJET dergisinin Prof. Dr. Aytekin İŞMAN editörlüğünde yayınlanması
2003	Öğretmenlere ücretiz bilgisayar ve e-posta adresi ile WEB sayfası oluşturabilme fırsatının sağlanması
2003-	Ders kitaplarının ücretsiz dağıtılması projesinin başlaması
2004	*2006-2007 yılında ortaöğretim öğrencilerine *2009-2010 yılında açık öğretim öğrencilerine *2014-2015 yılından itibaren özel ilk ve ortaöğretim öğrencilerine
2005	Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Uzaktan Öğretim Komisyonunun kurulması
2006	Eskişehir Anadolu Üniversitesinde Türkiye'nin ilk "Uzaktan Öğretim Doktora Programının" açılması
2007	1. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi'nin Türkçe Sertifika Programı başlatılması 2. DynEd (Yabancı Dil Eğitim Sistemi) pilot uygulamasının başlaması
2008	DynEd'in bütün devlet okullarının belirli sınıf seviyelerinde uygulanmaya başlanması
2009	1. İstanbul Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programları, 2011'den itibaren AUZEF bünyesinde verilmeye başlanması 2. ATAUZEM kurulması
2010	1. Atatürk Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi (ATAÖF) kurulması 2. İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesinin kurulması 3. (Fırsatları Araştırma ve Teknolojiyi İyileştirme Hareketi) FATİH Projesinin başlaması 4. FATİH Projesi dahilinde öğretim ortamlarına akıllı tahta, ücretsiz tablet dağıtımı ve EBA ile eğitim desteğinin sağlanması

Tablo 6: IV. Dönem (1996-.....): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi(devamı)	
2012	Uzaktan Eğitim’de Karşılaşılan Sorunlara Yönelik Çalıştay düzenlenmesi
2013	Atatürk Üniversitesinin (ATADEMİX)KAÇD/MOOC, Anadolu Üniversitesinin “AKADEMA” ile Kitlesel Açık Çevrimiçi derslere başlanması
2014	1. Anadolu Üniversitesinin Sosyal Bilimler Fakültesi Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı, ülkemizde ilk defa Tezsiz Yüksek Lisans Eğitimini online olarak başlatması 2. Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) yükseköğretim kurumlarındaki uzaktan öğrenme usul ve esaslarının belirlenmesi
2015	1. Türkiye Eğitim Teknolojileri Zirvesinin gerçekleştirilmesi 2. MEB ile TÜRKSAT arasında imzalanan “Uydu üzerinden internet hizmeti sağlanmasına yönelik anlaşma kapsamında bütün okullara internet erişimi desteğinin sağlanması 3. Açık ve Uzaktan Öğrenmenin Doçentlik gerektiren bir alan olarak kabul edilmesi
2019	COVID-19 sebebiyle eğitimde devamlılığı sağlayabilmek adına TRT ve EBA üzerinden canlı derslerin yayınlanması

Kaynak: Araştırmada yer alan veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolandırılmıştır.

I. Dönem (1923-1955): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi:

3 Kasım 1839 tarihinde Hariciye Nazırı Koca Mustafa Paşa tarafından Gülhane Parkında okunan “Hayırlı Düzenlemeler” olarak anılan ve Türk Tarihi boyunca batılılaşma adına atılan ilk somut adım olarak tarihte yerini alana Tanzimat Fermanı, eğitim-öğretim alanında hızlı gelişmelerin ve değişimlerin yaşanmasına öncülük etmiştir(Sarıçay ve Cansever,2021). Bu dönemde eğitim-öğretim ile ilgili konuların ele alınıp gereken inceleme ve düzenlemelerin gerçekleştirilebilmesi adına “Meclis-i Maarif- Umumiye” kurulmuş olup eğitimden sorumlu ilk meclis olarak tarihte kendine yer bulmuştur ve

eğitimden sorumlu bu ilk meclisin 1847’de beyan ettiği ve modern eğitimin başlangıcı olarak kabul edilen eğitim sistemi ile ilgili yönetmelikle beraber çeşitli ders araç gereçlerinin de eğitimde yerini alması, eğitimde teknoloji kullanımının başlangıcı olarak kabul edilmiştir (Güray ve Duran,2020). Eğitim-öğretim alanında yaşanan gelişmeler Türkiye Cumhuriyeti Devletinin kuruluşuna kadar gelişerek ve çeşitlenerek devam etmiştir (Oğuz,2021).

Mustafa Kemal Atatürk ve arkadaşları, Türk Milletinin kalkınması ve kurulacak olan Türkiye Cumhuriyeti Devleti çocuklarının iyi bir eğitim alabilmesi için programlı, modern, milli bir karakter kazanmış eğitim sistemine ihtiyaç duyulduğunun farkındalığıyla 15 Temmuz 1921’de Maarif (Eğitim) Kongresi düzenlenmesini istemiştir. Açılış konuşmasını kendisinin yaptığı bu kongrede, okulların ve öğrencilerin mevcutlarının tespitinin eğitim adına yapılması gereken çalışmaların belirlenmesinin gerekliliği üzerinde durmuştur. Reisoğlu ve diğerleri (2016)’ne göre, bu dönemde eğitimde başarının sağlanmasının gerekliliğini ön plana çıkaran toplantı ve kongreler düzenlenmiş ve eğitimde karşılaşılan ve karşılaşılabilecek problemleri ele alarak çözüm önerileri geliştirilmesine imkân sağlamak amacıyla Maarif Kongresi düzenlenmiştir.

1923: 19 Mayıs 1919’da başlayıp, 24 Temmuz 1922 yılına kadar devam eden Kurtuluş Savaşında verilen mücadelede eğitimli nüfusumuz büyük bir oranda azalmıştır. Dolayısıyla 1923 yılında Cumhuriyetin ilan edilmesiyle kurulan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin ayakta kalmasını sağlayacak siyasi, sosyal ve ekonomik reformların yanı sıra eğitim-öğretim alanında da yeniden yapılanmanın gerçekleşmesine çalışılmıştır. Bu sebeple, milli eğitim sistemi oluşturularak, eğitime yeni bir görünüş kazandırmak adına Tevhid-i Tedrisat Kanunu çıkarılmış, okur-yazar oranının artmasını sağlayabilmek için Latin Alfabesi kabul edilmiş, karma eğitim olarak anılan kız-erkek öğrencilerin beraber eğitim gördüğü bir sisteme geçilmiştir (Oğuz, 2021). Bütün bunların yanında okullarda laboratuvarlar kurup, eğitim ortamını zenginleştirecek ders araç-gereçlerini sağlayacak, eğitimde teknolojinin kullanımını destekler nitelikte kararlar alınmıştır.

1924: Türkiye Cumhuriyeti Devletinin 1924’de hazırlanan 1924 Anayasasının 80. maddesinde hükümete ve kanunlara bağlı bir şekilde gerçekleştirilecek her türlü öğretime serbestlik tanınması ve 87.maddesinde ilkokul eğitiminin, bütün Türk vatandaşlarına devlet okullarında ücretsiz olacak şekilde mecburi koşulması eğitime yönelik ilk somut

ve resmi nitelikte çalışmaların gerçekleştiğinin kanıtı niteliğindedir. Ayrıca 80.maddede yer verilen yüz yüze eğitimin gerçekleştirilmesinin yanı sıra uzaktan eğitimin gerçekleşmesine de fırsat tanıyan “her türlü öğretimin serbest olması” ifadesinin varlığı Cumhuriyetin ilanından itibaren uzaktan eğitim uygulamasının olabileceği düşüncesinin varlığından kaynaklanmaktadır.

1924’te ülkemizdeki bütün eğitim kurumlarını Maarif Vekâletine bağlayarak eğitim-öğretimde ikilemliği ortadan kaldıran Tevhid-i Tedrisat Kanunu kabul edilerek eğitim sistemimizin çağdaş bir görünüş kazanmasına temel oluşturmuştur(Bozkurt,2017). Mustafa Kemal Atatürk Kurtuluş Savaşı sonrası eğitim sistemimize yön verecek bir program hazırlamış ve hazırladığı bu programda eğitim sistemimizi inceleyerek daha kaliteli bir eğitim sunabilmek için görüşleri alınmak üzere dünyanın farklı yerlerindeki uzmanların ülkemize davet edilmesi düşünülmüştür. Bu program öncülüğünde Amerikalı filozof John Dewey 1924 yılında Türk Eğitim Sistemi ile ilgili incelemelerde bulunarak, modern bir eğitim sistemi oluşturulması için görüş ve önerilerini almak amacıyla ülkemize davet edilmiştir. John Dewey yaptığı incelemeler doğrultusunda “Türk eğitimi üzerine öneriler ve rapor” adlı 30 sayfalık bir rapor oluşturarak paylaşmıştır (Dewey vd., 1983). Bu raporda okulların yapısı, uygulanan sistem, ilköğretim programları, öğretmenlerin yetiştirilmesi gibi konular üzerinde durmaktadır.

Özsoy (2009)’a göre John Dewey’in görüşlerinin yer aldığı bu raporun eğitim tarihimizde büyük bir öneme sahip olmasının sebebi, ülkemizde eğitim sistemine yönelik bilimsel/felsefi bir yönün kapsamlı bir şekilde ilk defa ortaya konmasından kaynaklanmaktadır. Ayrıca John Dewey, eğitim sistemimiz üzerine oluşturmuş olduğu raporunda, eğitimin önemi üzerinde durarak öğretmen yetiştirmede mektuptan faydalanarak eğitimin gerçekleştirilebileceği önerisinde bulunmuştur ve raporda yer verdiği gezgin kütüphanenin oluşturulmasıyla yetişkinlerin eğitimi ve kütüphanelerin öğrencilerin yanı sıra tüm halka ulaşabileceği fikri uzaktan eğitimin temelinde yer alan açıklık kavramını öne çıkarmaktadır (Bozkurt, 2017).

1928 yılında, dilde sadeleştirme ve küresel anlamda bütün dünya toplumları ile bütünleşebilme, bilginin yayılmasının ve erişimin hızlanması açısından önem teşkil eden Latin Alfabesinin 1 Kasım 1928’de kabul edilmesi ve oluşturulan yeni alfabenin öğretilerek okuma yazma oranındaki artışı sağlamak için 24 Kasım 1928 senesinde pek

çok yerde Millet Mektepleri kurulmuş olup şehir-köy ayrımı yapılmaksızın 45 yaşından küçük bütün herkesin okuma yazma belgelerini almaları zorunlu kılınmıştır.

1927 senesinde ülkenin eğitim sistemindeki sorunların ele alınarak eğitilmiş insan nüfusunun arttırabilmesi için yapılabilecek çalışmaları görüşebilmek adına düzenlenen toplantıda Milli Eğitim Bakanı (Mustafa Necati Bey) Muhabere Yoluyla Eğitim (uzaktan eğitim) verilebileceğini dile getirmiştir(Arar ve Çakmakçı, 1999). Ancak bu düşünce öğretmensiz bir eğitim-öğretim sürecinin olmayacağı anlayışının hâkim olmasından ötürü bir görüşten ileri taşınmamıştır.

1939 yılında dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel öncülüğünde ilk kez toplanan şurada uzaktan eğitim ile gerçekleştirilebilmesi mümkün görünen yaygın eğitim düşüncesi ele alınmış ve şuradan hümanizm düşüncesi eğitim sistemimizde kendisine yer bulmaya başlamıştır(Çallı, İşman ve Torkul, 2001).

Resioğlu ve diğerleri (2016)’ne göre bu dönemde köy enstitüleri, kız teknik sanat okulları, erkek teknik sanat okulları, öğretmen yetiştiren kurumları ön plana almaktadır. John Dewey’in Türk Eğitim Sistemi üzerine yaptığı incelemeler neticesinde sunduğu rapor ve farklı eğitimcilerin görüşleriyle 1935 yılında kurulabilmesi için ön hazırlıklarına başlanan iş ile eğitimin entegrasyonu ile öğretmen yetiştirmeyi hedefleyen Köy Enstitüleri, 17 Nisan 1940’da dönemin Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel tarafından İsmail Hakkı Tonguç’un gayretleriyle açılarak eğitim-öğretime başlamış ve köylere öğretmen yetiştirilmesi görevini üstlenmiştir.

Ezer (2020)’a göre köy enstitülerinde sunulan eğitimde teorik bilgiler ışığında pratik bilgilere ağırlık verilmiş, böylece kırsal yerlerde yaşanan eğitim sorunu çözüm yolu olmuştur. Köy enstitülerinde, yer aldığı bölgenin yapısına göre oluşturulan eğitim-öğretim programına uygun müzik aletleri, kitaplar, dergiler, ansiklopediler, broşürler, radyo, tarihi ve zirai eşyalar yer almıştır.

1941 yılında kırsal bölge halkına tarım konusunda bilgiler sunmak üzere ilk eğitsel içerikli “Ziraat Takvimi” isimli radyo yayını (Ankara’da) yapılmıştır. Sonrasında düzenlenen yayınlarda eğitim-öğretimde fırsat eşitliğinin sağlanabilmesi adına kadın ve çocuklara yönelik eğitsel yayınlar da gerçekleşmiştir (İşman, 1998). Bu dönemde somut,

hayatilik ilkesini temele alan, öğrenci merkezli eğitim anlayışı benimsenerek akılda kalıcılığını destekleyerek bol resim içerikli ders kitapları, görsel araçlar ve sınıf içi oyunların kullanılmasına önem verilmiştir.

Akyüz (2019)’a göre 1950’den sonra Türk Eğitim Sistemi Batıdan ziyade Amerika’nın eğitim anlayışının etkisi altında kalmıştır. Yaşanan iktidar değişikliği benimsenen eğitim politikasını da etkilemiştir.

Okullarda eğitim-öğretimde kullanılmak üzere tasarlanmış araç gereçlerin kullanımına ağırlık verilmesiyle sınırlı bir düzeyde de olsa eğitimde teknolojinin önemi artmıştır(Reisoğlu vd., 2016).

1951’de kurulan öğretici filmler merkezi, uzaktan eğitimin uygulanabilmesi fikrinin daha somut ve aktif bir şekilde ele alınabilmesine ve aynı zamanda eğitim- teknoloji entegrasyonu açısından da önemli bir gelişmedir. Öğretici filmler merkezinde (ÖFM) derslerde kullanılacak levha ve broşürler basılmış olup, yabancı eğitsel içerikli filmler Türkçeye çevrilmiş, öğrenci ve öğretmenlere sinema, makine ve cihazları ile projeksiyon araçlarının kullanımına yönelik seminerler düzenlenmiştir(Yadigar,2022). Bu merkez 1960’dan sonra; FRGM(Film Radyo Grafik Merkezi), FRTEB(Film Radyo ve Televizyonla Eğitim Bakanlığı), EĞİTEK(Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü) gibi farklı müdürlükler olarak isimlendirilmiştir(Bozkurt, 2017).

İstanbul Radyosu 1952 yılında gerçekleştirdiği bir radyo yayınında, kırsal bölgelerde yaşayan halka bilgi sunabilmek adına sohbet tarzında bir program hazırlamıştır (İşman, 1998). MEB bu çalışmaya kayıtsız kalmayarak buna benzer çalışmaların desteklenmesi ve geliştirilerek daha fazla sayıda gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla “Radyo ile Eğitim Merkezi” oluşturmuştur.

1953 yılında MEB’in kararı ile oluşturulmuş olan “FONO Açık Öğretim Kurumu” sayesinde gerçekleştirilen yabancı dil öğretimi, uzaktan eğitimin özel sektör tarafından yapılan ilk eğitim çalışması olmakla birlikte, Avrupa ve Dünya Açık Öğretim Birliklerinin üyesi olan FONO Açık Öğretim Kurumu, uzaktan eğitim uygulamasını sistemli bir şekilde yürütülmesini sağlayan ilk kurum özelliği taşımaktadır (Bozkurt,2017). Avrupa Açık Öğretim Birliğinin ülkemizde gerçekleştirdiği konferanslara ev sahipliği yapması uzaktan eğitim ile ilgili çalışmaların farklı dünya

lkeleriyle işbirliği içinde yürütülmesine katkı sağlamıştır.

FONO Açık ğretim Kurumu 1953’n sonlarına yakın yabancı dil eğitimine başlamıştır. Bu dönemde yurtdışında öğrenim görmekte olan açık ğretim kurumunun ve FONO yayınlarının kurucusu olan şükrü Meriç’in “Correspondence Education” adıyla başladığı mektupla uzaktan eğitimin ülkemize dil eğitiminin yanı sıra yetişkin eğitimi de destekleyen FONO, öğrenenin kendi öğrenmesinden sorumlu tutulacağı şekilde tasarlanmış bir ğretim tasarımını ne çıkarmış ve yapılan eğitimlerin tamamlanması sonucunda gerçekleştirilecek lme değerlendirme neticesinde verilecek olan notlara göre düzenlenen belgeler ile süreci sonlandırmaktadır (Bozkurt,2017).

Yine aynı dönemde oluşturulan “okuma odaları” ile okuması ve yazması olmayanlara eğitim verilerek, bilgi açısında donanımlı hale getirebilmek hedeflenmiş olup; bu eğitim-ğretim sırasında yine kitap, resim, film, projeksiyon ve gazete gibi farklı teknolojik araçlardan faydalanılmıştır (Cicioğlu, 1982).Gazi Eğitim Enstitüsünde bu dönemde, grup ile çalışabilme teknikleri ve görsel işitsel ders araç gereçlerinin kullanımının öğretimine ağırlık verilen dersler açılmış olup ayrıca derslerde de eğitim teknolojisinin kullanımına yer verilmiştir (Reisoğlu vd., 2016). 1923-1955 yılları arasını kapsayan bu dönem, içerisinde yaşanan uzaktan eğitim alanı ile ilgili gelişmeleri genel anlamda fikir sunma ve tartışma aşamasından öteye götüremeyen uzaktan eğitim için bir kulua sürecini yansıtmaktadır. Özellikle eğitim-ğretim hizmetinin ulaştırılması sıkıntılı olan kırsal yerlerde yaşayan ve öğrenim görmek isteyen bireylere ve çiftlere eğitim sunabilmek amacıyla uzaktan eğitim kavramı gündeme gelmiştir.

II. Dönem (1956-1975): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

1956’da Uzaktan Eğitim Uygulaması il kez fikir olmaktan çıkıp uygulama aşamasına gelinmiştir. Kurucusu Mustafa Kemal Atatürk olan Ankara Üniversitesi(1925), Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsünde bankada çalışan personelin mektup ile hizmet içi eğitim alabilmelerini sağlamaya yönelik çalışmalar yaptırmıştır ve uygulamalara başlanmıştır (Kaya, 2002). Yapılan bu uygulamalar daha sonraki süreçte uzaktan eğitimin mektuplar yoluyla yazışarak gerçekleşmesine öncülük etmiştir.

1957 yılına kadar “yaygın eğitim” konusunu ele alarak üzerinde bir takım incelemeler

yapan Milli Eğitim Şurası, yaygın eğitimin amacını ilkelerini vb. açıklamış ve nasıl uygulanacağına dair bir takım hazırlıklar başlatmıştır (Çallı vd., 2001).

1958 yılına gelindiğinde uzaktan eğitimin sistemli bir şekilde uygulanmasını sağlayabilmek için Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, mektup ile öğretim merkezi kurulmuş olup çeşitli sebeplerle eğitim hayatına okulda devam edemeyenlerin, okullarını bitirebilmelerini sağlamak adına mektup ile hazırlık kursları/eğitimleri verilmiştir (Fidan ve Okan, 1975).

1961’de mektup ile öğretim merkezi ülkemizde uzaktan eğitim konusunda ciddi anlamda ilk uygulama kabul edilecek, mesleki ve teknik konularda sınavla “yetki belgesi” alınabilmesini sağlayacak süresi 8 aydan 24 aya farklılaşan 11 tane hazırlık kursu başlatmıştır (Fidan ve Okan, 1975).

1964’ten sonra eğitim-öğretimde TRT radyosunun bir plan çerçevesinde gerçekleştirdiği eğitsel içerikli yayınlar ile yeni bir döneme girilmiştir (Aziz, 1982). Bu tarihten itibaren eğitim-öğretim sürecinde faydalanan eğitsel yayınların yasal zorunluluğu TRT’ye verilerek eğitimde eğitsel yayınlara ağırlık verilen bir dönem başlamıştır (Aziz, 1975).

Ülkemizin kalkınabilmesi için ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü ihtiyacını karşılayabilmek ve ülkemizin her bir tarafına eğitim hizmetini sunabilmek amacıyla 1966 senesinde “Mektupla Öğretim ve Teknik Yayınlar Genel Müdürlüğü” kurularak eğitim-öğretim sürecinin niteliği ve etkililiği arttırılmaya çalışılmıştır (Irmak, 1974).

Ülkemiz eğitim sisteminde uzaktan eğitime yön veren çağdaş ve yenilikçi bir üniversite olarak kendine yer edinen Anadolu Üniversitesi 1973’te Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi (EİTİA) Televizyon ve Eğitim Enstitüsü olarak kurulmuş ve yaptığı çalışmalar ile uzaktan eğitime yön vererek eğitim sistemimizde köklü anlamda değişimlerin gerçekleşmesine öncülük etmiştir (Yadigar, 2022).

Birbirlerinden bağımsız bir şekilde yayın akışı sürdüren ve sadece haber bülteninde ortak yayın yapan Türkiye Radyoları (12 istasyon) için 9 Eylül 1974 tarihinden sonra teknik imkânlar doğrultusunda program alanında bir takım düzenlemeler yapılmış ve eğitim alanında yayın yapacak TRT1, kültür alanında yayın yapacak TRT2 ve müzik yayını yapacak TRT3 şeklinde planlama yapılarak eğitim, müzik ve kültür alanında üç yayın

postasının oluşturulması sağlanmıştır (Engin, 2021). Ayrıca TRT ve MEB işbirliği neticesinde okul radyosuyla yabancı dil eğitimi programı oluşturularak örgün eğitim desteklenmeye çalışılmıştır (Uzaktan Eğitim, 2015).

Aynı sene içerisinde mektup yoluyla yükseköğretimin sağlanabilmesi görevi bakanlık oluru ile Mektup ile Öğretim Merkezine verilmiştir (Bozkurt, 2017). Bu durum teknik ve mesleki kursların yanında öğretmen yetiştirebilmek için çeşitli programları başlatan mektupla öğretim okulunun da açılmasına öncü olmuştur. Ancak mektup yoluyla yükseköğretimin sağlanabilmesi görevi fazla sürmeden mektup ile öğretim merkezinden YAYKUR'a (yaygın yükseköğretim kurumu) devredilmiştir.

Lise ve dengi okullarda mezun bireyler, eğitim alanında teknolojiye faydalanarak modern anlamda eğitim-öğretim fırsatı sunarak yetiştirdiği bu bireyleri topluma kazandırmayı amaçlayan Yaygın Yüksek Öğretim Kurumu özellikle üniversite sınavına girmiş ancak herhangi bir kuruma yerleşememiş bireylere imkân tanımıştır. Ancak zaman içerisinde yapılan çalışmalarda istenilen hedefe ulaşılamadığından YAYKUR'un faaliyetine son verilmiş ve 1983'te bu kurum Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu adıyla açılmıştır (Kaya, 1996). Bu okulda bireylere yüz yüze eğitimin yanı sıra uzaktan eğitim de verilerek meslek edinmelerine yardımcı olunulmuştur (Kaya, 2019). Yine aynı yıllarda ülkemizde uzaktan eğitimin modern anlamda uygulanmasını planlayarak kendine misyon edinen (DYÖÖ) Deneme Yüksek Öğretmen Okulu kurulmuştur. Ancak hedeflerine ulaşamadığı için yaklaşık 1 yıl içinde kapanmıştır.

1950 yılından itibaren eğitim sistemimizde hümanizm akımı etkisini göstermeye başlamış ve “yaparak öğrenebilme metodunun” dönemin Milli eğitim Bakanı Tevfik İleri tarafından bir genelge yayınlanarak duyurulması, metodun eğitim sistemimizde ne derece önemli olduğunu ortaya koymuştur (Reisoğlu vd., 2016).

1960'lı yıllardan sonra eğitim-öğretimde gelişme kaydeden bireysel ve grupla eğitimde slayt, teyp kasetleri gibi araç gereçlerin kullanımı eğitimde teknolojinin kullanımının yaygınlaştığı, televizyon kullanımının ise uzaktan eğitim teknolojisinin temelini teşkil etmektedir (Alkan, 2011). Bu dönemde hedeflenen bilgi ve becerileri kazandırmaya yönelik seçilen işitsel ve görsel araç gereçlerle desteklenen eğitim-öğretim ortamlarında gerçekleştirebilecek olan eğitimden verim sağlanması amaçlanmaktadır.

1968’de üzerinde gerekli düzenlemelerin yapıldığı ilkokul programlarının da planlı ve programlı bir şekilde yaparak öğrenme ile ölçme ve değerlendirme konuları üzerinde durulmuş, aynı zamanda zihinsel anlamda yetersizliği bulunan bireylerin herkesle bir arada eğitim görmelerinin gerekliliği belirtilmiştir (Oğuz,2021).

1973 yılında çıkan üniversite yasasına göre; Kalkınma Planında hedeflenen amaçlara ulaşabilmede kullanılması gereken maddi kaynaklardan ve insan gücünden etkili bir şekilde faydalanılmasına yönelik düzenlemeler gerçekleştirilmiş ve ders kitaplarını basma yetkisi üniversitelere devredilmiştir (Akyüz, 2019).

III. Dönem (1976-1995): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

1976’da gençlere, işçilere ve bazı mesleklere çalışanlarına yönelik eğitsel amaçlı televizyon yayınları düzenlemekle beraber bu tarihten sonra televizyon ile öğretim YAYKUR’un eğitim uygulamasına eklenerek lise mezunu bireylerin üniversite okuyabilmelerinde televizyon önemli bir araç olarak tarihte yerini almıştır (Oğuz,2021).

1978 yılına gelindiğinde, Eskişehir Anadolu Üniversitesi AÖF ‘ün açılmasına dayanak oluşturarak öncülük edecek Açık öğretim uygulamasına yönelik iki bölümden oluşan bir rapor oluşturulmuştur (Büyükerşen, 1989). İlk bölüm “Eğitim teknolojisi ve Eğitimdeki Çağdaş sorunları” ikinci bölümde ise “Ülkemizde Televizyon ile Eğitim İncelemesi ve Genel Esasları Değerlendirilmesi” kapsamaktadır.

1981 yılında üniversitelere “Sürekli ve Açık Öğretim Yapabilme” hakkı tanınmış ve çıkarılan bir kanunla yasallaşmıştır. 1982’de çıkarılan bir kararname ile bu görev teknolojik ve bilimsel açıdan bir temele sahip olan Eskişehir Anadolu Üniversitesine verilerek ulusal nitelikte bir uzaktan eğitim görevi üstlenmiş hale gelmiştir (İşman, 2011). Bu görevin Anadolu üniversitesine verilmesinin temelinde uzaktan eğitim konusunda altyapısının güçlü olması ve bu konuda yeterli düzeyde tecrübe edinilmiş olunması yatmaktadır. Bu durum Anadolu Üniversitesine, yükseköğretim kurumları arasında çağdaş bir uzaktan eğitim uygulaması sürdüren ilk kurum olma özelliği kazandırmaktadır. 1984 yılından sonraki dönemlerde eğitim-öğretim ortamlarında bilgisayara yer verilmesi içim çalışmalar başlatılmış ve MEB tarafından kurulan ortaöğretim kurumlarında Bilgisayar Eğitimi İhtisas Komisyonu ile başlamış olup, ortaöğretime 1111 tane

bilgisayar verilmiştir. Bu okullarda çalışan bazı öğretmenlere kullanım sırasında sıkıntı yaşamamaları için hizmet içi eğitim çalışmaları başlatılmıştır (Karadağ vd., 2008).

Ön hazırlıkları başlatılan Bilgisayar Destekli Eğitim Projesinin 1987 ve 1988 yılları arasında farklı yerli ve yabancı birçok firmanın katılımı ile pilot proje haline gelmiş ve bu sayede birçok okula bilgisayar desteği verilmiştir.

Batı Avrupa’da uzaktan Eğitim Uygulamasına başlayan Anadolu Üniversitesi böylece ülke sınırlarının ötesinde de yükseköğretimde fırsat eşitliğinin sağlanmasına çalışmıştı (Büyükerşen ve Özgü, 1980).

1989: Uzaktan Eğitim Uygulamasıyla ilgili araştırmalar, geliştirme çalışmalarına hız verecek ve farklı tasarımlar gerçekleştirmek amacı ile Açık Öğretim Fakültesine bağlı Anadolu Üniversitesi Bilgisayar Destekli Eğitim Bölümü kurulmuştur (Mutlu vd., 2014).

1990 yılında gelindiğinde teknolojinin eğitim-öğretim ortamlarında öğrencilerle buluşturulup etkin bir biçimde kullanılmasını sağlayabilmek için MEB ve Dünya Bankasının İşbirliği ile Bilgisayar Laboratuvar ve Deneme Okullarının oluşturulması projeleri tasarlanmıştır (Karataş,2014).

1991’de Fırat Üniversitesi ilk defa e-posta yolu ile eğitim gerçekleştirerek bireylerin lisansüstü eğitimlerini tamamlayabilmelerine fırsat sağlanmıştır ve Aynı zamanda televizyon vasıtasıyla bilgisayar kursu düzenleyerek öğrencilerin sertifika alabilmelerini sağlamıştır (Aslantaş, 2014).

1992’de orta öğretimini tamamlayamamış bireylere uzaktan eğitim ile okulu tamamlayarak diploma alabilmelerine fırsat tanıyan Açık öğretim lisesi kurulmuştur (Uluğ, 1995).

Milli Eğitim bakanlığına bağlı FRTEB (Film, Radyo, Televizyonla Eğitim Başkanlığı) bünyesinde kurulan Açık Öğretim Lisesi zaman içinde toplumun ve bireylerin ihtiyaçlarına göre yeniden yapılandırılmış ve maddi anlamda getiri sağlayacak Milli Eğitimi Geliştirme Projesi ve FRTEB’in teknik altyapısı ile desteklenerek eğitim-öğretimin daha nitelikli hale gelebilmesi sağlanmıştır. Daha ileri ki süreçlerde ders araç gereçlerinin yazımı ve üretimiyle alakadar iş ve işlemler Anadolu Üniversitesine bırakılmıştır.

Açık Öğretim Lisesi 2011’de çıkarılan kanun hükmünde kararname ile kurulan Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü’nün bünyesinde hala faaliyet göstermektedir (Engin,2021).

1992’de Eskişehir Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesinde Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı oluşturulmuştur. Yine aynı yıllarda Matematik-Fizik ve Kimya dersleri için çeşitli yazılımlar geliştirilerek kullanılmaya başlanmıştır (Akkoyunlu ve İmer, 1998).

Eskişehir Anadolu Üniversitesi 1996 yılında dünyada uzaktan eğitim gerçekleştiren “Mega Üniversiteler” arasında yerini aldı (Daniel, 1996).

1995 yılına gelindiğinde Fırat Üniversitesinde, Bilgisayar Teknolojisi dersi kaydedilip yayınlanarak farklı üniversitelerdeki birçok katılımcıya tekrar edebilme imkânı sunmuştur ve aynı zamanda öğretmenlere yüz yüze ve yaygın eğitimden faydalanabilme fırsatı tanıyan hizmet içi eğitimler verilmiştir (Aslantaş, 2014).

Aynı yıllarda eğitim-öğretim ortamlarına çeşitli ders içerikli yazılımlar ve donanımlar sağlayabilmek adına müfredat laboratuvar okulları açılmış ve eğitimde kullanılmak üzere CD_-ROM imalatına girişilmesiyle TÜBİTAK ve MEB arasında yapılan anlaşma ile çeşitli yazılımlar üretilmeye başlanmıştır. İlk olarak Türkçe, Fen Bilimleri, Coğrafya, Kurtuluş Savaşı ve Piri reis konu edinen CD’ler düzenlenmiştir (Akkoyunlu ve İmer, 1998).

IV. Dönem (1996-.....): Eğitim Teknolojilerinin ve Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi

1996 senesinde İstanbul Bilkent Üniversitesi kurduğu video-konferans sistemi ile birkaç dersi Bilkent Üniversitesinin ABD’deki ofisinden Prof. J. Proger vermiştir.

Ülkemizde internet ile uzaktan eğitim uygulamasının başlanmasına öncülük eden ODTÜ (Orta Doğu Teknik Üniversitesi) radyo yayınına internet aracılığı ile gerçekleştirmiştir. Yine aynı dönemde İstanbul Teknik Üniversitesinin (İTÜ) yürüttüğü önemli bir proje niteliği taşıyan uzaktan Eğitim Projesinin neticesinde İTÜ Uzaktan Öğretim Merkezinin kurulmasıyla, teknoloji entegrasyonlu eğitim faaliyetlerinin yürütülmesine sebep olmuştur.

1997’de MEB’in Açık İlköğretim Okulunun kurulmasını onaylamıştır. İlkokul öğrenimini bitirememiş ya da ilkokuldan mezun olmuş herhangi bir sebeple ortaokul öğrenimini tamamlayamamış bireylere uzaktan eğitim fırsatı tanınarak eğitimlerini tamamlayabilmeleri sağlanmıştır.

Açık öğretim okulunun açılmasına öncülük eden önemli gelişmelerden biri uzaktan eğitim süresinin ve ilkokul düzeyinde nasıl uygulanabileceğine yönelik görüşlerin yer aldığı eğitim üzerine hazırlanan rapor, bakanlık yöneticilerinin incelemeleriyle ortaya koyduğu eğitim sorununa çözüm olarak görülmesidir. Uzaktan eğitim ya da yüz yüze eğitim programlarının birlikte uygulanarak bireyleri hayata hazırlayacak bir meslek kazandırabilmek üzere 1997’de Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu açılmıştır.

1998 eğitim alanında yaşanan gelişmelere baktığımızda, eğitim sistemimizde kendine yer bulan eğitimin nitelik ve verimliliğinin iyileştirilerek öğretmen ve öğrencilerin bilgisayar kullanımında daha nitelikli birer birey olmalarını sağlamayı hedefleyen Temel eğitim projesi ile birlikte okullarda bilgisayar laboratuvarları kurulmuş, televizyon, tepegöz ve projeksiyon gibi araç gereçler temin edilmiştir (Sezer,2011). Öğretmenlere teknolojik araç-gereçlerin ve bilgisayar programlarının kullanımı üzerine hizmet iç eğitim kursları düzenlenmiştir. Ayrıca Bilişim Teknolojileri dersinin de eğitim sistemimizdeki yerini almasıyla birlikte bu kursların önemi artmıştır.

1999’da ODTÜ akademik düzeyde düzenlenen Bilişim Konferansında, teknolojiyle alakadar grupların bir araya gelmesiyle, bilgi- teknoloji ilişkisinin altyapı, kullanım, eğitim boyutları ele alınmıştır.

1999’da resmi gazetede uzaktan eğitimle yükseköğretimin gerçekleştirilebilmesine yönelik yönetmeliği yayınlanmasıyla birlikte üniversitelerin birbirlerinden ve kendi içinde de birbirlerinden bağımsız programların açılmasına sebep olmuştur. Uzaktan eğitimde teori ve uygulamanın birlikte yürütüldüğü bir eğitimin verilebilmesi ve bu eğitimi verebilecek uzmanların yetiştirilebilmesi için ülkemiz tarihinde ilki teşkil eden Eskişehir Anadolu Üniversitesinde Tezli Lisansüstü Eğitim Programı açılmıştır.

2000’li yıllarda Prof. Dr. Uğur Demiray öncülüğünde kurulan ve sonraki yıllarda editörlük görevini Prof. Dr. T. Volkan Yüzer’ in üstlendiği “The Turkish Online Journal Of Distance Education”(TOJDE) dergisi Türkiye’de uluslararası düzeyde yabancı dilde

yayınlanan akademik boyutlu ilk uzaktan eğitim dergisidir (Anadolu Üniversitesi,2022).

Vakıf üniversitelerinden biri olan Bilgi Üniversitesi(İstanbul), gerçekleştirmiş olduğu internet tabanlı uzaktan eğitim uygulamasını resmi anlamda başlatan ilk üniversitedir (Çukadar ve Çelik, 2003).

İnternet tabanlı eğitimi yükseköğretim düzeyinde etkin bir biçimde kullanılabilmesine öncülük eden üniversiteler arasında yerini alan Sakarya Üniversitesi, 1997 yılından itibaren uzaktan eğitim sistemi üzerine akademik anlamda çalışmalar gerçekleştirmiştir. Sunucu üniversite (Farklı üniversitelerde öğrenim görmekte olan öğrencilere WEB tabanlı eğitim verilebilir) olma statüsüne erişerek Anadolu Üniversitesi gibi ülkemizde ilk defa ön lisans düzeyinde uzaktan öğretim projelerini gerçekleştirmeye uygun görülmüştür.

2001 senesinden itibaren MEB ve Eskişehir Anadolu Üniversitesinin birlikte yürüttüğü bir proje olan İngilizce öğretmenliği lisans Programının Açık Öğretim Fakültesinde başlamasıyla yabancı dil öğretici ihtiyacı karşılanmaya çalışılmıştır(Mutlu vd., 2014).

Türkiye’de uluslararası düzeyde yabancı dilde yayınlanan akademik boyutlu ilk uzaktan eğitim dergisi olan TOJDE (The turkish Online Journal Of Distance Education)’den sonra, Prof. Dr. Aytekin İşman’ın editörlüğünü üstlendiği TOJET (The Turkish Online Journal Of Educational Technology) dergisi 2002 yılında uluslararası düzeyde yayınlanmaya başlamıştır (Dabaj vd., 2004).

2003 yılında okullardaki bilgisayar laboratuvarlarındaki internetin, hızlı ve kesintisiz bir şekilde devamını sağlamak, bunun neticesinde birçok e-dönüşüm projesinin gerçekleştirilmesine imkân verebilmek adına Milli Eğitim Ulaştırma Bakanlığı arasında Türk Telekom ile anlaşma yapmıştır ve anlaşma sonucunda bütün öğretmenlere ücretsiz bilgisayar ve e-posta adresi, okullarda ücretsiz bir şekilde WEB sayfası oluşturabilme fırsatı sağlanmıştır (Sezer, 2011).

2003-2004 yılları arasında hazırlanan “Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtım projesi” sayesinde bütün ilköğretim kademesinde öğrenim gören öğrencilere ders kitapları ücretsiz olarak dağıtılmıştır ve bu proje kapsamında 2006-2007 yılında orta öğretim öğrencilerine, 2009-2010 yılından sonra açık öğretimde okuyan öğrencilere, 2014-2015 yılından itibaren ise

de özel ilk ve ortaöğretimde öğrenim gören öğrencilere de ücretsiz ders kitabı, temin edilmiş olup aynı zamanda ülke toprakları dışında bulunan bütün Türk okullarına, Türk çocuklarına ve KKTC’de öğrenim gören öğrencilere de ücretsiz ders kitabı dağıtılmıştır (Kasap, 2019).

2005’de Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK) Uzaktan Öğretim Komisyonunun kurulmasının ardından 2006 yılında Eskişehir Anadolu Üniversitesinde ilk Uzaktan Öğretim Doktora programı açılarak, uzaktan eğitim alanında çalışmalar yürütecek uzman eğitimcilerin yetiştirilmesi amaçlanmıştır. Yine aynı tarihlerde Milli Eğitim Bakanlığının özel bir şirketle yaptığı anlaşma ile yabancı dil eğitimi ile alakalı çalışma başlatılmış ve buna yönelik yazılımlar geliştirilmiştir (Oğuz, 2021). 2007-2008’de pilot uygulamasına başlanılan Yabancı Dil Eğitimi sistemi olan DynEd, 2008’den sonra bütün devlet okullarının belirli sınıf seviyelerinde uygulanmaya başlanmıştır (Döngel, 2011). 2014 yılından itibaren ise liselerde uygulanmaya başlanmıştır (Gökbulut, 2020).

2007 Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Türkçe Sertifika Programını başlatmıştır. Uzaktan öğretim programları 2009 yılından sonra İÜ (İstanbul Üniversitesi), aracılığıyla verilmeye başlanmış ve Açık Öğretim Programları ise 2011 senesinden itibaren AUZEF (Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi) bünyesinde verilmiştir (Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi, 2023).

23 Temmuz 2009’da ATAUZEM (Atatürk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi), 2010’da Atatürk Açık Öğretim Fakültesi İstanbul Üniversitesi Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi kurularak uzaktan eğitim-öğretim faaliyetlerine başlamışlardır(Açık ve Uzaktan Öğretim Fakültesi,2023).

2010 yılından başlayarak günümüze kadar ülkemizin hemen her yerinde öğrenim görmekte olan bütün öğrencilere fırsat ve imkânları açısından eşitlik sağlamayı amaçlayan ve bu bağlamda da geliştirilmeye devam edilen FATİH projesi (Fırsatları Arttırma ve Teknolojiyi İyileştirebilme Hareketi) sayesinde, eğitim- öğretim ortamlarına internet erişimi kolaylıkla sağlanabilecek şekilde alt yapısı gerçekleştirilen akıllı tahtalar yerleştirilmiş ve öğrencilere ücretsiz bir şekilde tablet temin edilmiş ve EBA (eğitim Bilişim Ağı) ile öğrencilere eğitim desteği sağlanmıştır (Oğuz,2021).

10 Mayıs 2012’de İstanbul Üniversitesinde Uzaktan Eğitim Sürecinde, ulusal düzeyde

karşılaşılan sorunların masaya yatırılacağı Çalıştay da, ülkenin uzaktan eğitim alanında çalışma gerçekleştiren akademisyenler bir araya getirilmiştir. Üç oturum ve sonuç toplantısının gerçekleştiği Çalıştay da, akreditasyon sistemi, içerik geliştirebilme, bilişim sistemleri, ölçme ve değerlendirme, eğitim maliyeti ve ek ödeme sistemleri konuları üzerinde durulmuştur.

2013’de Atatürk Üniversitesi (ATADEMİX), Anadolu Üniversitesi ise (AKADEMA) uygulamalarını başlatmışlardır.

AKADEMA Projesi:

AKADEMA, isteyen herkesin farklı alanlarda herhangi bir ücret alınmadan ve esnek bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olabilmeyi hedefleyen ve bu süreçte hem Açık Eğitim Kaynaklarını (AEK ya da Eğitimde Açılık Hareketi) hem de herhangi bir yaş sınırlaması olmadan isteyen herkesin öğrenmesine imkân sağlayacak kolay erişim sağlanabilen ücretsiz çevrimiçi dersler anlamına gelen KACED’i içeren bir sosyal sorumluluk projesidir (Anadolu Üniversitesi, 2023). Bu öğrenme portalı içerisinde yer alan derslerin yapısına uygun hazırlanan malzemeler incelenebilmekte, indirilerek kullanılabilmekte, öğrenmeyi destekleyen etkinlikler gerçekleştirilebilmektedir. Bunların hiçbirisi herhangi bir kayıt işlemi veya ücret gerektirmemektedir ancak sadece “Ders Tamamlama Belgesi”ni almak isteyen bireyler için kayıt işlemi gerekmektedir.

ATADEMİX Projesi:

İHAK(İnternet üzerinden herkese açık kurslar), üniversiteler aracılığı ile insanların internet üzerinden istediğinde ulaşip kayıt olabileceği ve takip edebileceği kurslardır ve ülkemizin bu anlamda ilk kurumsal İHAK uygulaması ATADEMİX, yaş ve eğitim düzeyinin sınırlaması olmadan ücretsiz bir şekilde katılımcıların akademik açıdan ve kişisel gelişimlerine katkı sağlamayı amaçlamaktadır (Atatürk Üniversitesi, 2021).

2014 senesinde Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Uzaktan Eğitim Anabilim Dalı Tezsiz Yüksek Lisans Programını, uzaktan eğitimle online olarak başlatarak ülkemizde bir ilke daha imza atmıştır. Yine aynı tarihlerde Yüksek Öğretim Kurumu (YÖK), yükseköğretim kurumlarındaki uzaktan öğrenme usul ve esaslarını belirlemiş, örgün eğitimde yer alan derslerin maksimum %30’unu uzaktan online olarak da

alınabileceği kararı almış ve bu karar neticesinde UZEM(Uzaktan Eğitim ve Uygulama-Araştırma Merkezi) sayıları artmış, diğer üniversitelere de örnek olmuştur.

2015'te gerçekleştirilen “Türkiye Eğitim Teknolojileri Zirvesinde” eğitimciler, öğrenciler, akademisyenler, teknoloji sağlayıcıları ve eğitim teknolojilerinin düşünce ve tecrübelerini paylaşarak ülkemizdeki eğitim alanında faydalanılan teknolojik uygulamalara katkıda bulunulmuştur (YEGİTEK, 2015). Aynı zamanda 2015 yılında açık ve uzaktan öğrenmenin doçentlik gerektiren bir alan olarak kabul edilmesiyle akademik alanda gerçekleştirilen çalışmaların nitelik ve niceliğinde artma sağlanmıştır.

2019 yılına geldiğimizde, yaşanan COVID-19 Pandemisi neticesinde alınan, okulların kapatılması tedbiri ile eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayabilmek adına uzaktan eğitim gerçekleştiren canlı ders ve yayınlara uzaktan katılma fırsatı sağlanabilmiştir(YEGİTEK, 2020).

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Yapılan araştırmanın bu bölümünde, uzaktan eğitime yönelik yurt içi ve yurt dışında yapılan çalışmaların bazılarına yer verilmiştir.

2.2.1 Uzaktan Eğitim İle İlgili Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Ülkü (2018) ise yaptığı çalışmada “ilkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamasına yönelik tutumlarını” incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda 2016-2017 eğitim-öğretim yılının 1.döneminde Bolu ilinde 37 ilkokulda görev yapmakta olan 378 öğretmen ile bu çalışma gerçekleştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak “uzaktan eğitime ilişkin tutum ölçeği” kullanılmıştır. Veri toplama araçlarında elde edilen sonuçlara göre bu çalışmaya katılanların çoğunluğunu kadın öğretmenler oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre;

1. Çalışmaya katılan öğretmenlerin uzaktan eğitim ilişkin tutum düzeylerinin orta düzeyde olup daha çok olumsuz olduğunu göstermektedir.
2. Yapılan araştırma neticesinde elde edilen bulgular kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere kıyasla uzaktan eğitim uygulamasına yönelik daha olumlu bir tutum sergilediklerini ortaya koymaktadır.

3. Öğretmenlerin meslekte geçirdikleri hizmet yılının, uzaktan eğitime karşı olan tutumlarında bir etken olmadığı, tutum düzeylerinin hizmet yılı değişkenlerinden bağımsızlık gösterdiğini ortaya koymaktadır.
4. İlkokullarda göre yapan sınıf ve branş öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının benzer olduğu görülmüştür.
5. Öğretmenlerin uzaktan eğitim uygulamasına yönelik tutumlarının öğretmenleri öğrenim durumlarında etkilendiği, lisans ya da yüksek lisans mezunu öğretmenlerin, uzaktan eğitim uygulamasının avantajlarına yönelik tutumlarının, öz lisans mezunu öğretmenlere göre daha pozitif yönde olduğu görülmektedir.
6. Öğretmenlerin uzaktan eğitim sürecine yönelik önceden bilgi sahibi olması ile olmaması durumunun uzaktan eğitime karşı tutumlarında bir etki yaratmadığı görülmüştür.

Arabacı (2021) araştırmasında, “öğretmenleri uzaktan eğitime yönelik algı düzeyleri ve öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarını” incelemeyi amaçlamıştır. Bu çalışmada araştırmacı, nicel araştırma yöntemlerinden biri olan genel tarama modelinden faydalanmıştır. Araştırmaya Erzurum ilindeki ortaokullarda görev yapan 201 öğretmen ve bu okullarda öğrenim gören 624 öğrenci katılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik algı ve öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin tutumlarını belirleyebilmek amacıyla yapılan bu çalışmada, Arslan ve Bircan (2019) tarafından geliştirilmiş “Uzaktan Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği” ve Gök (2011) tarafından düzenlenmiş “Uzaktan Eğitim Algı Ölçeği” kullanılmıştır.

Veri toplama çalışmalarından elde edilen bulgulara göre çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu kadın öğretmenler öğrenciler grubu ise çoğunlukla kız öğrenciler oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgular göre çalışmaya katılan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik algılarına baktığımızda, süreç boyunca en çok EBA platformundan yararlandıkları, ders içeriklerinin hazırlanmasında daha çok emek harcadığı, algı düzeylerinin cinsiyet, branş, yaş, meslekte geçirilen süre ve teknolojiiden faydalanabilme seviyeleri bakımından anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmektedir. Öğrencilerin uzaktan eğitime ilişkin tutumları incelendiğinde cinsiyete, sınıf düzeyine, yaşa bağlı anlamlı bir farklılığın olmadığı ancak öğrencilerin uzaktan eğitime erişim sıklıkları noktasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitim sürecinde derslere daha fazla katılım sağlayan öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutum

ortalamaları daha yüksek ve fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma sonucunda uzaktan eğitim sürecine yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Çetin (2022), araştırmasında sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim uygulamasına yönelik motivasyon, tutum ve öz yeterliliklerinin incelenmesini amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda Kocaeli’nde görev yapmakta olan 403 sınıf öğretmenine veri toplama aracı olarak “Öğretmen Uzaktan Eğitime Karşı Tutum Ölçeği, Öz Yeterlik Ölçeği, Motivasyon Ölçeği ile araştırmacının kendisi tarafından geliştirilmiş Kişisel Bilgi Formu” uygulanmıştır. Veri toplama araçlarından elde edilen sonuçlara göre çalışmaya katılanların çoğunluğu kadın öğretmenlerdir. Yapılan çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutumlarının orta ve üst seviyede olduğu, cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farkın olmadığı, ancak bu tutumun yaşa, mesleki kıdeme, mezun olduğu okula göre değişkenlik gösterdiği anlaşılmıştır. Öğretmenlerin meslek hayatları boyunca edinmiş oldukları tecrübeler her ne kadar kişisel anlamda gelişimlerini olumlu yönde etkilemiş de olsa eğitim ortamında teknolojik araç-gereç ve uygulamaları kullanabilme noktasında sıkıntı yaşayabilmekteler. Ancak günümüzde öğretmen adayları eğitim ve öğrenimlerini devam ettirirlerken teknolojik araç-gereç ve uygulamaları kullanabilme noktasında beceri edinmektedirler.

Çok (2022) araştırmasında, öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin öz yeterlilik algısı ve Pandemi dönemi uzaktan eğitim sürecinde karşılaştıkları engellerin incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda çalışmaya Van şehrinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ortaokul ve liselerde görev yapan 381 branş öğretmeni katılmıştır. Veriler anket yoluyla elde edilmiştir. Veri toplamak amacı için hazırlanan anket; sosyo-demografik özellikleri ortaya koyacak soruların yer aldığı birinci bölüm, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik öz yeterlilik algılarını incelemek için oluşturulan ölçek ve uzaktan eğitimde karşılaşılan problemlerin incelenebileceği maddelerin yer aldığı üç bölümden oluşmaktadır. “Google Formlar” uygulaması üzerinden gönüllü olarak çalışmaya katılan öğretmenlerden “Google Formlar” uygulaması üzerinden online olarak veriler toplanmıştır. Veri toplama araçlarından elde edilen sonuçlara göre çalışmaya katılan öğretmenlerin çoğunluğu kadınlardan oluşmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre çalışmaya katılan öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik öz yeterlilik algılarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı, branşlarına göre

ise uzaktan eğitime yönelik öz yeterliliklerine ilişkin algı düzeyleri arasında duygusal iletişim ve içerik öğretimi faktörlerinde anlamlı bir fark yokken diğer alt faktörlere bağlı olarak ölçek puanında anlamlı bir farklılığın olduğu görülmüştür.

Öğretmenleri hizmet yıllarına göre eğitim-öğretim sürecinde teknoloji kullanımı öz yeterliliği boyutunda anlamlı bir farklılığın olduğu, hizmet yılı daha az yaşı daha küçük olanların teknoloji kullanımı düzeylerinin daha yüksek olduğu görülmektedir. Öğretmenlik mesleğine yeni başlayan bir öğretmen eğitim teknolojisi alanında yaşanan gelişmelere karşı donanımlı olarak yetiştirilmektedir. Kişisel bilgisayarın olup olmama değişkenine bağlı olarak uzaktan eğitimde teknoloji kullanımına yönelik öz yeterlik boyutunda öğretmenler arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür ki bilgisayara sahip öğretmenlerin teknolojiden faydalanabilme noktasında daha tecrübeli oldukları görülmüştür. Evde internet bağlantısının olup olmama durumuna bağlı olarak evde internet bağlantısı bulunduran öğretmenler uzaktan eğitim sürecini daha sağlıklı bir şekilde geçirirken; evde internet bağlantısı olmayan öğretmenler teknolojinin eğitimde kullanımı noktasında öz yeterlik algıları daha düşüktür. Araştırma sonucunda öğretmenler eğitim-öğretim sürecinde kullanılan uzaktan eğitim uygulamasının yüz yüze gerçekleştirilen eğitim-öğretim sürecine kıyasla daha çok çaba gerektiren ve daha çok zaman aldığını düşünmekte, salgını neticesinde zorunlu ve bir anda geçilen uzaktan eğitimle derslerin işlenmesinin nasıl gerçekleşeceğine yönelik kendilerini tedirgin hissetmişlerdir. Araştırma sonunda; çalışmadan elde edilen sonuçlara bağlı olarak uygulayıcı ve araştırmacılara önerilerde bulunulan bölüme yer verilmektedir.

Yadigâr (2022), yaptığı araştırmada uzaktan eğitim sürecine yönelik ilkökul öğretmenleri, öğrencileri ve velilerin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Bu amaç doğrultusunda Çankırı ilinde ilkökullarda görev yapmakta olan 212 öğretmen, ilkökullarda öğrenim gören 627 öğrenci ve 621 veli araştırmaya katılmıştır. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Veriler çevrim içi olarak toplanmıştır. Veri toplama aracından elde edilen sonuçlara göre; çalışmaya katılan öğretmenlerin %59.4'lük kısmını erkek öğretmenler, öğrencilerin %51.2'lik kısmını kız öğrenciler, velilerin ise %76.3'lük kısmını ise kadınlar oluşturmaktadır. Yapılan araştırma sonucunda çalışmada COVID-19 Pandemisinin ilkökullardaki eğitim-öğretim sürecine etkileri, uzaktan eğitimde derslere erişilebilirlik durumları, uzaktan eğitim sürecini etkileyen risk faktörleri uzaktan eğitimle

gerçekleştirilen eğitim süreci ile yüz yüze eğitim arasındaki farklar ve uzaktan eğitim sürecine yönelik bulgulara yer verilmiştir. Çalışma sonucunda uzaktan eğitimi konu edinen çalışmaları gerçekleştirecek araştırmacılara önerilerde bulunulmuş uzaktan eğitim uygulamasının kalitesini ve etkililiğini artırabilmek için tavsiyelerde bulunulmuştur.

2.2.2. Uzaktan Eğitim İle ilgili Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Sullivan (1998), uzaktan eğitimi konu edinen araştırmasında, öğrencilerin teknolojiye yönelik tutum ve uzaktan eğitim sürecinde öğrencilerin birbirleri ile olan etkileşimlerini analiz etmektedir. Yapmış olduğu araştırma sonucunda elde edilen bulgulara dayanarak, mekân açısından esneklik tanıyan uzaktan eğitim ile eğitime devam eden öğrencilerin, herhangi bir kurum çatısı altında eğitim alan öğrencilere göre başarı düzeylerinin daha fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca öğrencilerin teknolojiye yönelik bilgi ve beceri kazanmaları için yapılan bilgilendirme çalışmalarının aynı zamanda öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik algı ve tutumlarını olumlu yönde etkilemiş olduğu görülmektedir.

Mukoviz (2016) yaptığı çalışmada ilkökul öğretmenlerinin uzaktan öğrenmeye hazır bulunuşluk durumlarını analiz etmek üzere çalışma yapmıştır. Bu amaç doğrultusunda 342 öğretmen adayı ve fakültelerin ilkökul bölümünde görev yapan 96 öğretim görevlisinin katılımıyla çalışma yürütülmüştür. Veri toplama aracı olarak görüşme formu kullanılmış ayrıca veri toplama sürecinde gözlem tekniğinin de kullanılması araştırmanın geçerlik ve güvenilirliğini olumlu yönde etkilemiştir. Yapılan araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre ilkökul öğretmen adaylarının uzaktan eğitime karşı, hazır bulunuşluk düzeylerine ilişkin algılarının düşük ve ortalama bir düzeyde olduğu görülmüştür. Bu sonuca yönelik araştırma sonucunda araştırmacı, öğretmen adaylarına uzaktan eğitime yönelik derslerin verilebileceği önerisinde bulunmuştur.

Uzaktan eğitimin, yaşanan toplumsal sorunlar nedeniyle eğitim sistemlerinde kendine önemli bir yer edinmesi ve gün geçtikçe hemen hemen her alanda daha aktif olarak kullanılması, bireylerin uzaktan eğitime yönelik donanımlı olmalarını ve özellikle de eğitim sistemleri içerisinde hemen her kademede kullanılabiliyor olması öğretici rolündeki bireylerin süreç ve uygulamalara yönelik bilgi ve beceri sahibi olmalarını gerektirmektedir.

Lee ve diğlerleri (2020) uzaktan eğitim sürecine yönelik aileler ile yapmış oldukları araştırmada veliler çocuklarının süreç boyunca yaşadıkları sorunları dile getirmişlerdir. Araştırma sonunda elde edilen bulgulara göre ebeveynler çalışma hayatları ile çocuklarının eğitim hayatları arasında denge oluşturmakta zorlandıkları anlaşılmaktadır. Ayrıca çocuklarının bu süreç içinde öğretmen ve arkadaşları ile iletişim kuramaması ve sosyal etkinliklerde bulunamamaları çocuklarda kaygı ve endişe durumlarının artmasına neden olduğu ebeveynlerden elde edilen verilerden anlaşılmaktadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.1. YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırmanın modeline, desenine, evren ve örnekleme, veri toplama aracı, veri toplama süreci, veri analizi ve geçerlik-güvenirliliğe yer verilmektedir.

3.1.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada COVID-19 Pandemi döneminde ilkokullarda görev yapmakta olan sınıf öğretmenlerinin ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin ve öğrenci velilerinin doğrudan kendi deneyim ve algılarından yola çıkılarak uzaktan eğitimin olumlu(avantaj), olumsuz(dezavantaj) yönlerine yönelik görüşleriyle, uzaktan eğitim sürecine yönelik çözüm önerileri inceleneceğinden dolayı çalışmada nitel araştırma yönteminden faydalanılmıştır.

Yıldırım ve Şimşek (2008)'e göre nitel araştırma görüşme, gözlem veya doküman analizi gibi nitel özellikle taşıyan veri toplama teknikleri kullanılarak, olayları ve algıları kendi doğal ortamlarında bütüncül ve gerçek bir şekilde ortaya koymaya yönelik süreci içeren bir araştırma yöntemidir.

Araştırmalarda nitel araştırma yöntemleri içerisinde çoğunlukla görüşme yöntemi tercih edilmektedir. Görüşme yöntemi, bireylerin algı ve olaylara karşı bakış açıları, duyguları, deneyimleri ve değerlerini ortaya koyan güçlü bir yöntemdir (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Nitel araştırma yöntemine göre tasarlanan çalışmalarda bireysel ya da toplumsal konuları derinlemesine incelenmektedir ve analiz edilmektedir. Bu nedenle araştırmada öğretmen, öğrenci ve velilerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerin incelenmesi amacıyla Fenomenoloji (olgu bilim) deseni kullanılmıştır. Patton (2014)'a göre, fenomenoloji, insanların yaşamlarında tecrübe ettiği ve deneyimledikleri bir duruma karşı bakış açıları üzerine odaklanır. Bu araştırmada da sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin ve velilerin küresel anlamda yaşanan covid-19 pandemisinin etkisi nedeniyle eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayabilmek adına uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitim süreci boyunca edindikleri deneyimler ve gözlemleri neticesinde uzaktan eğitimin olumlu ve olumsuz yönleri ve sürecin işleyişine yönelik önerilerini belirlemek amacı ile olgu bilim deseni tercih edilmiştir.

3.1.2 Çalışma Grubu

Nitel araştırmalarda, mümkün olduğu kadar evreni temsil edebilecek bir çalışma grubunun oluşturulması gerekir. COVID-19 pandemi döneminde alınan bir takım tedbirler neticesinde eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayabilmek için uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin, avantajlı ve dezavantajlı yönlerini ortaya koymak ve sürece yönelik önerileri belirleyebilmek amacıyla hazırlanan bu araştırmanın çalışma grubunu 45 sınıf öğretmeni, 45 öğrenci ve 45 veli oluşturmaktadır. Toplamda 135 gönüllü katılımcının görüş ve önerilerinin belirlendiği bu çalışma gruplarına yüz yüze yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır.

Katılımcıların Demografik Özellikleri;

COVID-19 Pandemi sürecinde ilkökul düzeyinde uzaktan eğitime yönelik paydaş görüşlerinin incelendiği bu çalışmaya Kilis ilinde ilkokullarda görev yapan 45 sınıf öğretmeni, 45 ilkökul öğrencisi ve 45 öğrenci velisi olmak üzere toplamda 135 kişi katılmıştır.

Tablo 7: Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin demografik özellikleri

DEĞİŞKENLER	KATEGORİLER	FREKANS(N)	%
CİNSİYET	KADIN	25	55.56
	ERKEK	20	44.44
MESLEKİ KIDEM	0-5 YIL	12	26.67
	6-10 YIL	18	40
	11-16 YIL	9	20
	16 YIL VE ÜZERİ	6	13.33
ÖĞRENİM DURUMU	ÖN LİSANS	-	0
	LİSANS	42	93.33
	LİSANSÜSTÜ	3	6.67
OKUTULAN DÜZEYİ	1.SINIF	7	15.56
	2.SINIF	16	35.56
	3.SINIF	13	28.88
	4.SINIF	9	20
TOPLAM		45	100

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolastırılmıştır.

Yapılan bu araştırmaya ilkokullarda görev yapan 45 sınıf öğretmeni katılmıştır. (Tablo 7) Çalışmaya katılanların %55.56'sını kadın öğretmenler, %44.46'sını ise erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Meslekte geçirilen hizmet süreleri bakımından katılımcıların %40 oranla büyük çoğunluğunu 6-10 yıl arasında görevini yerine getiren öğretmenler oluşturmaktadır. Öğretmenlerin %93.33'ünü lisans ve %6.67'lik kısmını ise yüksek lisans eğitimini tamamlamış öğretmenler oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan sınıf öğretmenlerinin %15.56'lık kısmını 1. Sınıf öğretmenleri, %35.56'lık kısmını 2. Sınıf öğretmenleri, %28.88'lik kısmını 3. Sınıf öğretmenleri ve %20'lik kısmını ise 4. Sınıf öğretmenleri oluşturmaktadır.

Tablo 8: Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin demografik özellikleri

DEĞİŞKENLER	KATEGORİLER	FREKANS	%
CİNSİYET	KIZ	23	51.11
	ERKEK	22	48.89
SINIF DÜZEYİ	1.SINIF	7	15.56
	2.SINIF	16	35.56
	3.SINIF	13	28.88
	4.SINIF	9	20
YAŞADIĞI YER	KÖY	17	37.78
	ŞEHİR MERKEZİ	28	62.22
TOPLAM		45	100

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolandırılmıştır.

Yapılan bu araştırmaya ilkokulda öğrenim gören 45 öğrenci katılmıştır. (Tablo 8) çalışmaya katılanların %51.11'ini kız öğrenciler, %48.89'unu ise erkek öğrenciler oluşturmaktadır. Öğrencilerin yaşadıkları yer dikkate alındığında %37.78'i köyde yaşarken , %62.22'si ise şehir merkezinde yaşamaktadırlar. Çalışmaya katılan öğrencilerin %15.56'sı 1.sınıfta, %35.506'sı 2.sınıfta, %28.88'i 3.sınıfta ve %20'si ise 4.sınıfta öğrenim görmektedir.

Tablo 9: Araştırmaya katılan velilerin demografik özellikleri

DEĞİŞKENLER	KATEGORİLER	FREKANS(N)	YÜZDE %
CİNSİYET	KADIN	25	55.56
	ERKEK	20	44.44
ÖĞRENİM DURUMU	İLKOKUL	19	42.22
	ORTAOKUL	10	22.22
	LİSE	12	26.67
	ÜNİVERSİTE	4	8.89
YAŞADIĞI YERLEŞİM YERİ	KÖY	16	35.56
	İL MERKEZİ	29	64.44
MADDİ DURUMU	KÖTÜ	7	15.56
	ORTA	24	53.33
	İYİ	14	31.11
TOPLAM		45	100

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolastırılmıştır.

Yapılan bu araştırmaya öğrenci velilerinden 45 kişi katılmıştır. (Tablo 9) Araştırmaya katılanların %55.56'sını kadın veliler ve %44.44'ünü ise erkek veliler oluşturmaktadır. Velilerin yaşadıkları yer dikkate alındığında %35.56'sı köyde yaşarken, %64.44'ü ise il merkezinde yaşamaktadır. Çalışmaya katılan velilerin eğitim seviyelerine bakıldığında %42.22'si ilkokul, %22.22'si ortaokul, %26.67'si lise ve %8.89'u üniversite mezunudur. Ayrıca çalışmaya katılan velilerden %15.56'sı maddi durumunun kötü olduğunu ifade ederken; %53.33'ü orta ve %31.11'i ise maddi durumunun iyi düzeyde olduğunu belirtmiştir.

3.1.3 Veri Toplama Araçları

COVID-19 Pandemi döneminde ilkokul düzeyinde uzaktan eğitime yönelik paydaş görüşlerini inceleyebilmeyi amaçlayan bu araştırmada veri toplama aracı olarak sınıf öğretmenlerine “Öğretmen Görüşme Formu”, öğrencilere “Öğrenci Görüşme Formu” ve öğrenci velilerine “Veli Görüşme Formu” kullanılmıştır. Katılımcılara uygulanan yarı yapılandırılmış görüşme formunun yapısına ait bilgiler aşağıda yer almaktadır.

‘Demografik Bilgiler’ kısmı, üç ayrı çalışma grubu için ayrı ayrı hazırlanan görüşme formunun ilk kısmı katılımcıların demografik bilgilerini edinmek amacıyla oluşturulmuştur. Sınıf öğretmenleri için hazırlanan öğretmen görüşme formunda, cinsiyet, mesleki kıdem, öğrenim durumu, okutulan sınıf düzeyi, görev yapılan yerleşim yeri bilgileri yer almaktadır. Öğrenciler için hazırlanan görüşme formunda: cinsiyet, sınıf düzeyi, yaşadığı yer bilgileri yer almaktadır. Veliler için hazırlanan veli görüşme formunda: cinsiyet, öğrenim durumu, yaşanan yer ve maddi durum düzeyi olarak demografik özelliklere ait bilgiler ilk kısımda yer almaktadır.

Yarı yapılandırılmış görüşme formları sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerin ve velilerin COVID-19 Pandemi sürecinde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitime yönelik görüşlerini tespit etmek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Üç ayrı çalışma grubu için ayrı ayrı hazırlanmış görüşme formları iki aşamadan oluşmaktadır. İlk bölümde çalışmaya katılan katılımcıların demografik bilgiler kısmı yer alırken, ikinci bölümünde ise görüşme sorularına yer verilmektedir. Görüşme formları oluşturulmadan önce örnek sorulardan oluşan bir taslak form oluşturulmuş, örnek sorular için uzman görüşleri alınmıştır. Uzmanlardan edinilen görüşler neticesinde taslak sorular içerisinden bazı kelimeler çıkarılmış, benzer sonuçlar verebilecek görüşme soruları tek bir soru olacak şekilde düzenlenerek soru sayısı azaltılmış, bazı sorular basitleştirilip daha anlamlı hale getirilerek görüşme formları hazırlanmıştır.

3.1.4 Veri Toplama Süreci

Araştırmada veri toplayabilmek için görüşme tekniğinden faydalanılmıştır. “COVID-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitime Yönelik Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi” amacıyla öğretmen, öğrenci ve velilere farklı farklı geliştirilen görüşme formlarını uygulayabilmek amacıyla Kilis İl Milli Eğitim Müdürlüğünden ve uygulamanın yapılacağı okulların idarecilerinden gerekli izinler alınmıştır. Alınan izinler doğrultusunda araştırmada yer alacak sınıf öğretmenleri, öğrencileri ve velileri ile eğitim-öğretim faaliyetlerine engel teşkil etmeyecek uygun zaman dilimlerinde görüşme için alınan izinler hakkında bilgi verilmiş, katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı görüşme sırasında herhangi bir nedenle rahatsızlık hissedilmesi durumunda görüşmenin sona erdirilebileceği bilgilendirmesi yapılmıştır. Görüşme sonucunda elde edilen verilerin bilimsel bir çalışmaya veri oluşturacağından dolayı görüş ve önerileri açık

yüreklilikle belirtmeleri koşunda gerekli bilgilendirmeler yapılmıştır. Öğretmenler, öğrenciler ve veliler ile birebir, yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

3.1.5 Veri Analizi

Araştırmada COVID-19 Pandemi döneminde ilkokul düzeyinde uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşleri incelenmiştir. Araştırmanın analizine başlamadan sınıf öğretmenleri, ilkokul öğrencileri ve velileri ile gerçekleştirilmiş olan görüşmeler sırasında kayda alınanlar tekrardan dinlenilmiş ve elde edilen cevaplar Word'e aktarılmıştır. Görüşme yapılan her bir çalışma grubu için ayrı bir dosya oluşturulmuş ve oluşturulan her dosya da görüşme formlarında yer alan soruların her biri için farklı Word sayfalarına yer verilmiştir.

Araştırma sonunda toplanan veriler içerik analizine göre analiz edilmiştir. İçerik analizi, araştırmada toplanan verilerin ayrıntılı bir şekilde incelenmesi ve temalara ulaşılabilmesini gerektirir. İçerik analizine göre, sıklıkla tekrarlanan verilerden kodlar çıkartılır ve çıkartılan Kodlardan da temalara gidilir. Birbirine benzediği belirlenen veriler (kodlar), belirli kavram ve temalar çerçevesinde bir araya getirilerek yorumlanmaktadır.

3.1.6 Geçerlik ve Güvenilirlik

COVID-19 pandemi döneminde ilkokul düzeyinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenleri, öğrenci ve velilerin görüş ve önerilerini tespit etmek amacıyla yapılan bu çalışma, nitel araştırma yöntemine göre gerçekleştirilmiştir. Nitel araştırmalarda inandırıcılık durumunu sağlayabilmek oldukça önemlidir. Shenton (2004)'e göre bir araştırmanın inandırıcılık düzeyinin, araştırmada yer alan katılımcıların gönüllü kişilerden oluşması ve bu katılımcıların görüşme sırasında görüşlerini açık ve samimi bir şekilde ifade edebilmeleri ve istedikleri zaman görüşmeyi sonlandırabilmeleri ile mümkün olabileceğini dile getirmiştir. Guba (1981)'e göre ise bir araştırmanın inandırıcılığının sağlanabilmesinin görüşmeden elde edilen verilerin, katılımcıların söylediği veya söylemek istedikleri ile birebir aynı ifadeler olması ile mümkün olabileceğini ifade etmiştir. Bu nedenle yapılan bu araştırmada, inandırıcılığı sağlayarak çalışmanın geçerliğini artırabilmek için öncelikle çalışmaya katılan gönüllü katılımcılara bu araştırma için gerekli bütün izinlerin alındığı, katılımın tamamen gönüllülük esasına dayandığı ve görüşmeler sırasında herhangi bir rahatsızlık hissedilmesi durumunda

görüşmenin sona erdirilebileceği konusunda bilgi verilmiş ve görüşme sonucunda elde edilen verilerin bilimsel bir çalışmada kullanılacağından dolayı görüş ve önerilerini açık ve samimi bir şekilde dile getirmeleri rica edilmiştir. Böylece o çalışmanın inandırıcılığı sağlanarak, geçerlik artırılmaya çalışılmıştır. Elde edilen veriler değiştirilmeden aktararak çalışmada doğrudan alıntılara yer verilmiştir.

Yadigâr (2022)'a göre güvenilirliğin ölçmede kullanılan araçların herhangi bir hatadan uzak olması ve araştırma sonuçlarının tekrar edilebilmesi, bulguların mümkün olduğu kadar açık olması ile ilgili olduğunu ifade etmiş ve güvenilirlik durumu düşük olan araştırmaların bilimsel anlamda değer taşımadıklarını dile getirmiştir. Çalışma gruplarındaki bireylerden gönüllü olanların yapılan bu araştırmaya katılmaları ile katılımcı sebepli hatalar en aza indirilmek istenmiştir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4.1. BULGULAR

Bu araştırmada, COVID-19 Pandemi döneminde ilkökul düzeyinde eğitime yönelik öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin görüşleri incelenmiştir. Çalışmada bulgular, çalışmaya ait alt problemlerde belirlenen sorulara yönelik üç başlık tema olarak ele alınmıştır. Bu kısımda alt problemlere ait veri toplama araçlarından elde edilmiş bulgulara yer verilmiştir. Çalışma kapsamında belirlenen üç alt probleme yönelik bulgular aşağıda verilmektedir.

4.1.1. TEMA 1: COVID-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitimin Avantajlarına Yönelik Bulgular

4.1.1.1. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri:

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10: Sınıf Öğretmenlerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri:

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİMİN AVANTAJLARI	İşlevsellik	Eğitim-öğretimde devamlılığın sağlanması	9
		Rahat öğrenme ortamı	3
		İstenilen bilgiye ve kaynaklara ulaşabilme	2
		Ekonomiklik durumu	2
	Teknolojik	Teknolojik araç-gereçleri ve	3
	Farkındalık ve Beceri	uygulamaları kullanabilme becerileri	
	Kazanma	Kendi kendine öğrenebilme becerisi	3
		İnternet temelli ders ve sunum yapabilme becerisi	1

Tablo 10: Sınıf Öğretmenlerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri(devamı)			
UZAKTAN EĞİTİMİN AVANTAJLARI(devamı)	Pandemiden Korunma	Hastalığın yayılma riskini azaltması	5
	Zamansal Esneklik	Uygun zaman seçimi	3
		Tekrar tekrar izleyebilme	2
	Mekân Bakımından	İstenilen yerde veya ortamda derslere katılabilme	4
	Gizil Öğrenme	Kişisel ve mesleki gelişim eğitimin hayatımızdaki yeri ve önemi	4
	Materyal Kullanımı	Teknolojik araç-gereç ve uygulamalardan faydalanma ve paylaşılabile durumu	2
	Zamandan Tasarruf	Ulaşımaya bağlı zaman kaybının olmaması	1
		Eğitim-öğretim için ayrılan zamandan kazanma	1

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolastırılmıştır.

Tablo 10’da Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimim avantajlarına ilişkin görüşleri büyük bir çoğunlukla eğitim öğretimde devamlılığı sağlayabilmesi ile ilgilidir. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin avantajları ile ilgili görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

Öğretmen 13: Evden eğitimle zaman kaybının olmaması ve ayrıca rahatsızlığı olan öğrencilerin de eğitime katılmamasından dolayı eğitimin aksamamasını sağlıyor.

Öğretmen 2: Öğretmenler olarak uzaktan eğitimle yeni bir eğitim sistemini tecrübe etmiş olduk. Her şekilde eğitim verilebileceğini gördük.

Öğretmen 8: Öğrenciler evde tek başlarına da eğitim alabileceklerini gördüler ve aynı zamanda okulun önemini anladılar.

Öğretmen 34: Veliler çocuklarının okul hayatlarıyla ilgili izlenim elde etmiş oldular. Çocuklarının eğitim hayatlarıyla daha yakından ilgilendiler. Daha fazla sorumluluk aldılar.

Öğretmen 21: Uzaktan eğitim öğrencilerin kendi öğrenme hızlarında öğrenimlerine devam edebilmelerini sağladığı ve krizi fırsata çevirenler için verimli bir süreçtir.

Öğretmen 6: Adapte olma sürecini atlattıktan sonra bu durumu ciddiye alan tüm öğrenciler için verimli bir uygulamaydı.

Öğretmen 27: Uzaktan eğitimle öğrenciler ile aynı ortamda fiziki olarak bulunamamak da yerden (mekândan) bağımsız olarak bir araya gelebildik.

Öğretmen 18: Uzaktan eğitimin COVID-19 sürecinde sağlığımızı korumak açısından daha avantajlı olduğunu düşünüyorum.

Öğretmen 39: Öğrenciler kendi kendilerine öğrenmeyi, araştırma yapmayı öğrendiler.

Öğretmen 1: Uzaktan eğitim sayesinde dersler ev ortamında yapılabildiği için hem ulaşım hem de zaman yönünden daha ekonomik.

Öğretmen 5: Uzaktan eğitimle verdiğimiz derslerde teknolojik derslerde teknolojik araçların aktif kullanılması bize kolaylık olabiliyor.

Öğretmen 12: Okuldan farklı olarak öğrenci teknolojik alet kullanıldığı için daha istekli olabiliyor ve derslerinde ilerlemesini sağlıyor.

Öğretmen 3: Öğrencilerin akademik başarılarını arttırıyor. Okul ile bağının kopmamasını sağlıyor.

Öğretmen 44: Uzaktan eğitim ile yeni bir öğretim tarzını kendime tecrübe edinmiş oldum.

Öğretmen 15: Eğitimin istenildikten sonra her yerde her koşulda devam edebileceğini öğrenmek benim bazı konulara bakış açımı değiştirdi. Bu süreçte çok şey öğrendim. Verimli olduğunu görünce de bir şeyler başardığımı hissettim.

Öğretmen 7: Uzaktan eğitim dersleri zaman kullanımı konusunda ekonomikleştiriyor.

Öğretmen 17: Uzaktan eğitim yeni şeyler öğrenme yönünde faydalı oldu diyebilirim.

Etkileşim ve etkililiği artırmak için yeni yollar aramak mesleki ve kişisel gelişime katkı sağladı. Ancak yüz yüze etkileşim öğrencilerde fiziksel olarak bir arada olmak daha fazla doyum sağlayabilir.

Öğretmen38: Uzaktan eğitim bizleri dijital ortama hazırladı.

Öğretmen 42: Uzaktan eğitim eğitici ve öğrencileri yer ve zamandan bağımsız bir araya getirebildiği için avantajlı olarak görüyorum.

Öğretmen 20: Özellikle ilk başta eğitim açısından büyük sorunlara sebep olsa da sistem oturduktan sonra birçok alanda verimli olduğuna inanıyorum.

4.1.1.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri:

İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11: İlkokul öğrencilerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri:

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİMİN AVANTAJLARI	Mekân Açısından Esneklik	İstenilen yerde derslere katılabilme durumu	12
	Zamansal Esneklik	Tekrar tekrar izleyebilme uygun zaman seçilmesi	8
	Beceri Kazanma	Teknolojik araç-gereç ve ZOOM, EBA gibi uygulamaları kullanabilme becerisi	5
		Kendi kendine öğrenebilme becerisi	3

Tablo 11: İlkokul öğrencilerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri (devamı)

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİMİN AVANTAJLARI(devamı)	Gizil Öğrenme	Yüz yüze eğitimin önemi	4
		Öğretmenlerin eğitimdeki rolü ve önemi	3
	Pandemiden Korunma	Hastalığın bulaşma ihtimalinin en aza inmesi	5
	Teknolojik Araç-Gereçlerin Kullanımı	İnternet ihtiyacının velilerce karşılanması	3
		Tablet, bilgi gibi araç-gereçlerin temini	2

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolastırılmıştır.

Tablo 11’de ilkököl öğrencilerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin görüşleri büyük çoğunlukla mekân ve zaman açısından esnek olması ile ilgilidir.

İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin avantajları ile ilgili görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

Öğrenci 1: Uzaktan eğitim güzeldi. Evde ders işleyebilmeyi daha çok sevdim.

Öğrenci 12: Uzaktan eğitime geçince tabletlere sahip olduk.

Öğrenci 34: Babam uzaktan eğitim için eve internet çekti.

Öğrenci 42: Uzaktan eğitim evde ders yaptığımız için çok rahattı.

Öğrenci 5: Uzaktan eğitimle ders yaparken evde daha çok vakit geçiriyorduk.

Öğrenci 16: Annem ve babam anlamadığım sorularda bana yardım ettiler. Eve internet çektirdiler.

Öğrenci 27: Uzaktan eğitim sayesinde tablet kazandık.

Öğrenci 8: Annem ve babam eve internet çektirerek bana destek oldular.

Öğrenci 19: Babamın eve internet çektirmesinden başka bir faydası olmadı.

Öğrenci 10: Uzaktan eğitim hastalık olduğu için gerekli benim için çok iyi oldu.

Öğrenci 31: Bizim evde internet yoktu. Eve internet çektirdik.

Öğrenci 22: Evde rahatça istediğim gibi oturuyordum ama okulda da daha iyi dinliyordum.

Öğrenci 13: Annem ve babam bazen anlamadığım soruyu anlattılar.

Öğrenci 4: Uzaktan Eğitim ile derslere devam etmek isterdim. Çünkü korona nedeniyle uzaktan eğitim daha iyi.

Öğrenci 15: bizim için daha iyi oldu ve güzel güzel dersimi anlayabildim. Annemgil derse katılıyım diye bana telefon verdiler. Eve internet çektirdiler.

Öğrenci 2: Annem bana ders çalıştırdı. Yardım etti.

Öğrenci 23: Uzaktan eğitim çok iyiydi. Dersler çok iyiydi. Evde daha iyi anladım ve çok yorulmadım.

4.1.1.3. Velilerin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri

İlkokulda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12: Velilerin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşleri;

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİMİN AVANTAJLARI	Gizil Öğrenme	Eğitim-öğretim sürecinde geri kalınmaması	11
		Okulun hayatımızdaki yeri ve önemi	4
	Teknolojik Araç- Gereçlerin Kullanımı	Evlerde internetin kullanımının yaygınlaşması durumu	6
		Tablet, bilgisayar gibi teknolojik ihtiyaçların giderilmesi	4
	Zamansal ve Mekânsal Esneklik	Uygun zaman seçimi	9
	Teknolojik Farkındalık ve Beceri Kazanma	Teknik araç-gereç ve uygulamaları kullanabilme becerisi	5
	Zamandan Tasarruf	Ulaşımaya bağlı zaman sıkıntısının yaşanmaması	3
		Eğitim-öğretime daha çok vakit ayrılabilmesi	1
	Fırsat Eşitliği	Eğitim-öğretime devam edemeyen öğrencilerin eğitimi	2

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolastırılmıştır.

Tablo 12’de ilkökulda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin uzaktan eğitimin avantajlarına yönelik görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Velilerin uzaktan eğitimin avantajlarına ilişkin görüşleri büyük çoğunlukla eğitim öğretimden geri kalınmaması yani sürekliliğin sağlanması ile ilgilidir. Velilerin uzaktan eğitimin avantajları ile ilgili görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

Veli1: Hiç okula gitmemektense uzaktan da olsa öğretmenlerle iletişimde olması iyi idi.

Derslerinden geri kalmadı.

Veli 22: Eğitimden geri kalmadı. Kaliteli zaman geçirdiler. Kitap okuma takibi yapıldı.

Veli3: Az da olsa okuldan bir kopuş yaşanmadı. Kitap okuma saatlerinin yapılmış olması verimli oldu.

Veli4: Çocukları kendim okula götürüyordum. Dersler evde olunca benim için iyi oldu.

Veli5: Birinci sınıfta başlayan çocuğum okula gitmek istemiyordu. Dersler evde olunca birinci sınıfı kolay bitirdik.

4.1.2. TEMA 2: COVID-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitimin Dezavantajlarına (Sınırlılıklarına) İlişkin Paydaş Görüşleri

4.1.2.1 Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik görüşleri

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13: Sınıf öğretmenlerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri:

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİMİN DEZAVANTAJLARI(Sınırlılıkları)	Süreklilik	Derslere devamsızlık yapılması	5
	Açısından Yaşanan		
	Sorunlar	İnternet kopukluğundan kaynaklı yaşanan sorunlar	3
	Öğrencilerden Kaynaklanan Sorunlar	Öğrencilerin derslere karşı olan ilgisiz tavırları	2
		Ders sırasında gürültü probleminin yaşanması	2
		Öğrencilerin sorumsuz davranışları	1
		Öğrencilerin uyku ve beslenme alışkanlıklarındaki bozukluklar	1
		Öğrencilerin ders dışında teknolojik araç, gereç ve uygulamalarda fazlaca vakit geçirmeleri	1

Tablo 13: Sınıf öğretmenlerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri(devamı)

UZAKTAN EĞİTİMİN DEZAVANTAJLARI (Sınırlılıkları) (devamı)	Öğrenme Ortamının Yetersizliği	Öğrenci-öğretmen-veli arasındaki etkileşimin ve iletişimin yetersiz kalması	2
		Öğrenciler üzerinde hâkimiyet kuramama	1
		Materyallerin somut olarak kullanılamaması	1
		Öğrenciler üzerinde gözlem yapılamaması	1
	Ailevi Konulardan Dolayı Karşılaşılan Problemler	Çocukların eğitime yeterince vakit ayıramaması	1
		Ekonomik yetersizlikler	1
		Aile nüfusunun kalabalık olması	1
		Uygun öğrenme ortamının oluşturulamaması	1
	Fırsat Eşitliliğinin Olmaması	Öğrencilerin uzaktan eğitime katılabilecek herhangi bir teknolojik araç-gerece ulaşamaması	2
		İnternetin her evde bulunmaması	2
	Teknolojik Alandaki Yetersizlikler	İnternet, bilgisayar ve tablet eksikliği	3
		Öğretmenlerin, öğrencilerin ve velilerin teknolojik alandaki yetersizlik durumlarından dolayı yaşanan problemler	1
	Sistemselsel ve Teknik'i Açısından Yaşanan Sorunlar	İnternet altyapısından kaynaklı erişim problemleri	2
		Uzaktan eğitim sürecinde kullanılan uygulamalarda yaşanan problemler	1
	Sürece Yönelik Bilgi ve Beceri Eksikliği	Velilerin ZOOM, EBA gibi teknolojik programların kullanımı hakkında bilgi sahibi olmaması	2
		Öğrencilerin yaşlarına bağlı olarak teknolojik araç-gereçleri ve uygulamaları kullanmada yetersiz kalmaları	1
	Ders saatlerinden Kaynaklanan Problemler	Amaçlanan kazanımlara ulaşamama	2
	Ölçme ve Değerlendirmede Yaşanan Problemler	Ölçme ve değerlendirmenin yapılamaması veya yetersiz kalınması	1
		Kopya ihtimalinden kaynaklı değerlendirilmede yaşanan problemler	1

Tablo 13: Sınıf öğretmenlerinin COVID-19 Pandemide döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri(devamı)							
UZAKTAN EĞİTİMİN DEZAVANTAJLARI (Sınırlılıkları)(devamı)	Derslere	Aktif	Sorulara yanıt alamama				1
	Katılmada	Yaşanan					
	Sorunlar						
			Derslere hazırlıksız katılma				1
	Kullanılan Yöntem	Çeşitli	öğretim	yöntem	ve	tekniklerin	1
	ve Tekniğin	kullanılamaması					
	Yetersizliği						

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolaştırılmıştır.

Tablo 13 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri büyük çoğunlukla derslere katılımın az olması ile ilgilidir. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına ilişkin görüşlerden bazıları şu şekildedir;

Öğretmen1: Uzaktan eğitimin artıları olduğu kadar eksileri de var. Öğrenci ile bire bir göz teması kurulamadığından dikkat dağınıklığı olabiliyor.

Öğretmen 32: Ders sırasında bağlantı sorunu yaşandığından eğitimin aksadığını ve uygun saatler ayarlamakta zorlandığını dile getirmekte ve ders sırasında yaşanan bağlantı sorunları nedeniyle öğrencilere aktarılmak istenen konular tam anlamıyla verilememektedir.

Öğretmen 13: Öğrencilerin ev ortamlarında dikkat dağınıcı birçok faktör olduğundan derslere karşı dikkatleri çok çabuk dağılabiliyor.

Öğretmen 4: Öğretmenle yapılan görüşme ve ders sırasında yapılan gözlem neticesinde velilerin ders sırasında çocukların yanlarında olduklarından çocukların zorlandıkları anlarda bilirkişi durumuna geçerek çok fazla karıştıkları görülmektedir ki bu durum

dersin akışını olumsuz etkilemektedir.

Öğretmen 18: Öğrencilerin derslere katılımında, süreklilik yakalamada ve velilerin derslere karışması konusunda problemler yaşanabildiğini ifade etmekte ve ders sırasında veliler arka planda öğrencileri yönlendirmektedir.

Öğretmen 26: Uzaktan eğitim sürecinde sorunlu öğrencilerle ilgili iş birliği konusunda sorunlar yaşanabilmekte.

Öğretmen 7: Çocuklar derslere katılım devamlılığı ve internet bağlantısı konusunda sorunlar yaşamaktalar.

Öğretmen 18: Yapılan sınavlarda kopya ihtimalinden dolayı geçerlik ve güvenilirlik açısından sorunlar olabilmekte.

Öğretmen 9: Öğrenciler ile bazen ders saatleri ve derse katılımları konusunda uzlaşamadık.

Öğretmen 10: Uzaktan eğitimde öğrencilerin tam olarak eğitim seviyelerinde ilerleme düzeylerini ölçmede yetersiz kaldık.

Öğretmen21: Öğrenci ile aramızda ekran olduğu için sınıf ortamı kadar etkileyici olmuyor.

Öğretmen30: Yüz yüze eğitime kıyasla mesleki gelişimimizi düşük seviyede etkiledi.

Öğretmen 3: Derse katılım çok az olduğu için ders işlemekte çok zorlandım. İnternet alt yapısı olmadığı için öğrencilerin derse katılması zorlaşıyordu. Katılım olsa bile daha çok anlatım yöntemi ile ders işlendiği için öğrenci pasif kalıyor.

Öğretmen14: Veliler okul ortamını evde sağlayamadıkları için çocuklar derslerde sıkıntı yaşıyordu.

Öğretmen 25: Ölçme değerlendirmede yeterince objektif davranamadık. Öğrenciler ile birebir ilgilenemedik. İletişim kopukluğu yaşadık ve veliler bu süreçte çocuklara ders sırasında fazla müdahale ettiler.

Öğretmen16: Öğretmen olarak çeşitli öğretim yöntemlerini kullanmak zor olabilmekte.

Evlerde öğretim ortamı sağlanamadığı için sıkıntı yaşanabiliyor.

Öğretmen17: Yüz yüze etkileşime nazaran öğrencilerle daha az etkileşimin olması derse katılımı olumsuz etkiledi.

Öğretmen 2: Öğrencilere kıyasla öğretmenler için daha zor geçtiğini söyleyebilirim. İnternet altyapısı kötü olduğundan ülke genelinde sorunlar yaşadık. Öğrencilerin derse katılımı zordu. Dijital kaynaklar yeterli değildi.

Öğretmen19: Öğrencinin derse katılımını sağlamak, odaklanmasını ve dersi dinlemesini sağlamak bazen büyük problemdi.

Öğretmen 11: Bazen veliler öğrenci geri kalmasın diye öğrenci yerine derse katılıyordu ve bazen kendi çocuğuna özel ilgi isteyen veliler de vardı.

Öğretmen21: Uzaktan eğitim sürecinde ölçme ve değerlendirme aşaması biraz zordu. Bu ülkede not kıyası çok olduğu için öğrencilerin dürüst davranıp davranmadığını anlayamıyorduk. Güvenirlilik düştü.

Öğretmen 32: Sınıf ortamında bile sınıfı muhakeme etmek zor iken, uzaktan eğitimle bu daha da zorlaştı.

Öğretmen23: Arka planda ilgi çekici (Oyun oynamak gibi) programlar varken çocuklar için çok verimli değildi.

Öğretmen24: Maddi durumu iyi olmayan aileler çocuklarına gereken ortamı sağlayamadıklarından çocuklar derslere katılamadı.

Öğretmen 5: Aynı odada ders yapan birkaç öğrencinin ders sırasında seslerinin birbirine karışması, velilerin öğrencilere müdahale etmesi, öğrencilere sorulan sorulara çocukları diğer çocuklara karşı mahcup olmaması için gizlice veliler tarafından kopya verilmesi veya kendilerinin cevaplamaları karşılaştığım problemler.

4.1.2.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik görüşleri

İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına (Sınırlılıklarına) yönelik görüşleri Tablo14’de sunulmuştur.

Tablo 14: İlkokul öğrencilerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri;

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİMİN DEZAVANTAJLARI (Sınırlılıkları)	Aileden Kaynaklanan Sorunlar	Uygun öğrenme ortamının sağlanamaması	3
		Teknik araç-gereçlerin yetersiz kalması	3
		Okula giden kardeş sayısının çok olması	2
		Ekonomik yetersizlikler	2
		Velilerin çocuklara eğitimleri açısından yardımcı olmamaları	2
	Fırsat Olmaması	Uzaktan eğitime katılabilecek herhangi bir teknolojik araç-gerecin olmaması	6
		İnternetin olmaması	4
	Öğrenme Yetersizliği	İnternetin bağlantısından kaynaklı kesintilerin yaşanması	8
	Duygusal Yaşanan Eksiklikler	Derslere karşı ilgisiz ve sorumsuz tavırlar	3
		İletişim eksikliği	2
		Öğretmen ile duygusal anlamda bağ kurulamaması	1
		Motivasyon sağlanamaması	1
		Sürece uyum sağlamada yaşanan problemler	1
	Öğrenme Yetersizliği	Öğretmen ve diğer öğrenciler ile etkileşim ve iletişimin yetersiz kalması	2
		Sorulan sorulara cevap verememe	2
	Uzaktan Yönelik Bilgi ve Beceri Eksikliği	Teknik araç-gereçleri ve uygulamaları (ZOOM, EBA gibi) kullanamama	2
	Öğrencilerin Kendilerinden Kaynaklı Problemler	Bilgisayar başında ders dışında fazlaca vakit geçirme	1

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolaştırılmıştır.

Tablo14 incelendiğinde ilkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri büyük çoğunlukla teknolojik araç gerecin yetersizliği ve internet bağlantısından kaynaklı kesintilerin olması ile ilgilidir. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

Öğrenci 8: Uzaktan eğitim alamadım çünkü telefon yoktu ve dersleri kaçırdım.

Öğrenci 12: Öğretmenin sesi iyi gelmiyordu. Öğretmeni çok dinleyemedim.

Öğrenci 30: Okula gitmek daha iyi. İnternet olmadığı için derse giremedim ve dinleyemedim.

Öğrenci 41: Uzaktan eğitim zor geldi. Dersleri işleyemedik. Çünkü internet olmadığı için bir iki derse katılamadım.

Öğrenci 45: Öğretmenimi ve arkadaşlarımı göremedim. Seslerinin duyamadım. Tabletten anlaşılmıyordu.

Öğrenci 26: Öğretmenime sormak istediğim soruları soramadım. Her zaman utandım.

Öğrenci 17: Uzaktan eğitim zordu. Öğretmenimi ve arkadaşlarımı özledim. Evde ders işleyemedik.

Öğrenci 28: Okulun olmasını isterdim. Öğretmenimle yüz yüze daha güzel olurdu.

Öğrenci 9: Bilgisayar ve tablet bulmakta zorlandım. İnternet olmadığı için biraz orda sıkıntı yaşadım.

Öğrenci10: Arkadaşlarım ses yaptıkları için öğretmenimin sesini duyamadım. Bence okulda ders yapmak daha iyi ve okulda daha iyi anlayabiliyorum.

Öğrenci44: Uzaktan eğitimde ders almaya devam etmez istemezdim. Çünkü öğretmenimin sınıfta anlattığını daha iyi anlıyorum.

Öğrenci20: Bizim evde internet yoktu. Olmadığı için bazen canlı yayında telefon beni attı.

Öğrenci 13: Abim de derse girdiği için ben bazı günler giremiyordum. Tablet yoktu.

Öğrenci34: Öğretmenimle ders işlemek daha iyi. Daha kolay anlıyordum.

Öğrenci15: Tabletten tam ses gelmediği için çalışamıyorduk.

Öğrenci 6: Arkadaşım çok ses yaptığı için öğretmenimle konuşamıyordum. Beni konuşturmuyorlardı.

Öğrenci1: Uzaktan eğitim hiç iyi değildi. Çünkü okulda daha iyi anlıyorum. Daha iyi çalışıyorum derslerime.

Öğrenci16: Arkadaşlarım bazen ben konuştuğumda sözümü kesiyorlar.

Öğrenci19: Annem işe gitmek için benden telefonu alıyordu. Bende derslere giremiyordum.

Öğrenci29: Evde derslere girmedim. Televizyon izledim. Okulda daha iyi ders işliyorduk.

Öğrenci17: Evde kardeşlerimin sesinden öğretmenimin anlattığını anlamıyordum.

Öğrenci22: Uzaktan eğitim güzel değildi. Kiminin evinde internet vardı. Kiminin evinde internet yoktu okulda daha iyi anlıyorum.

Öğrenci20: Bazı arkadaşlarım derse dinlemiyorlardı. Eğlenmek için derse katılıyorlardı. Saçma konuşup derse kaynatıyorlardı.

Öğrenci24: Babam işe gittiği için telefonu alamıyordum. Derse giremedim.

Öğrenci35: Bağlantı kopuyordu. Bazen derslerim yarıda kesiliyordu.

Öğrenci42: Bazı arkadaşlarım derse kaynatıyordu. İnternet bazen gidiyordu. Dersten çıkıyordum

4.1.2.3. Velileri uzaktan eğitimin dezavantajlarına (sınırlılıklarına) yönelik görüşleri;

İlkokulda öğrenim gören öğrenci velilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15: Velilerin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitimin dezavantajlarına(sınırlılıklarına) yönelik görüşleri;

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİMİN DEZAVANTAJLARI (SINIRLILIKLARI)	Fırsat Eşitliğinin olmaması	Teknolojik araç-gereçlerin sınırlı sayıda olması ve yetersiz kalması	10
		Her evde internetin olmaması	8
	Aile Yapısından Kaynaklı Problemler	Öğrenme için uygun ortamın sağlanamaması	5
		Evde çocuk sayısının çok olması	3
	Alt yapı ve bağlantı sorunu	İnternet altyapısının iyileştirilmesi ve bağlantı sorununun çözülmesi	6
	Öğrenme Ortamının Yetersizliği	Öğretmen-öğrenci-veli arasında yaşanan iletişim kopukluğu	3
		Öğrencilerin sosyalleşememeleri	2
	Duygusal Alanda Yaşanan Eksiklikler	Motivasyon düşüklüğü ve derslere ilgisizlik	4
	Uzaktan Eğitime Yönelik Bilgi ve Becerilerde Eksiklik	Teknolojik araç-gereçleri ve uygulamaları kullanma noktasında öğrencilere yardımcı olamama	3

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolaştırılmıştır.

Tablo15 incelendiğinde ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin uzaktan eğitimin dezavantajlarına(sınırlılıklarına) yönelik görüşlerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Velilerin uzaktan eğitimin dezavantajlarına yönelik görüşleri büyük çoğunlukla teknolojik araç gerecin yetersizliği ve internetin olmaması ile ilgilidir. Velilerin uzaktan eğitimin dezavantajlarına ilişkin görüşlerinden bazıları şu şekildedir;

Veli1: Yüz yüze eğitim kadar etkili değildi. Verim alınamadı. Bilgisayar ve tablet olmadan hiç yararlanamadı.

Veli18: Öğrenciler arası etkileşim olmadı. Ekran karşısında dikkati toparlamada sıkıntı yaşandı.

Veli34: Çocuğumun sınıfındaki her öğrenci ayrı imkâna sahip değildi. Eğitimden aynı oranda faydalanamadı.

Veli6: ZOOM saatlerine uymamaya başladılar.

Veli25: Evde resmi otorite ortamı olmadığından yattıkları yerden ders işlediler. Çocuklarda ciddiye almama oldu.

Veli16: Üç tane çocuğum olduğu için hepsinin aynı anda derse girmesi zor oldu. Sınava girecek öğrencime öncelik verdiğimden diğerleri yararlanamadı.

Veli7: Birinci sınıfa başlayan çocuğum okula alışamadı. Okumayı tam öğrenemedi. İkinci sınıfta çok zorlandı. Deftere yazı yazmayı beceremedi.

4.1.3. TEMA 3: COVID-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitime Yönelik Öneriler

4.1.3.1. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri:

Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik öneriler Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16: Sınıf öğretmenlerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri;

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTME YÖNELİK ÖNERİLER	Fırsat Eşitsizliğinin Ortadan Kaldırılması	Ücretsiz internet ve tablet, bilgisayar desteği	14
	Müfredatın Yenilenmesi	Öğrencilerin kendi kendilerine öğrenebilmelerini destekleyecek nitelikte hazırlanmalı	5
		Konu ve kazanımların sayı ve içerikleri uzaktan eğitime göre yeniden düzenlenmeli	3
		Ders araç-gereçleri içindeki örnekler çoğaltılmalı	2

Tablo 16: Sınıf öğretmenlerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri(devamı)				
UZAKTAN EĞİTME YÖNELİK ÖNERİLER(devamı)	Bilgilendirme	Uzaktan eğitim sürecine ve	5	
	Seminerleri	teknolojik araç-gereç ve uygulamaların kullanımına yönelik eğitim		
		Veli toplantıları	4	
	Altyapı Sorununun Çözülmesi	İnternet altyapısının iyileştirilmesi	9	
	Öğrenci-Öğretmen-Veli İş Birliği	Öğrenci-Öğretmen-Veli arasında iletişim ve etkileşimin artırılması	3	

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolatırılmıştır.

Tablo 16 incelendiğinde sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerilerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri çoğunlukla ücretsiz internet ve tablet/bilgisayar vb. temini ile ilgilidir. Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerilerinden bazıları şu şekildedir;

Öğretmen1: İnternet ve tablet eksiklerinin giderilmesi, velilerin daha bilinçlendirilmesi sağlanabilir.

Öğretmen21: Bağlantı sorunu çözülebilir ve daha farklı platformlar oluşturulabilir.

Öğretmen13: Uzaktan eğitim gelecek için kaçınılmaz bir sistem lakin internet altyapısı teknolojik araç-gereçlere ulaşım imkânları düşünüldüğünde günümüzde kullanımı için henüz çok erken. Bu imkânlar düzeltildiği takdirde iyi sonuçlar alınabilir.

Öğretmen40: Velilere yönelik verilecek uzaktan eğitim konusundaki seminerler ve eğitimler ile teknolojik altyapının geliştirilmesi büyük katkı sağlayacaktır.

Öğretmen25: İnternet altyapısı geliştirilebilir ve katılımın artırılması yönünde farklı öğretim yöntem ve teknikleri kullanılabilir.

Öğretmen16: Öğretmenlere uzaktan eğitim uygulamasına ilişkin daha fazla hizmet içi eğitim verilebilir ve internet altyapısı iyileştirilmeli.

Öğretmen7: Altyapı problemleri çözülüp, dijital kaynaklar yeterli düzeye getirilip, bu konu ile ilgili tüm veli, öğrenci ve öğretmenler daha fazla bilinçlendirilmeli; toplantılar, seminerler yapılmalı.

Öğretmen8: Bütün öğrencilerin katılımının sağlanması gerektiğini düşünüyorum. Aynı zamanda farklı bir sekme açılma ihtimalinin ortadan kaldırılması gerektiğini düşünüyorum.

4.1.3.2. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri:

İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17: İlkokul öğrencilerinin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri;

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNE YÖNELİK ÖNERİLER	Altyapı ve Bağlantı Sorunu	İnternet altyapısının iyileştirilmesi	14
		Bağlantı sorunun çözülmesi	12
	Fırsat Eşitsizliğinin Ortadan Kaldırılması	Ücretsiz internet ve tablet/bilgisayar desteği	8
		Ailelere imkânlar doğrultusunda çocukların eğitimi için destek sağlanması	2
	Bilgilendirme Seminerleri	Uzaktan eğitim sürecine ve teknolojik araç-gereç ve uygulamaların kullanımına yönelik eğitim verilmesi	3
		Veli toplantılarının yapılması	2
	Öğrenci-Öğretmen-Veli İşbirliği	Öğrenci-öğretmen-veli arasındaki iletişim ve etkileşimin artırılması	3

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolaştırılmıştır.

Tablo 17 incelendiğinde ilkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerilerine ilişkin bulgular yer almaktadır. İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri çoğunlukla internet altyapısının iyileştirilmesi ve bağlantı sorununun çözülmesi ile ilgilidir.

Öğrencilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerilerinden bazıları şu şekildedir;

Öğrenci1: Ayrımcılık yapmadan herkese tablet verilmesini önerirdim.

Öğrenci39: Herkese tablet verilebilir. Sabah uyanamadığım için derse katılamıyordum. Dersler öğleden sonra olsa daha iyi olurdu.

Öğrenci16: Dersler öğleden sonra olabilirdi.

Öğrenci4: Tabletleri daha erken dağıtabilirlerdi.

Öğrenci25: Dersler erken veya geç olmasaydı daha iyi olurdu.

Öğrenci45: Ders saatleri daha uzun olsaydı daha çok ders işleyebilirdik.

Öğrenci7: Hepimize tablet verilseydi daha iyi olurdu.

Öğrenci18: Babam eve internet çektirseydi derslerin hepsine katılabilirdi.

Öğrenci10: Evde sessiz olunması gerekti. Daha çok etkinlik yapsaydık daha iyi öğrenirdik.

Öğrenci14: Eve internet çekilmesini ve öğretmenimin daha çok etkinlik işlemesini istedim.

Öğrenci41: Öğretmenim biraz daha problem çalıştırsaydı daha güzel olurdu.

Öğrenci42: Hepimize tablet verilmeliydi. İnternet verilmeliydi.

Öğrenci3: Telefon ya da tabletimde internet olsaydı dersleri kaçırmazdım.

4.1.3.3. Velilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri:

Velilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18: Velilerin COVID-19 Pandemi döneminde uygulanmasına ağırlık verilen uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri;

TEMA	ALT TEMA	KOD	FREKANS
UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNE YÖNELİK ÖNERİLER	Altyapı ve Bağlantı Sorunu	İnternet altyapısının iyileştirilmesi	12
		Bağlantı sorunun çözülmesi	6
	Fırsat Eşitsizliğinin Ortadan Kaldırılması	Ücretsiz internet ve tablet/bilgisayar desteği	11
		Ailelere imkânlar doğrultusunda çocukların eğitimi için destek sağlanması	4
	Bilgilendirme Seminerleri	Uzaktan eğitim sürecine ve teknolojik araç-gereç ve uygulamaların kullanımına yönelik eğitim verilmesi	5
		Veli toplantılarının yapılması	3
	Öğrenci-Öğretmen-Veli İşbirliği	Öğrenci-öğretmen-veli arasındaki iletişim ve etkileşimin arttırılması	4

Kaynak: Araştırma sonucunda elde edilen veriler araştırmacı tarafından uyarlanarak tablolastırılmıştır.

Tablo 18 incelendiğinde ilkokulda öğrenim gören öğrencilerin velilerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerilerine ilişkin bulgular yer almaktadır. Velilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerileri çoğunlukla internet alt yapısının iyileştirilmesi ile ilgilidir.

Velilerin uzaktan eğitim sürecine yönelik önerilerinden bazıları şu şekildedir;

Veli1: İnternet altyapısının iyileştirilme ve teknolojik araç-gereçlerin temin edilmesi gerekiyor.

Veli22: İnternet ve tablet bütün öğrencilere ücretsiz dağıtılabildi.

Veli19: Milli Eğitim uzaktan eğitimde kullanılacak ders araç-gereçlerini bütün çocuklara ücretsiz vermeli.

BEŞİNCİ BÖLÜM

5.1. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada COVID-19 Pandemi döneminde ilkökul düzeyinde sınıf öğretmenlerinin, öğrencilerinin ve velilerinin uzaktan eğitimin avantaj ve dezavantajlarına yönelik görüşlerini ortaya koymak amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın bu kısmında yapılan incelemeler sonucu bulgu ve yorumlar da ortaya çıkan sonuçların tartışılması ve literatürdeki benzer konuları ele alan çalışmalarla karşılaştırılması yapılmıştır.

Yapılan araştırma neticesinde elde edilmiş olan veriler araştırmanın alt amaçlarına göre incelenerek; ‘Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüş ve önerilerine ilişkin sonuçlar’, ‘İlkokul öğrencilerinin uzaktan eğitime yönelik görüş ve önerilerine ilişkin sonuçlar’ ve ‘Velilerin uzaktan eğitime yönelik görüş ve önerilerine ilişkin sonuçlar’ olmak üzere 3 farklı ana başlık altında verilmiştir.

5.1.1. Sınıf Öğretmenlerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş Ve Önerilerine İlişkin Sonuçlar

COVID-19 Pandemisi, tüm dünyada olduğu gibi ülkemizi de etkisi altına alarak toplumsal yaşamın kernen her alanını derinden etkilemiştir. Özellikle pandemiden korunabilme amacıyla ülke genelinde alınan tedbirlerde bireyleri olduğu kadar kurumları da etkilemiştir. Özellikle eğitim sistemimizde farklı yöntemlerin farklı uygulamaların kullanılmasını mecburi kılmıştır. Alınan bu tedbirler neticesinde eğitim sistemimizde kendine önemli bir yer edinen uzaktan eğitim, eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayabilmek adına alınmış önemli bir tedbirdir. Ülkemizde uzaktan eğitim EBA ve TV yayınları ile devam ettirilmiştir. Bu süreçte öğretmenlere, öğrencilere ve velilere önemli roller düşmektedir.

Araştırmada sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik görüş ve önerileri incelenmiştir. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerine göre uzaktan eğitimin en önemli özelliği eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayabilmek adına uygulanmış olmasıdır. Özellikle süreçte aktif rol oynadıklarını belirten öğretmenler, uzaktan eğitimin kendi mesleki ve kişisel gelişimlerinde büyük katkı sağladığının dile getirmişlerdir. Öğretmenlerin böyle

bir sürece maruz kalması onların teknolojik araç-gereç ve uygulamaları kullanabilme becerisi kazandıklarını ve uzaktan eğitime yönelik yapılan bilgilendirme amaçlı toplantılar sonucunda mesleki ve kişisel anlamda gelişimler yaşadığı gözlemlenmektedir. COVID-19 salgınından korunabilme adına uzaktan eğitimin iyi bir uygulama olduğu ve bu ders ve sunumların internet temelli olmasından ötürü istenilen bilgi ve kaynaklara ulaşma noktasında pek sıkıntı yaşamadıklarını ayrıca mecburiyetten kaynaklı teknolojik araç-gereç ve uygulamaların kullanımı noktasında kendilerini geliştirdiklerini dile getirmişlerdir.

Türker ve Dünder (2020) yapmış oldukları araştırmaların, öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini incelemeyi amaçlamışlar ve yapmış oldukları bu nitel araştırma sonucunda öğretmenlerin süreç boyunca görev ve sorumluluklarının arttığı, derslerin işlenişinde farklı yöntem ve teknikleri uygulamaya başladıklarını ve bu durumun da öğrenci üzerinde olumlu etki bırakarak onların motivasyonlarını desteklediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Zaman ve mekân açısından öğrenme ve öğretme ortamının oluşmasına neden olmuştur. Öğretmenler; öğrencilerin kendi kendilerine öğrenebilmelerine olanak tanıyan bir uygulama olarak gördükleri uzaktan eğitimin aynı zamanda ulaşma bağlı zaman kaybını ortadan kaldırdığını, eğitim- öğretim için ayrılan zamanın olumlu etkilendiğini belirtmişlerdir.

Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinde uzaktan eğitim sürecinde yaşadıkları sıkıntıları belirtmeleri istendiğinde öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu birçok nedenden ötürü derslere katılımın çok az olmasından dolayı sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir. Öğrencilerin uzaktan eğitime katılabilecek herhangi bir teknolojik araç-gerece sahip olmaması, internetin her evde bulunmaması, ailelerin ekonomik yetersizlikleri veya çocukların eğitimine yeterince vakit ayıramamaları, uygun öğrenme ortamlarının sağlanamaması gibi tüm çocukların aynı şartlara sahip olmadığını ortaya koyan sebeplerden ötürü öğrenciler derslere katılamamış ya da internet altyapısı ve uzaktan eğitim sürecinde kullanılan uygulamalardan kaynaklı problemler nedeniyle katılımda sürekliliği sağlayamamışlardır.

Altıntaş (2021), yapmış olduğu çalışmasında, öğretmenlerin covid-19 pandemi döneminde çevrim içi olarak gerçekleştirilen derslerden ve uzaktan eğitim uygulamasından

faaydalanılarak gerçekleştirilen eğitim-öğretim süreci boyunca edinmiş oldukları deneyimleri incelemek istemiştir ve çalışma sonucunda elde edilen veriler öğretmenlerin en fazla teknolojik araç-gereçlerin yetersiz kalması ve bu durumun eğitimde aksamaların yaşanmasına sebep olduğunu sonucuna varılmıştır.

Katılımların düzensizliğinden kaynaklı olarak öğrencilerde konu eksikliği ve öğrenme kayıpları oluşmuştur. Saygı (2020) ise sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitimin uygulandığı süreç boyunca karşılaştıkları problemleri inceleyebilmek amacıyla yapmış olduğu araştırmasında, araştırma sonunda elde edilen bulgular ışığında, teknolojik araç-gereçlerin temini noktasında yaşanan sıkıntıların öğrencilerin derslere devamlılığı noktasında sorun teşkil ettiğini ifade etmiştir.

Akgöl (2021)'ün yaptığı araştırmasında uzaktan eğitim sürecinde öğretmenlerin öğrenci ve velilerin yaşadıkları en büyük problemin internet ve teknolojik araç-gereçlerin eksikliğinden kaynaklı problemler olduğunu belirtmiştir.

Öğrencilerin sürecin rahatlığına alışmasından kaynaklı sorumsuz davranışlarda bulunması ya da derslere karşı olan ilgisiz tavırların yanı sıra teknolojik araç-gereç ve uygulamalarda ders dışında fazlaca vakit geçirilmesi velilerin sürece yönelik bilgi ve beceri eksikliklerinden kaynaklı yaşanan sıkıntılar uzaktan eğitim sürecinde problemlerin yaşanmasına neden olmuştur.

Kurnaz ve diğerleri (2020) tarafından yapılan branş öğretmenlerinin uzaktan eğitim ile ilgili görüşlerini incelemeyi amaçlayan araştırmada öğretmenlerin daha çok internet bağlantısına bağlı problemlerin yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Özellikle ilkokul öğrencilerinin yaşlarına bağlı olarak teknolojik araç-gereç ve uygulamaları kullanmada yetersiz kalmaları ve etkileşim-iletişim eksikliğinden kaynaklı olarak sürece uyum sağlama ve öğretmenleri ile aralarında duygusal anlamda bağ kurulamamasına neden olmuştur.

Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan olumsuzlukları en aza indirebilmek ve çocukların eğitim öğretim sürecini daha verimli bir şekilde tamamlayabilmeleri için internet altyapısının iyileştirilmesi, bağlantı sorununun özölmesi, ücretsiz teknolojik araç-gereçlerin dağıtılması ve öğretmen, öğrenci ve velilere sürece yönelik bilgi ve becerilerini destekleyecek eğitimler verilmesi gerektiğini önermişlerdir.

5.1.2. İlkokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş Ve Önerilerine İlişkin Sonuçlar

COVID-19 Pandemi sürecinde ilkokul düzeyinde uzaktan eğitime yönelik paydaş görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerinin görüş ve önerileri incelenmiştir. İncelemeler sonucunda ulaşılan sonuçlara burada yer verilmiştir.

Araştırmaya katılan ilkokul öğrencilerine göre eğitim-öğretimde devamlılığı sağlayacak olan uzaktan eğitimin en önemli özelliği mekân ve zaman açısından esnekliğin olmasıdır. Öğrenciler istedikleri yerde/ortamda kendilerine en uygun zamanda derslere katılabileme fırsatı bulduklarını dile getirmişlerdir. Fidan (2020) ise eğitim-öğretimde covid-19'dan dolayı zorunlu olarak kullanılmaya başlanan uzaktan eğitime yönelik öğretmenlerin görüş ve düşüncelerini incelemek istemiş ve yapılan araştırmada, uzaktan eğitimin öğrencilerin derslerinden geri kalması durumunu minimize ettiği ve öğretmenleri ile iletişimleri noktasında avantajlı bir durum olduğu belirtilmiştir.

COVID-19 Pandemisine bulaşma ihtimalini en aza indirdiğini düşündükleri uzaktan eğitim ile aynı zamanda kendi kendilerine öğrenebilme ve teknolojik araç-gereç ve uygulamaları kullanabilme becerilerini geliştirdikleri dile getirdiler. İşman, Altınay ve Altınay (2004) 'ın uzaktan eğitime yönelik yapmış oldukları araştırmaları neticesinde elde edilen bulgulardan yola çıkarak, uzaktan eğitim uygulamasının süreçte bireylere sorumluluk olarak kendi kendilerine öğrenebilme alışkanlığı kazandırmakta ve bu durum öğrenmede kalıcılığı desteklediği sonucuna ulaşmışlardır. Altıntaş (2021) ise yapmış olduğu çalışmada, covid-19 pandemi döneminde çevrim içi olarak gerçekleştirilen derslerden ve uzaktan eğitim uygulamasından faydalanılarak gerçekleştirilen eğitim-öğretim süreci boyunca edinilen deneyimler incelenmek istemiştir ve çalışma sonucunda öğrencilerin teknolojik araç-gereç ve uygulamaları kullanabilme becerisi edindikleri, ayrıca teknolojik kaynaklar sayesinde öğretmen-öğrenci iletişimi noktasında yaşanabilecek sorunların en aza indiği sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilerin uzaktan eğitim süreci ile ilgili en fazla eleştiride bulundukları konular ise uzaktan eğitime katılabilecekleri herhangi bir teknolojik araç-gerecin olmaması veya yetersiz olması ile internet bağlantısından kaynaklı kesintilerin yaşanması olduğu görülmüştür.

Bağlantının devamlı kopmasına bağlı olarak ders sırasında öğrencilerin anlama konusunda sıkıntı yaşamalarına neden olduğunu, okuldaki kadar etkili ders işleyemediklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca ders sırasında arkadaşlarının fazla gürültü yapmaları veya evde kendilerine uygun öğrenme ortamının oluşturulamamasından dolayı derslere motive olamadıklarını belirtmişlerdir. Arslan ve Şumuer (2020) araştırmalarında, öğretmenlerin covid-19 salgını sürecinde eğitim-öğretimin gerçekleştiği sanal ortamda sınıf yönetimini sağlayabilme noktasında karşılaştıkları problemleri incelemek istemişler ve öğretmenlerin bu süreçte en çok ders esnasında dış etkenlere bağlı gürültünün fazla olduğunu, internet bağlantısından kaynaklı erişim problemlerinin yaşandığı sonucuna ulaşmışlardır.

Uzaktan eğitim sürecinde daha verimli ders işleyebilmek için bütün öğrenciler ücretsiz internet ve tablet/bilgisayar dağıtılması gerektiği, anne ve babaların uzaktan eğitim ve bu süreçte kullanılan araç-gereç ve uygulamaların nasıl kullanılacağına yönelik bilgi ve beceri sahibi olmalarına imkân sağlayacak toplantıların yapılmasını istemektedirler.

5.1.3. Velilerin Uzaktan Eğitime Yönelik Görüş Ve Önerilerine İlişkin Sonuçlar

Araştırmada öğretmen ve öğrencilerin yanı sıra öğrenci velilerinin de uzaktan eğitime yönelik görüş ve önerileri incelenmiştir. Araştırmaya katılan veliler uzaktan eğitimin olumlu yönlerinden en önemlisinin eğitim-öğretimde sürekliliğin sağlanabilmiş, eğitim-öğretimden geri kalınmaması olduğunu dile getirmişlerdir. Ayrıca öğrencilere zaman ve mekân açısından esneklik tanınması çocukların anlayamadıkları konuları tekrar tekrar izleyebilmelerine fırsat tanınması olumlu yönleri olarak ifade edilmiştir. Ayrıca uzaktan eğitim sayesinde ulaşım sorununun da yaşanmadığını, bu sayede eğitim öğretime daha çok vakit ayırabilecekleri dile getirilmiştir. Son olarak örgün öğretime çeşitli nedenlerden dolayı devam edemeyen çocuklar için uzaktan eğitim sürecinin bir fırsat olduğu dile getirilmiştir.

Araştırmaya katılan velilerin uzaktan eğitim süreci ile ilgili en çok eleştiride bulundukları konuların başında ise her evde internetin olmaması ve teknolojik araç-gereçlerin sınırlı sayıda olmasından dolayı yetersi kalması gelmektedir. Bağlantı sorunlarının yaşanması ise uzaktan eğitim sürecinde yaşanan bir diğer büyük sıkıntıdır.

İnci Kuzu (2020) ise ilkokulda öğrenim gören öğrenci velilerinin uzaktan eğitime yönelik görüşlerini incelemek istemiştir ve elde edilen verilerin analizi sonucunda, uzaktan eğitimin

eğitim-öğretimde sürekliliği sağlayabilme noktasında büyük bir önem arz ettiği, çocukların devamlı olarak öğretmenleri ile iletişim kurabilmelerinin endişe ve kaygılarını azaltıp motivasyonlarını artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Evde eğitim-öğretime devam eden çocuk sayısının çok olması ve uygun öğrenme ortamının sağlanamaması, ekonomik gelire bağlı olarak teknolojik araç-gereçlerin temin edilememesi ve ürece yönelik yeterince bilgi ve beceri sahip olunamamasından dolayı çocuklara eğitimlerinde yardımcı olunamaması veliler tarafından sıkıntı olarak dile getirilmiştir. Ayrıca anne ve babaların uzaktan eğitim süreci boyunca çocuklarının eğitimlerine karşı ilgisiz tavırlar sergilemeleri ve kendi günlük işlerinden dolayı bu konuda gerekli olan ilgi ve desteği çocuklarına hissettirememeleri yapılan çalışma sonucunda ulaşılan önemli hususlardan biridir.

Velilerin, uzaktan eğitimde kullanılan uygulama ve teknolojik kaynaklara karşı tecrübesiz olmaları, çocukların akademik anlamda karşılaştıkları problemlere karşı ailelerinden ihtiyaç duydukları desteği görememelerine neden olmuştur. Tüm bu sorunlara yönelik yapılan bir takım iyileştirme çalışmalarının uzaktan eğitim sürecini daha kaliteli geçmesini sağlayacağını düşünmüşlerdir ve verimsiz buldukları uzaktan eğitime yönelik bazı önerilerde bulunmuşlar. Altyapının iyileştirilerek bağlantı sorununun çözülmesi ve bütün öğrencilere ücretsiz bilgisayar/tablet dağıtımının yapılması ile uzaktan eğitim sürecinin daha verimli geçeceği dile getirilmiştir.

Öğretmen ve öğrencilerin teknolojik uygulama ve kaynakları kullanabilmeleri noktasında bilgi ve beceri kazanmalarını sağlayacak eğitimler verilmelidir. Ancak öğrencilere verilen eğitim sürecinde veliler ile işbirliğinin sağlanamaması istenilen verime ulaşılmasında engel teşkil etmektedir. Bu sebeple velileri de bu eğitim sürecine dâhil ederek aynı zamanda onlarında kendilerini geliştirebilmelerine imkân tanınmalıdır ki velilerin kendilerine yönelik gerçekleştirilebilecek eğitim seminerleri veya toplantılar dile daha bilinçli hale gelebileceklerini ve böylece süreçte çocuklara daha fazla yardımcı olabileceklerini ifade etmiş olmaları bu düşünceyi destekler niteliktedir.

5.2. ÖNERİLER

Yapılan araştırma neticesinde elde edilen verilerden yola çıkarak ulaşılan sonuçlara ilişkin şu öneriler sunulmaktadır:

Uzaktan eğitime yönelik yapılan çalışmalarda COVID-19 Pandemisinin yaşanması ile birlikte daha fazla artış görülmektedir. Daha çok makale türünde araştırmaların yoğun olduğu uzaktan eğitimin eğitim sistemimizde kendine önemli bir yer edinmiş olması ve gelecek de eğitim-öğretim sürecinde daha çok kullanılacak bir sistem olacağı düşünülürse yüksek lisans veya doktora alanında tez çalışmalarına daha çok ağırlık verilebilir. İl bazında yaygınlaştırılabilir.

Uzaktan eğitimi konu edinen çalışmalar daha çok yükseköğretim düzeyinde akademisyen veya üniversite öğrencilerini hedef alan araştırmalar olduğu, ilkökul öğretmen, öğrenci ve velilerine yönelik araştırmaların sayılarının ez olduğu görülmüştür. Bu nedenle uzaktan eğitim ile ilgili çalışmalara ilkökul düzeyinde de ağırlık verilmesi uzaktan eğitime bakışı, yaşanan problem durumlarını ve sürece yönelik önerilerini belirlemeye katkı sağlayabilir

Hem yapılan bu çalışmada hem de uzaktan eğitimi kendine konu edinen benzer çalışmalardaki uzaktan eğitim sürecine yönelik en büyük olumsuzluğun “İnternet Altyapısı ve buna bağlı olarak yaşanan Bağlantı Sorunları ile Teknolojik Araç-Gereçlerin Temini” noktasındadır. Bu konuda tedbir alabilecek en yetkili organ devlettir. Devletimizin tüm bu sorunlara yönelik çözümle geliştirmesi eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanmasına neden olabilir.

Öğrencilerin uzaktan eğitim uygulamasında ders saatlerini düzenli olarak takip etmeleri, öğrenci-öğretmen-veli iletişiminin süreklilik göstermesi gerektiği, öğrencilere kendi kendilerine öğrenebilme becerisi kazandırabilme ve buna yönelik farkındalıklarını artırabilme yönünde çalışmaların yapılması gerekmektedir.

Öğretmen ve öğrencilerin teknolojik uygulama ve kaynakları kullanabilmeleri noktasında bilgi ve beceri kazanmalarını sağlayacak eğitimler verilmeli, öğrenci velileri de bu eğitim sürecine dâhil edilmelidirler.

KAYNAKLAR

- Afacan,E., & Avcı,N.(2020). Koronavirüs (COVID-19)örneği üzerinden salgın hastalıklara sosyolojik bir bakış. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*,7(5),1-14. ISSN:2148-9963
- Akgül, Görkem. *Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Ortaokul Öğrencilerinin ve Öğrenci Velilerinin Pandemi Sürecindeki Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri*. Uşak: Uşak Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Akkoyunlu, B., İmer, G.(1998). Türkiye'de eğitim teknolojisinin görünümü. B.Özer (Ed.), *Çağdaş Eğitimde Yeni Teknolojiler*(ss.159-167). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları. <https://docplayer.biz.tr/3371519-Anadolu-universitesi-acikogretim-fakultesi-ilkogretim-ogretmenligi-lisans-tamamlama-programi-cagdas-egitimde-yeni-teknolojiler.html>
- Akyol Durmaz, A.(2005). Şiddetli akut solunum yetmezliği sendromu (sars) ve korunma önlemleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*,21 (2) ,107-123
- Akyüz, Y. (2019). *Türk Eğitim Tarihi*. (34. Baskı). Pegem Akedemi Yayıncılık. ISBN 978-975-8792-39-9
- Alkan, C. (1987). *Açıköğretim Uzaktan Eğitim Sistemlerinin Karşılaştırmalı olarak incelenmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları.
- Alkan, C.(1997). *Eğitim Teknolojisi*.(5.baskı). Anı Yayıncılık.
- Alkan, C. (2011).*Eğitim Teknolojisi*.(8.baskı). Anı Yayıncılık.
- Altıntaş Yüksel, E. (2021). Sınıf öğretmenlerinin covid-19 salgını sürecinde çevrim içi ders-uzaktan eğitim deneyimlerinin incelenmesi. *Ulakbilge*, 57, 291–303.
- Anadolu Üniversitesi (2023). <https://acik.anadolu.edu.tr/>
- Anadolu Üniversitesi (2022). <https://www.anadolu.edu.tr/arastirma/hakemli-dergiler/tojde>
- Arabacı, Selçuk. *Öğretmenlerin uzaktan eğitim algısı ve öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tutumları*. Erzincan: Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,2021
- Arar, A. ve Çakmakçı, B. (1999 Kasım). *Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi, uzaktan eğitim uygulama modelleri ve maliyetleri*. Uzaktan Eğitim Sempozyumu. Ankara Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı.
- Arık, F.Ş. (1991).Selçuklular zamanında Anadolu'da veba salgınları. *Tarih Araştırmaları*

Dergisi,15(26),27-57.

Arslan, R., & Bircan, H. (2019). Cumhuriyet Üniversitesi'nde uzaktan eğitimde sunulan derslere yönelik tutum ölçeğinin geliştirilmesi. *Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 20(2), 409-427.

Aslan, R. (2020). Tarihten günümüze epidemiler pandemiler ve covid19. *Göller Bölgesi Aylık Ekonomi ve Kültür Dergisi*, 35- 41

Aslantaş, T. (2014). Uzaktan eğitim, uzaktan eğitim teknolojileri ve Türkiye’de bir uygulama. <http://www.tankutaslantas.com/wp-content/uploads/2014/04/Uzaktan-Egitim-Uzaktan-Egitim-Teknolojileri-ve-Turkiyede-bir-Uygulama.pdf>

Atatürk Üniversitesi (2021). *İnternet üzerinden açık kurslar*. <https://atademix.atauni.edu.tr/>

Açık ve Uzaktan Eğitim Fakültesi. (2023). <https://auzef.istanbul.edu.tr/tr/>

Açık ve Uzaktan Öğretim Fakültesi.(2023). <https://atauzem.atauni.edu.tr/>

Ay, A.(2020). Orta doğu solunum sendromu coronavirüsü salgınları. *ESTÜDAM Halk Sağlığı Dergisi*,5(1),158-67.

Ayas, A., Özmen,H., Çalık, M., Altun,T.,Özsevgeç,L.,Aktekin,S.,Palancı,M.,Çimer, A., Ekiz, D., Yiğit, N. ve Akyıldız, S. (2014). Eğitimin teknolojik temelleri. H.Özmen ve D.Ekiz(Ed.),*Eğitim bilimine giriş(ss.168-181)*. Pegem Akademi.

Aziz, A.(1975). *Televizyonun yetişkin eğitimindeki yeri ve önemi*. Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü yayınları.

Aziz, A. (1982). *Radıyo ve televizyonla eğitim*. Ankara Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Merkezi (EFAM) Sevinç Matbaası.

Başoğlu,S.,Polat,Ü.,Güngör,C.(2020)HIV/AİDS hastalığı ile yaşam: Öz yönetim ve psikososyal uyum. *SBÜ Hemşirelik Dergisi*,2(3),183-190.DOI: 10.48071/sbuhemsirelik.696645

Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.

Budak,F., & Korkmaz,Ş.(2020).COVID-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*,(1),62-79.

Büyükerşen, Y., & Özgü, T. (1980). *Açıköğretim fakültesi ve Türk eğitim sisteminin sorunlarına çözüm imkanları*. Anadolu Üniversitesi Yayınları.

- Büyükerşen, Y. (1989). *Açıköğretim konusunda 1978 yılında hükümete verilen rapor*. (2.baskı). Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Cicioğlu, H. (1982). *Türkiye Cumhuriyetinde İlk ve Ortaöğretim*. (1. baskı). Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- Çallı, İ., İşman, A., & Torkul, O. (2001). Sakarya Üniversitesinde uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve geleceği. *I. Uluslararası Eğitim Teknolojileri Sempozyumu ve Fuarı*.
- Çallı, İ., İşman, A., & Torkul, O. (2014). Sakarya Üniversitesinde uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve geleceği. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. (3) . <https://dergipark.org.tr/tr/pub/sakaefd/issue/11224/134145>
- Çetin, Hüseyin. *Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitime yönelik tutum,özyeterlik ve motivasyonlarının incelenmesi*. Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,2022
- Çırakoğlu, O.C.(2011).Domuz gribi (H1N1) salgınıyla ilişkili algıların, kaygı ve kaçınma düzeyi değişkenleri bağlamında incelenmesi. *Türk Psikolojisi Dergisi*,26(67),49-64.
- Çok, C. *Öğretmenlerin uzaktan eğitime ilişkin öz yeterlik algısı ve pandemi sürecinde uzaktan eğitimde karşılaştıkları engeller*. Van: Van 100.Yıl Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022
- Çukadar, S. ve Çelik, S. (2003). İnternete dayalı uzaktan öğretim ve üniversite kütüphaneleri. *Doğuş Üniversitesi Dergisi*, 4(1), 31-42.
- Daniel, J.S. (1996). Mega-universities and knowledge media: Technology strategies for higher education. *Psychology Press*.
- Dewey, J., Boydston, J. A., & Ross, R. G. (1983). The middle works, 1899-1924: 1921-1922 . *Southern Illinois University Press*.
- Dinçer, S. ve Doğanay, A. (2016). Bilgisayar Destekli Öğretimde Eğitsel Arayüzlerin Kullanımı: Bir Sentez Çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,39(39) , 83-99. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/pauefd/issue/33882/375172>
- Döngel, Ali. (2011). Dyned; Bilgisayar Destekli İngilizce Programının İlköğretim İngilizce Dersi Öğretim Programlarına Uygunluğu Yönünden İçerik Analizi (5. Sınıf Örneği). *International Conference on New Trends in Education and Their Implications Bildiriler* (ss.1128-1148).<https://silo.tips/download/dyned-bilgisayar-destekli-ngilizce-programnn-lkretim-ngilizce-dersi-retim-progra>

- Dündar, A., ve Türker, E. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde eğitim bilişim ağı (EBA) üzerinden yürütülen uzaktan eğitimlerle ilgili lise öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim*, 49(1), 32
- Engler, David. (1972). *Instructional Technology and the Curriculum. Technology in Education: Challenge and Change*. Fred John Pula (ed). Worthington OH: Charles A. Jones Publishing Company
- Engin, E. *İlkokul öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecinde okul müdürlerine yönelik liderlik düşünceleri*. İstanbul: Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021
- Erbil, D. G., Demir, E. & Armağan Erbil, B. (2021). Pandemi sürecinde uzaktan eğitime yönelik sınıf öğretmenlerinin görüşlerinin incelenmesi. *Turkish Studies - Education*, 16(3), 1473-1493. <https://dx.doi.org/10.47423/TurkishStudies.49745>
- Erol, A. *Tarihsel Süreçte Önemli Salgın Hastalıklar Ve Covid-19'un Sektörel Açından Ekonomik Etkileri*. Van: Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Ertürk, S. (1988). Türkiye de eğitim felsefesi sorunu. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.(3),11-16.
- Ezer, F. (2020). *Köy enstitülerinin Türk Eğitim Tarihindeki yeri ve önemi*. Pamukkale Üniversitesi Atatürk ilkeleri ve inkılap tarihi araştırma ve uygulama merkezi yayını. DOI:10.33431
- Fidan, N., & Okan. K. (1975). *Açık yükseköğretim sistemleri ve uzaktan eğitim*. Ankara Ayyıldız Matbaası.
- Fidan, M. (2020). Covid-19 belirsizliğinde eğitim: İlkokulda zorunlu uzaktan eğitime ilişkin öğretmen görüşleri. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 24- 43 3-342.
- Fisher, C., Dwyer, D. C., Yocam, K. (1996). *Education & Technology: Reflections on Computing in Classrooms*. Jossey-Bass Publishers, 350 Sansome St, Fifth Floor, San Francisco, CA 94104.
- Gök, B. *Uzaktan eğitimde görev alan öğretim elemanlarının uzaktan eğitim algısı*. Ankara: Gazi Üniversitesi, Bilişim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2011
- Gökbulut, B. (2020). İngilizce Öğretmenlerinin Bilgisayar Destekli DynEd İngilizce Öğretim Yazılımı Hakkındaki Görüşleri. *OPUS-Uluslararası Toplum*

- Araştırmaları Dergisi*. 15(26),4134-4165.
- Guba, E. G. (1981). Criteria for assessing the trustworthiness of naturalistic inquiries. *Educational Technology research and development*, 29(2), 75-91.
- Güray, Ş. ve Duran, A.(2020). Tanzimat dönemi eğitimin durumu ve dönemin bir değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*,7(44),507-522. ISSN: 2149-0821
- Hacımustafaoğlu, M.(2018).Enfeksiyon hastalıkları pratiğinde salgın tanımlaması. *Çocuk Enfeksiyon Dergisi*,12(4),172-173.
- İrmak, M. (1974). Türkiye’de mektupla öğretim çalışmaları. *Halk Eğitim Bülteni*, 8(47).
- İnci Kuzu, Ç. (2020). Covid-19 pandemisi sürecinde uygulanan ilkököl uzaktan eğitim programı (EBA TV) ile ilgili veli görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 505-527.
- İstek,E.(2017). Avrupa’da veba salgını ve salgında din faktörü (viyana örneği). *TAD*, 36(62), 173-204.
- İşman, A. (1998). *Uzaktan eğitim*. Değişim Yayınları.
- İşman, A., Altınay, Z., ve Altınay, F. (2004). Roles of the students and teachers in distance education. *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*, 5(4).
- İşman,A.,Dabaj,F.,Gumus,A. (2004). Electronic publishing: the turkish online journal of educational technology (tojet). *Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE*,5(1). ISSN 1302-6488
- İşman, A. (2008). *Uzaktan eğitim* (3. baskı). Pegem Akademi.
- İşman, A. (2011). *Uzaktan eğitim*. (4.baskı). Pegem Yayıncılık.
- İşman, A. (2015). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. (5. baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Karadağ, E., Sağlam H., Baloğlu N. (2008). Bilgisayar Destekli Eğitim (BDE): İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Tutumlarına İlişkin Bir Araştırma. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 1(3), 251-266.
- Karataş, A. *Lise öğretmenlerinin fatih projesini uygulamaya yönelik teknolojik pedagojik alan bilgisi yeterliliklerinin incelenmesi*. Adıyaman: Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü,Yüksek Lisans Tezi,2014
- Karatay,G.,Çevik,Y.,Karadağ,E., Dal Alp, N., Baş Gürarlan, N.(2015).Ebola epidemiyolojisi, klinik özellikleri ve hemşirelik bakımı. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 31(3),90-98.

- Kasap, S.(2019,03 25). *Öğrencilere 168 Milyon Ders Kitabı Ücretsiz Dağıtıldı*.
<https://www.aa.com.tr/tr/egitim/ogrencilere-168-milyon-ders-kitabi-uccretsiz-dagitildi/1428045> adresinden alındı
- Kaya, Z (1996). “*Uzaktan eğitimde ders kitapları “açıköğretim lisesi örneği”*”.Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Baskı Atölyesi.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. (1.baskı).Pegem A Yayıncılık.
- Kaya, Z. (2006). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. (2. baskı). Pegem A Yayıncılık.
- Kaya, Z. (2019). Türkiye’deki ilk uzaktan eğitim uygulamaları. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 8(4), 48-68.
- Kırık, A.M.(2014). Uzaktan eğitimin tarihsel gelişimi ve Türkiye’deki durumu. *Marmara İletişim Dergisi*, (21), 73-94. ISSN: 1300-4050 DOI: 10.17829
- Kızıltaş, Y., Özdemir Çetinkaya, E.(2021). Sınıf öğretmenlerinin uzaktan eğitim sürecine yönelik görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*.20(80). ISSN:1304-0278
- Korkmaz, Ş. ve Budak, F.(2020). Covid-19 pandemi sürecine yönelik genel bir değerlendirme: Türkiye örneği. *Sosyal Araştırmalar ve Yönetim Dergisi*, (1), 62-79.
- Kurnaz, A., Kaynar, H., Şentürk Barışık, C. ve Doğrukök, B. (2020). Öğretmenlerin uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *Milli Eğitim*, 49(1), 293-322.
- Lee, S.J., Ward, K.P., Chang, O.D. ve Downing, K.M. (2020). Parenting activities and the transition to home-based education during the Covid-19 pandemic, *Children and Youth Services Review*, 117.
- Malazizi, N., Bırsel, H.(2021). Dr. Jean Lauminier’e göre: Tarih boyunca veba ve yarattığı felaketlere bakış. *Bellek Uluslararası Tarih ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 3(salgın hastalıklar özel sayısı), 65-82.
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). Haber arşivi. <http://www.meb.gov.tr>
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı. (2021). Haber arşivi. <http://www.meb.gov.tr>
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı. (2020). https://www.meb.gov.tr/meb_duyuruindex.php
- MEB, Milli Eğitim Bakanlığı. (2021). https://www.meb.gov.tr/meb_duyuruindex.php
- Mukovız, O. P. (2016). The examination of readiness of primary school teachers to distance learning in the system of lifelong education. *GLOKALde*, 2(1), 27-44.
<http://www.glokalde.com/pdf/issues/5/Article1.pdf>.

- Mutlu, M. E., Özöğüt Erorta, Ö., Kip Kayabaş, B., & Kayabaş, İ. (2014). *Anadolu Üniversitesi Açıköğretim sisteminde e-öğrenmenin gelişimi*. Ali. E. Özkul, C.H. Aydın, E. Toprak, E. Genç Kumtepe (Ed.). Açıköğretimle 30 Yıl. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- Uluğ, F. (1995). Ortaöğretim için bir uzaktan eğitim modeli: Açıköğretim lisesi. *Milli Eğitim*, (11).
- Uzaktan Eğitim. (2015). *Türkiye'de uzaktan eğitimde radyo ve radyo ile eğitim programları*. <https://www.uzaktanegitim.com/haberler/turkiyede-uzaktan-egitimde-radyo-ve-radyo-ile-egitim-programlari/202> adresinden alındı
- Ülkü, S. *İlkokullarda görev yapan öğretmenlerin uzaktan eğitime karşı tutumları*. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018
- Ünlü, H., Çiçek, E. (2021). Salgın hastalılardan koruma ve kontrol önlemleri covid-19 pandemisi ile mücadele ve yaşanan güçlükler. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 8(1), 101-107.
- Üstün, Ç., Özçiftçi, S. (2020). Covid-19 pandemisinin sosyal yaşam ve etik düzlem üzerine etkileri: bir değerlendirme çalışması. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25(1).
- Oğuz, S., *Türk eğitim sisteminde teknoloji kullanımı*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021
- Özkan, S. (2010). *Türk Eğitim Tarihi*. (4. baskı). Nobel Yayın Dağıtım.
- Özsoy, S. (2009). "Türk modernleşmesi", demokrasi ve eğitim: Dewey perspektifinden bir çözümleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(4), 1895-1931.
- Reisoğlu İ., Kocaman Koroğlu A., Gedik N., Göktaş Y., Çağıltay K. (2016). *Öğretim Teknolojilerinin Türkiye Tarihine Bir Bakış: 1920- 1984 Dönemi*. K. Çağıltay, Y. Göktaş (Ed.), Öğretim teknolojilerinin temelleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Salgınlar Listesi. (2023). *Özgür Ansiklopedi*. https://tr.wikipedia.org/wiki/Salg%C4%B1nlar_listesi
- Sarıçay, A.B., Cansever Arslan, B. (2021). Tanzimat döneminde toplumsal değişme ve eğitim üzerine. *Sosyoloji Dergisi*, (41-42), 285-300.
- Sayar, M.H. (2020). Marcus Aurelius ve Lucius Verus dönemlerinde M.S. 165-180 yılları arasında görülen büyük salgın. *Tarih Dergisi*, 71 (2020/1), 15-28. DOI: 10.26650

- Saygı, H. (2020). Covid-19 pandemi uzaktan eğitim sürecinde sınıf öğretmenlerinin karşılaştığı sorunlar. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 7(2), 109- 129
- Sezer, B. (2011). *Bilişim Teknolojilerinin Eğitime Kaynaştırılması: Önem, Engeller ve Ülkemizde Gerçekleştirilen Projeler*. XVI. Türkiye'de İnternet Konferansı Bildiriler. Ege Üniversitesi
- Shenton, A. K. (2004). Strategies for ensuring trustworthiness in qualitative research projects. *Education for information*, 22(2), 63-75.
- Sullivan, M.(1998).Uzaktan eğitim ortamında öğrenci alanına bağlı durumunun,teknoloji ortamına yönelik tutumunun ve etkileşim algısının analizi:Uzaktan eğitimin kalitesini iyileştirmeye yönelik çıkarımlar. *In Louisiana Eğitim Araştırmaları Derneği konferansında.*
- Şumuer, Y., ve Arslan, E. (2020). Covid-19 döneminde sanal sınıflarda öğretmenlerin karşılaştıkları sınıf yönetimi sorunları. *Milli Eğitim*, 49(1), 201-230.
- Tahir,. (1997). *Eğitim Teknolojisi Uygulamaları*. (4. baskı).Anadolu Matbaası.
- Telli, S. G., Altun, D. (2020). Coronavirüs ve çevrimiçi (online) eğitimin önlenemeyen yükselişi. *Üniversite Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 25-34.
- Temel, M., & Ertin, H. (2020). 1918 Grip pandemisi kıssasından covid-19. *Anadolu Kliniği Tıp Bilimleri Dergisi*, 25(1), 65.
- T.C. Sağlık Bakanlığı. (2023). *COVID-19 Bilgilendirme Platformu*. <https://covid19.saglik.gov.tr/TR-66935/genel-koronavirus-tablosu.html>
- Topçu, Z. N. (2009). Sınıf Öğretmenlerinin Genel Yeterliklerine ve Öğrenme İhtiyaçlarına İlişkin Algıları. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara Türkiye.
- Türk Dil Kurumu. (2021). Yazım Kılavuzu. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayını
- Yadigar, H. *Covid-19 döneminde ilkokullarda uzaktan eğitim süreci: Çankırı örneği*. Çankırı: Çankırı Karatekin Üniversitesi,Yüksek Lisans Tezi,2022
- Yenice, N.,Sümer,Ş.,Oktaylar,H.C.,Erbil,E. (2003). Fen bilgisi derslerinde bilgisayar destekli öğretimin dersin hedeflerine ulaşma düzeyine etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 24(24), 152-158.
- Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (2015). *Türkiye Eğitim Teknolojileri*

Zirvesi. <https://yegitek.meb.gov.tr/www/egitimde-fatih-projesi-egitim-teknolojileri-zirvesi-2015/icerik/373>

Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. (2019). Proje Envanteri. Ankara.
Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü. 2020a. Uzaktan Eğitim.
<https://yegitek.meb.gov.tr/>, www.ilkokul-ortaokul-ve-lise-ogrencileri-icin-eba-ve-trt-eba-tv-ile-uzaktan-egitim-suruyor/icerik/3037

Yurdakul Kabakçı Y. (2011). Öğretmen adaylarının teknopedagojik eğitim yeterliliklerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımları açısından incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 40 (40), 397-408.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. baskı).Seçkin Yayıncılık.

Yılmaz, Ö. (2017). 1847-1848 Kolera salgını ve Osmanlı coğrafyasındaki etkileri. *Avrasya İncelemeleri Dergisi*, 1, 23-55.

EKLER

Ekler-1

ÖĞRETMEN GÖRÜŞME FORMU

Sayın katılımcı

“COVID-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitime Yönelik Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi” adlı hazırlanmakta olan bu tez çalışmasının amacı Kilis İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı İlkokullarda görev yapmakta olan siz değerli öğretmenlerin, COVID-19 Pandemi sürecinde alınan tedbirler neticesinde eğitim-öğretimde devamlılığı sağlamak adına uygulanmasına ağırlık verilen “Uzaktan Eğitim” hakkındaki düşüncelerini tespit etmektir. Araştırma Milli Eğitim Bakanlığının, Araştırma Uygulama İzinleri hakkında yayınladığı genelgeye uygun olarak, gerekli izinler alındıktan sonra yapılacak olup; gerekli her türlü yükümlülük özenle yerine getirilecektir. Katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmakta olup görüşme sırasında herhangi bir nedenle rahatsızlık hissedilmesi durumunda görüşme sona erdirilecektir. Görüşme sonucunda elde edilen veriler bilimsel bir çalışmada kullanılacağından dolayı görüş ve önerilerinizi açık yüreklilikle belirtmenizi rica eder, katılımınız için teşekkür ederim.

A. DEMOGRAFİK BİLGİLER

(Bu bölüm katılımcıların demografik bilgilerini edinmek amacıyla oluşturulmuştur.)

ÖĞRETMENİN:

ADI:.....[isteğe bağlı]

SOYADI:[isteğe bağlı]

CİNSİYET: ☐ KADIN ☐ ERKEK

MESLEKİ KIDEM: ☐ 0-5 YIL ☐ 6-10 YIL ☐ 11-16 YIL ☐ 16 YIL ÜZERİ

ÖĞRENİM DURUMU: ☐ ÖNLİSANS ☐ LİSANS ☐ LİSANS ÜSTÜ

OKUTULAN SINIF DÜZEYİ: ☐ 1. SINIF ☐ 2. SINIF ☐ 3. SINIF ☐ 4. SINIF

GÖREV YAPTIĞINIZ YERLEŞİM YERİ: ☐ KÖY ☐ İL MERKEZİ

B. GÖRÜŞME SORULARI

1. “Uzaktan Eğitim” hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Uzaktan eğitimin olumlu yönlerine (avantajlarına) yönelik görüşleriniz nelerdir?

Sonda;
-Öğretmenler açısından değerlendirdiğimizde neler söylersiniz?
-Öğrenciler açısından değerlendirdiğimizde neler söylersiniz?
-Veliler açısından değerlendirdiğimizde neler söylersiniz?
3. Uzaktan eğitim sürecinde yaşadığınız problemleri açıklar mısınız?

Sonda;
-Öğretmenler ile yaşadığınız sorunlara ilişkin bilgi verebilir misiniz?
-Öğrencileriniz ile yaşadığınız sorunlara ilişkin bilgi verebilir misiniz?
-Velileriniz ile yaşadığınız sorunlara ilişkin bilgi verebilir misiniz?
4. Uzaktan Eğitim sürecini “ölçme ve değerlendirme” açısından değerlendirdiğimizde neler söylersiniz?
5. Sizce Uzaktan Eğitim süreci, mesleki doyum ve gelişiminizi nasıl etkiledi?
6. Uzaktan Eğitim ile gerçekleştirilen eğitim-öğretim kalitesini artırmaya yönelik çözüm önerileriniz nelerdir?

Ekler-2

ÖĞRENCİ GÖRÜŞME FORMU

Sevgili Öğrenciler;

Yapılacak olan bu görüşmenin amacı, siz değerli öğrencilerimizin, COVID-19 Pandemi Döneminde alınan tedbirler neticesinde eğitim-öğretimde devamlılığını sağlamak adına uygulanmasına ağırlık verilen “Uzaktan Eğitim” hakkındaki düşüncelerinizi tespit etmektir. Görüşme sonucunda edinilen bilgiler kişisel verileriniz korunarak bilimsel bir çalışmada kullanılacaktır. Katılımınız için teşekkür ederim.

A. KİŞİSEL BİLGİLER

ADI:.....(isteğe bağlı)

SOYADI:.....(isteğe bağlı)

CİNSİYET: ☐ KIZ ☐ ERKEK

YAŞADIĞINIZ YER: ☐ KÖY ☐ İL MERKEZİ

SINIF DÜZEYİ: ☐ 1. SINIF ☐ 2. SINIF ☐ 3. SINIF ☐ 4. SINIF

B. GÖRÜŞME SORULARI

1. “Uzaktan Eğitim” hakkında ne düşünüyorsunuz?
2. Uzaktan Eğitim ile ders almaya devam etmek ister miydin? Neden?
3. Uzaktan Eğitim sürecinde ne tür zorluklar yaşadınız?

Sonda;

-Öğretmenleriniz ile yaşadığınız problemler nelerdir?

-Arkadaşlarınız ile yaşadığınız problemler nelerdir?

-Anne-babanız ile yaşadığınız problemler nelerdir?

4. Uzaktan eğitimin olumlu yönlerine (avantajlarına) yönelik görüşleriniz nelerdir?

5. Anne-babanız bu süreçte sizlere nasıl destek oldular?
6. Uzaktan Eğitim Sürecinde derslerin daha iyi işlenebilmesi için neler yapılabilir?

Ekler-3

VELİ GÖRÜŞME FORMU

Sayın Veli;

“COVID-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitime Yönelik Paydaş Görüşlerin İncelenmesi” adlı hazırlanmakta olan bu tez çalışmasının amacı siz değerli velilerimizin, COVID-19 Pandemi sürecinde alınan tedbirler neticesinde eğitim-öğretimde devamlılığı sağlamak adına uygulamasına ağırlık verilen “Uzaktan Eğitim” hakkındaki görüşlerinizi tespit etmektir. Araştırma Milli Eğitim Bakanlığının Araştırma Uygulama İzinleri hakkında yayınladığı genelgeye uygun olup; araştırmada kişisel verileri korumak amacıyla tüm tedbirleri alıp, gerekli her türlü sorumluluk özenle yerine getirilecektir. Katılım tamamen gönüllülük esasına dayanmakta olup, görüşme sırasında herhangi bir nedenle rahatsızlık hissedilmesi durumunda görüşme sona erdirilecektir. Görüşme sonucunda elde edilen veriler bilimsel bir çalışmada kullanılacağından dolayı görüş ve önerilerinizi açık yüreklilikle belirtmenizi rica ederim. Katılımınız için teşekkür ederim.

A. DEMOGRAFİK BİLGİLER

(Bu bölüm katılımcıların demografik bilgilerini edinmek amacıyla oluşturulmuştur.)

Velinin;

ADI:.....(isteğe bağlı)

SOYADI:.....(isteğe bağlı)

CİNSİYET: ☐ KADIN ☐ ERKEK

MADDİ DURUM: ☐ KÖTÜ ☐ ORTA ☐ İYİ

ÖĞRENİM DURUMU: ☐ İLKOKUL ☐ ORTAOKUL ☐ LİSE ☐

ÜNİVERSİTE

B. GÖRÜŞME SORULARI

1. “Uzaktan Eğitim” hakkında ne düşünüyorsunuz?

2. Uzaktan eğitim sürecinin olumlu yönlerine (avantajlarına) yönelik görüşleriniz nelerdir?

Sonda;

- Çocuğunuz açısından değerlendirdiğinizde neler söylersiniz?
- Derslerin işlenişine yönelik görüşleriniz nelerdir?

3. Uzaktan eğitim sürecinde yaşadığınız problemler nelerdir?

Sonda;

- Çocuklarınız ile yaşadığınız sorunlara ilişkin bilgi verebilir misiniz?

4. Çocuklarınıza uzaktan eğitim sürecinde destek olabilmek için neler yaptınız?
5. Uzaktan Eğitim süreci çocuklarınızın eğitimi ile ilgili görev ve sorumluluklarınızı nasıl etkiledi?
6. Çocuklarınızın Uzaktan Eğitim sürecindeki derslere katılımı ve başarıları hakkında neler söylersiniz?
7. Uzaktan Eğitim sürecine yönelik önerileriniz nelerdir?

KİLİS İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
OKUL VE KURUMLARDA YAPILACAK ARAŞTIRMA VE ARAŞTIRMA DESTEĞİNE YÖNELİK
İZİN VE UYGULAMA KONTROL ÇİZELGESİ
(araştırma izni ve uygulamaları için)

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN			
Adı Soyadı :	ŞEYMA YILMAZ		
Bağlı Bulunduğu Üniversite/Kurum:	KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ		
Araştırmanın konusu:	Covid-19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitime Yönelik Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi		
Araştırmanın Yapılacağı Okul/Kurum:	Kilis İl Millî Eğitim Müdürlüğüne Bağlı İlkokullar		
Sıra No		E	H
1	Araştırmacı başvurusunu ayse meb.gov.tr adresi üzerinden yapmış mı?	X	
2	Araştırmacı uygulama başvurusunu uygulama tarihinden en az 45 gün önce yapmış mı?	X	
3	Araştırmacı öğrenci mi? Öğrenci ise başvurusunu kurumu aracılığı ile yapmış mı?	X	
4	Ses ve görüntü kaydı yapılacak mı? Yapılacaksa okul idaresinden ve katılımcılardan yazılı izin alınmış mı? Diğer veli iznine tabi uygulamalar için yazılı izin alınmış mı?		X
5	Araştırmacı araştırma taahhütnamesini imzalayıp evraklarla teslim etmiş mi?	X	
6	Araştırma izni uygulamasının amacı, araştırmanın yöntem ve teknikleri, veri toplama araçları, veri analizi, geçerlilik ve güvenilirlik bilgileri çalışma takviminde yer almış mı?	X	
7	Örnekleme araştırma yapılacak kurumların dağılımına yönelik bilgiler (okul sayısı, okul türü, katılımcı grup, grupların kaç kişi olacağı) net ifade edilmiş mi?	X	
8	Araştırma uygulanma süresi 1 ders saati kuralına uyuyor mu?	X	
9	Araştırma uygulaması eğitim öğretimin aksamaması için yazıl ve yaz tatilinden en az 3 hafta önce tamamlanıyor mu?	X	
10	Araştırmacı uygulama izin formunda e-posta, telefon, adres gibi iletişim bilgilerini eklemiş mi?	X	
11	Araştırma uygulaması tıbbi bir araştırma mı? Tıbbi araştırma ise Üniversite Etik Kurul Onayı var mı? Onam formu, Onay yazısı, Veli Bilgilendirme Formu, Veli İzin Belgesi eklenmiş mi?		X
12	Araştırmalarda reklam, tanıtım yapılmaz, Kar amacı gütmeyiz, Ücret talep edilemez. Bu kurala uygun davranmış mı?	X	
AÇIKLAMA :		Bu kontrol çizelgesi MEB Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün 21.01.2020 tarih ve 1563890 sayılı "Araştırma Uygulama İzinleri" genelgesine göre hazırlanmıştır. (2020/2 Nolu genelge)	
İlgili izin isteği başvurusu komisyonumuz tarafından Millî Eğitim Bakanlığına bağlı Okul/Kurumlarda yapılacak Araştırma Uygulama İzinleri genelgesi (2020/2 Nolu Genelge) çerçevesinde incelenmiş olup, soru içeriğinin değiştirilmemesi ve ses kaydı alınmaması kaydıyla uygun bulunmuştur.			
KOMİSYON BAŞKANI		ÜYE	ÜYE

T.C.
KİLİS 7 ARALIK ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜ
ETİK KURUL KARARLARI

Toplantı Tarihi: 29/08/2022

Toplantı Sayısı: 2022/15

Üniversitemiz Etik Kurulu 29.08.2022 tarihinde Prof. Dr. Muhammet Ruhat YAŞAR başkanlığında toplanarak aşağıdaki kararı almıştır.

Karar: 14

Üniversitemiz Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı'nda Prof. Dr. Mustafa CİNOĞLU' nun danışmanlığını yaptığı 1908021003 nolu yüksek lisans öğrencisi Şeyma YILMAZ' ın "Covid 19 Pandemi Döneminde İlkokul Düzeyinde Uzaktan Eğitime Yönelik Paydaş Görüşlerinin İncelenmesi" başlıklı çalışmasının etik açıdan uygun olduğuna, konunun gereği için Rektörlük Makamına arzına;

Oy birliği ile karar verilmiştir.

(İmza) Prof. Dr. Muhammet Ruhat YAŞAR Başkan	
(İmza) Doç. Dr. İbrahim EFE Başkan Yardımcısı	(İmza) Prof. Dr. Abdurrahman ÇETİN Üye
(İmza) Prof. Dr. Halil ALDEMİR Üye	(İmza) Prof. Dr. M. Fatih KANTER Üye
(İmza) Prof. Dr. Memet KULE Üye	(İmza) Dr. Öğr. Üyesi Ebru ÖZTÜRK ÇOPUR Üye

ÖZGEÇMİŞ

1. KİŞİSEL BİLGİLER			
Adı Soyadı	: ŞEYMA YILMAZ		
Unvanı	: ÖĞRETMEN		
ORCID	:0000-0003-1295-9975		
Doğum tarihi	:		
Doğum yeri	:		
E mail	:		
2. ÖĞRENİM BİLGİLERİ			
Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	SINIF ÖĞRETMENLİĞİ	NİĞDE ÜNİVERSİTESİ	2012 - 2016
Yüksek lisans	(doktora tezi ise)		
3. YABANCI DİL BİLGİSİ			
1-)İNGİLİZCE 2-) 3-)			
4. MESLEKİ DENEYİM VE ÜYELİKLER			
1- YEDİGÖZ İLKOKULU MUSABEYLİ/KİLİS 2- REFİK HALİT KERTMEN İLKOKULU MERKEZ/KİLİS 3- ATATÜRK İLKOKULU MERKEZ/MUŞ			
5. YAYINLAR VE ÖDÜLLER			
1-) 2-) 3-)			

